

922.1-8

922.1-8

1967
1970
מספר תאריך

מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה

27

מדינת ישראל

שם: הר הבית בג'צ 222/63 תפילת יהוד

מזהה פנימי: **א - 4 / 7341**

מזהה לוגי: 77.0/16 - 1036 מס בריט: 451003

כתובת: 03-312-01-08-05 תאריך: 13/01/2013

כרך 1.04

מזכירות הממשלה

מדינת ישראל
גנוד המדינה

א

7341

77

7341 - 1c

(1)

הממשלה

הממשלה

השם

15
1-1-16

ירושלים, ה' באדר ב' תש"ל
13 במרץ 1970

ס ו ד י

אל : שר המשטרה

מאת: מזכיר הממשלה

הנבי מחבר להביא לתשומת-לכך החליטה ו של ועדת
השרים העליונה לענין ירושלים, בניסיונה מיום ד' באדר ב'
תש"ל (12.3.70):

1. ארצון ותפעול הבטחון בהר הבית ורובסטיית הקבר הקדוש

ס ה ל י ס י ס :

הועדה רוצמת לפניה את הסקר וההמלצות של הועדה
לבטחון ירושלים לארצון ותפעול הבטחון בהר הבית
ובכבסטיית הקבר הקדוש.

ב כ ר כ ה

(-) ג. א. א. א. א. א. א.

סיכאל ארצון

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5800 S. UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

TO: DR. J. H. GOLDSTEIN
FROM: DR. J. H. GOLDSTEIN
SUBJECT: [Illegible]

RE: [Illegible]

CC: [Illegible]
(-)/ [Illegible]

12.3.70

1. ארגון ותפעול הבטחון בהר-הבית
ובכנסיית הקבר הקדוש

שר המטרה פותח.

בדיון משתתפים: הטרים ג. מאיר, ו. סם-טוב, ח. לנדאו, א. רימלט וה"ה
פ. קופל, מ. שמגר וט. קולק.

מ ת ל י ט י ם : הועדה רושמה לפנייה את הסקר וההמלצות של הועדה לבטחון
ירושלים לארגון ותפעול הבטחון בהר-הבית ובכנסיית הקבר הקדוש.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1954

1954

1954

1954

1954

ירושלים, א' בעוד ב' תש"ל
9 במרץ 1970

אל : שד המטורה

מאת : מזכיר המטלה

אני מצדף כאן מכתב אחדו קיבלתי מסד התיחות
בקטר להקמה ביה הדין הערעי בירושלים.

הרצה בודאי לקבל את חוות דעתה של "ועדת
רוזנלינג" לקראת הדיון בנושא.

ב ב ר כ ה

מ. א. א. א. א.

מיכאל ארנון

התקן תש"ל י. ליאור, מזכיר מבאי לראש המטלה
מר ש. סולידנו, איזוקן לענייני קרבים

RECEIVED
F. B. I.

TO: SAC, NEW YORK
FROM: SAC, PHOENIX

RE: [REDACTED]

PHOENIX, ARIZONA, [REDACTED]

PHOENIX
[REDACTED]

PHOENIX, ARIZONA, [REDACTED]

שר הדתות

ב"ה ירושלים, כ"ז באדר א' תש"ל
5 במרס 1970

27

אל: מזכיר הממשלה

מאת: שר הדתות

נא להעמיד על סדר יומה של ועדת הבטחון (השטחים) בעיה הקמת
ביה הדין השרעי בירושלים.

דברי הסבר:

מתוך מאמרים שנהפסמו בשבועות האחרונים בעתון "אל-קודס"
מסתבר כי קיימת החמרת רבה בקרב הצבור המוסלמי בירושלים נגד
שיטה "שב ועל תעשה", שבה נוקטת המנהיגות המוסלמית, לא רק ביחס
למצב השורר בביה הדין השרעי בירושלים, אלא ביחס לשאר בעיות
התלויות ועומדות בין הצבור הערבי והממשלה.

עובדה היא כי במשך שנתיים האחרונות לא חדלו בעלי הדין מירושלים
לעלות לביה הדין השרעי ביפו כדי לברר את עניניהם בפני הקאדי של
יפו שסמכותו כוללת גם את ירושלים, וכי מספר מסקי-הדין שנהן ביה -
הדין ביפו מגיע למאתים בקרוב.

בעלי הדין טוענים כי "עליה לרגל" זו ליפו עולה להם בדמים "הרהי-
משמע" ולכן דורשים הם לפתוח סניף לביה הדין ביפו בירושלים, וכי יומיים
בשבוע ישב הקאדי של יפו בדין בירושלים. השאלה היא אם יש לפתוח סניף
לביה הדין השרעי בירושלים או יש לחכות עד שיאות ביה"ד השרעי בירושלים
לשתף פעולה בצורה כל שהיא.

בברכה

ז. ורפהטיג

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

of course if you find it difficult to read, please
do not hesitate to ask for help.

Let us know how you get on with the work.
I am sure you will find it very interesting.
I will be glad to help you in any way I can.

Very truly yours,
[Name]

Enclosed you will find a copy of the report
which I have just completed. I hope you will
find it of interest.

ירושלים, א' באדר ב' תש"ל
9 בסרץ 1970

אל ז' שר המשטרה

באמו מזכיר הממשלה

אני מצרף כאן מכתב אזהר קיבלתי ממך הדחות
בקשר להקמת בית הדין הערבי בירושלים.

חוצה בודאי לקבל את אזהר דעחה קל "ועדה
רוזוליו" לקראת הדיון בנושא.

ב ב ר כ ה

(-) מ. מ. ארנון

מיכאל ארנון

העתיקו תא"ל י. ליאור, מזכיר שבאי לראש הממשלה
מר ש. טולידגנ, היועץ לעניני ערבים

ב"ה, ירושלים, כ"ז באדר א' תש"ל
5 במרס 1970

אל : מזכיר הממשלה

מאת: שר הדיחות

נא להעמיד על סדר יומה של ועדה הבחון (השטחים) בעייה הקמה ביה-הדין
השרעי בירושלים.

דברי המבר:

מהוך מאמרים שנתארטמו בשבועה האחרונים בעחון "אל-קודס", מסתבר כי
קיימה התמרטרוה רבה בקרב הציבור המוטלמי בירושלים נגד שיטת "שב ואל הקשה",
שבה נוקטה המנהיגות המוטלמית, לא רק ביהם למצב השורר ביה הדין השרעי בירושלים,
אלא ביהם לשאר בעינה החלוציות ועוטרוה בין הציבור הערבי והממשלה.

עובדה היא כי במסך שנהיים האחרונות לא חדלו בעלי הדין מירושלים לעלות
לביה הדין השרעי ביפו כדי לברר אה עניניהם בפני הקאדי של יפו שסמכותו כוללת
גם אה ירושלים, וכי מספר מסקי-הדין שנהן ביה-הדין ביפו מביע למאתיים בקרוב.

בעלי הדין טוענים כי "עליה לרגל" זו ליפו עולה לחם בדמים "הרה-משמע"
ולכן דורשים הם למחזה סניף לביה הדין ביפו בירושלים, וכי יומיים בטבוע ישב
הקאדי של יפו בדין בירושלים. הטאלה היא אם יש למחזה כניף לביה הדין השרעי
בירושלים או יש לחכות עד שיאות ביה"ד השרעי בירושלים לשתף פעולה בצורה כל-
שהיא.

ב ב ר כ ה

(-)

ד. ורהמטיב

ירושלים, א' באדר ב' תש"ל
9 בתשרי 1970

אל ג. שר המשטרה

שאתו מזכיר הממשלה

אני מצרף כאן מכתב אותו קיבלתי משר הדינה
בקשר להקמת ביה הדין הערבי בירושלים.

חננה בוראי לקבל את חווה דעתה של "ועדה
רוזוליו" לקראת הדיון בנושא.

ב ב ר כ ה

(-) מ. ארנון

מיכאל ארנון

העמקו חא"ל י. ליאור, מזכיר שבאי לראש הממשלה
מר ש. טולידנו, היועץ לעניני ערבים

ב"ה, ירושלים, כ"ז באדר א' הש"ל
5 במרס 1970

אל: מזכיר הממשלה

מאת: שר הדתות

נא להעמיד על סדר יומה של ועדת הכחוחן (הסטחים) בעיית הקמת בית-הדין
השרעי בירושלים.

מזכיר הממשלה
שר הדתות
מזכיר הממשלה

דברי תשובה:

מתוך מאמרים שנחשפמו בשבועות האחרונים בעהון "אל-קודס", מסתבר כי
קיימת התמרמרות רבה בקרב הציבור המוסלמי בירושלים נגד שיטת "שב ואל תעשה",
שבה נוקטת המנהיגות המוסלמית, לא רק ביחס למצב הסודרי-בית הדין השרעי בירושלים,
אלא ביחס לשאר בעיות החלוציות ועומדות בין הציבור הערבי והממשלה.

עובדה היא כי בסתם שנתיים האחרונות לא חילו בעלי הדין בירושלים לעלות
לבית הדין השרעי ביפו כדי לברר את עניניהם בטני הקאדי של יפו שסמכותו כוללת
גם את ירושלים, וכי מספר פסקי-הדין שנחן בית-הדין ביפו מגיע למאתיים בקרב.

בעלי הדין טוענים כי "עליה לרגל" זו ליפו עולה להם בדימים "מרחי-שמע"
ולכן יורשים הם לפחות סגוף לבית הדין ביפו בירושלים, וכי יומיים בשבוע ישב
הקאדי של יפו בדיון בירושלים. השאלה היא אם יש לפתוח סניף לבית הדין השרעי
בירושלים או יש לחכות עד שיאזן בית-הדין השרעי בירושלים לשחק פעולה בצורה כל-
שהיא.

ב בר כה
(-)
ז. ורהסטינג

מזכיר הממשלה

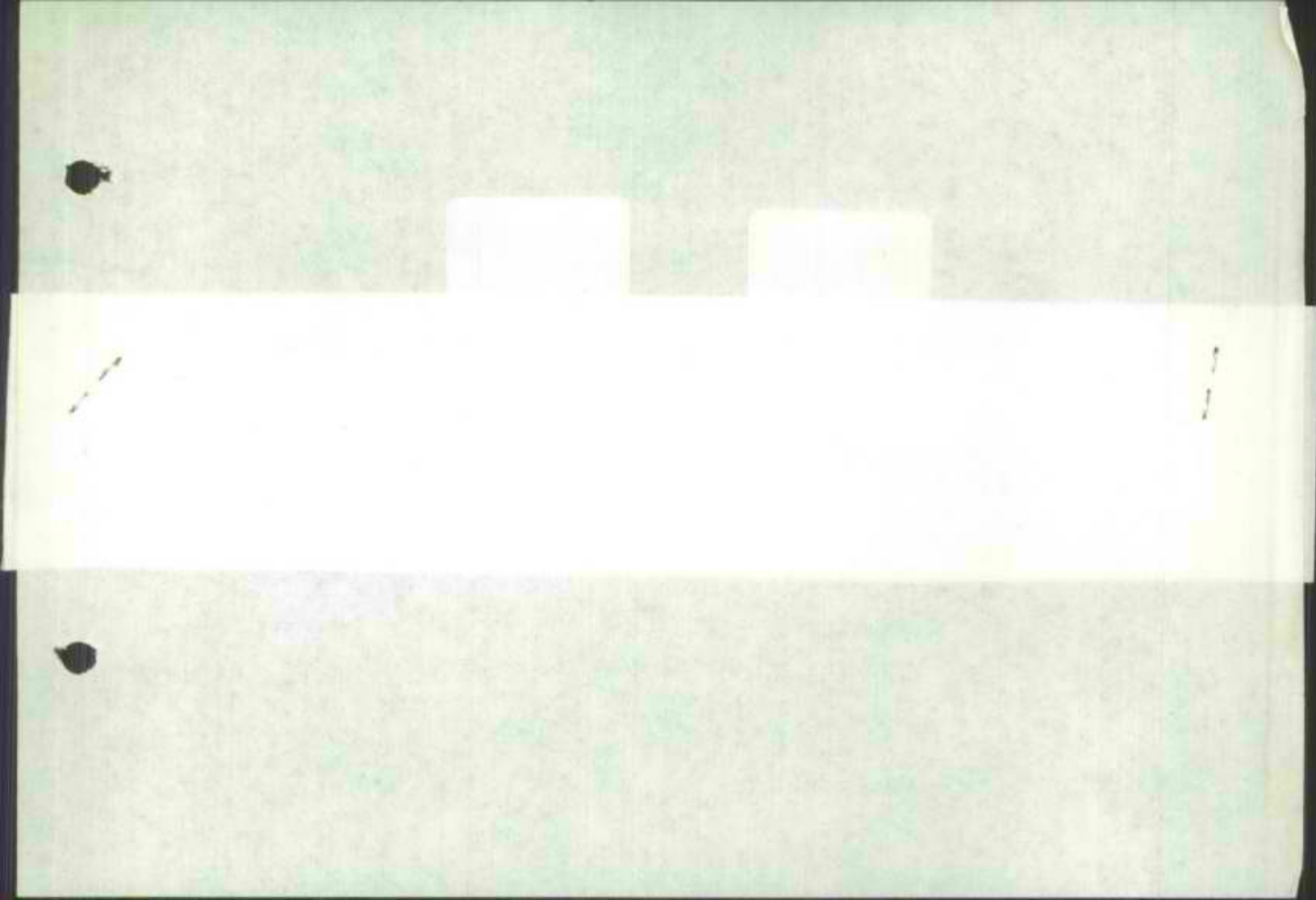
143-1-7

67. חידוש ביקורים בהר הבית

ראש הממשלה פותחת. ח/אן - 19.10.69

בדיון משתתפים: השרים מ. דיין, מ. בגין, י. אלון, י. ספיר,
מ. קול, א. ששון, ז. ורהפטיג, י.ש. שפירא, י. ברזילי, א. אבן,
פ. ספיר, ג. מאיר, ז. שרף וה"ה מ. ששון וט. רוזוליו.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

161-1-1

ישראל משטרה

הוועדה לבטחון ירושלים

מטה המחוז הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
י"ז בחשוון, תש"ל
29 באוקטובר, 1969

ט ו ד י

מזכירות הממשלה
לידי ד"ר ביר

בתבקשתי ע"י ביצב ש. רוזוליו להעביר
לך את דו"ח הוועדה לבטחון ירושלים בדבר ארגון
ותפעול הבטחון בהר-הבית ובכנסית הקבר הקדוש.

32 עותקים המועברים בזה מחולקים
כדלקמן:-

- א. 2 עותקים מס' 26 ו-27 עבור
מזכירות הממשלה.
- ב. 19 עותקים ממספר 28 עד מספר 46
עבור 19 שרי הממשלה.
- ג. 11 עותקים ממספר 52 עד מספר 62
אשר אינם מכילים את מרשם הר-הבית
(דף מס' 26) ומרשם כנסית הקבר
הקדוש (דף מס' 35).

ב ב ר כ ה,
- -
מרים אמיר
מזכירת הוועדה

ט ו ד י

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES

Executive Order

Department of Education
Division Office - Manila
Office of the Director
Education Division

Department of Education
Division Office - Manila

IN VIEW OF THE FACT THAT THE
DEPARTMENT OF EDUCATION HAS
THE HONORABLE SECRETARY, DEPARTMENT OF EDUCATION.

IT IS ORDERED THAT THE
SECRETARY -

- 1. Appoint as a member of the
Board of Directors.
- 2. If he is a member of the
Board of Directors.
- 3. If he is a member of the
Board of Directors in the
Department of Education
Manila (C).

2 DEPT. OFFICE
MANILA
OFFICE OF THE DIRECTOR
EDUCATION DIVISION

Director

הוועדה לבטחון ירושלים

ארגון ותפעול הבטחון בהר הבית ובכנסית הקבר הקדוש

סקר והמלצות בעקבות החלטת
ועדת השרים העליונה לענין ירושלים
וועדת השרים למקומות הקדושים

הוועדה לבטחון ירושלים

ס ו ד י

מטה המחוז הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
י"ז בחשון, תש"ל
29 באוקטובר, 1969

אל : סגן ראש הממשלה, יו"ר ועדת הסרים העליונה לירושלים
שר הדתות, יו"ר ועדת הסרים למקומות הקדושים
שר המשטרה

הנדון: סקר והמלצות בדבר ארגון ותפעול
הבטחון בהר הבית ובכנסית הקבר
הקדוש.

בהתאם להוראתכם בפגישה המשותפת של הוועדות הנזכרות
מיום 25.9.1969 הריני מתכבד להגיש לכם, בזה את הדו"ח הרצוף.

אבקש לנצל הזדמנות זאת להודות לחברי הוועדה וועדות
המשנה על שתוף הפעולה שדו"ח זה הוא תוצאתו.

נראה לי לראוי להדגיש מספר עניינים, המופיעים, ושאינם
מופיעים בגוף הדו"ח, וזאת משום חשיבותם ועקרונותם:-

א. מודגש כי תכנון, ארגון, איוש, ציוד ומתקון יחידה
משטרתית כמותווה, יצריך זמן מה, ובעקבות מצוקת כח-
האדם הכללית בארץ אף זמן ניכר. מאחר וקבלת האחזיות
הכללית, כמותווה בדו"ח זה, למעשה כבר נתקיימה, וזאת
בעקבות החלטת הממשלה מיום 19.10.69 להחזיר לאלתר את
המצב לקדמותו, בטל על עצמו השלטון בדיעבד סכון מחושב.
למותר לומר כי יבקשו צעדים כמיטב יכולתנו לאבטחה
אופטימלית, עד לעת בו יושלם הארגון הנזכר. (ראה גם
סעיף ג' מסכומי הוועדה לבטחון ירושלים 16/69, מיום
13.10.69).

ב. מודגש כי כל הסדר הבטחה ושמירה שהוא, אשר ירצה להביא
בחשבונו את זכויותיהם, רגשותיהם ומעמדם של הרשויות
המחזיקות במקומות הקדושים, לא יוכל להבטיח אבסולוטית
מניעה מחלטת של תקלות ואירועים. במסגרת החוק הקיים,
מדיניות הממשלה והנוהג והנמוס המקובלים, יש לקבל סכון
זה.

ג. לפעולות, יזמות והתבטאויות, הנוגעות למכלול הר-הבית
וסביבתו, יש הטפעה ישירה וחזקה, על צעדים וצעדי נגד
של הרשויות הדתיות, המדיניות הלאומיות החולשות על
המסגדים וההר, העשויים מבחינה מדינית, לחרוג מתחום
נשוא הדיון לתחום היחסים הכללי שבינינו לניניהם.
לפיכך פעולות והתבטאויות שאינן מתואמות עם מדיניות
הממשלה ואינן נשקלות גם מבחינת תוצאותיהם החזויות,
ומדת הכדאיות שבהם, עלולה להכביד ולהפריע להגשמת
המדיניות הזאת.

ס ו ד י
- 2 -

מוצע על כן כי יקויים תיאום הדוק, שוסף ורצוף בין הרשויות השונות שלהם נגיעה בכל תחום שהוא אל או בסביבת הר-הבית, לקביעת המדיניות הרצויה, דרכי הגשמתה אגב המנעות ומניעת צעדים שאינם עולים בקנה אחד אתה. רצוי כי ייקבעו המוסדות והדרכים להבטחת תיאומים אלה.

ד. כפי שאף נאמר בגוף הדו"ח, חיוני כי אף המגעים והשיחות עם הרשויות המבויות השונות, יהיו מתואמות אף הן, במגמה המפורסת בסעיף הקודם. בהיות הועדה לבטחון ירושלים גוף בו מרוכזים ומיוצגים כל הגורמים הפועלים בשטח, ושבתקופת פעולתה צברה נסיון בטפול בו, מוצע כי יוסל עליה לתאם, לווסת ולהכווין מגעים אלה.

ב ב ר כ ה,

שאול רוזוליו, ביצב
י"ר הוועדה

העמק: המפקח הכללי

ס ו ד י

ס ו ד י

פרקים ונספחים

מסמך זה כולל את הפרקים הנאים:-

עמוד	ה נו ש א	ס מ ל
3 - 2	כ ל ל י	1.0
5 - 4	תיאור פיזי	2.0
10 - 6	תקדימים והיווצרות המצב הנוכחי	3.0
13 - 11	משפט ומדיניות	4.0
18 - 14	מסקנות והמלצות	5.0
21 - 19	כנסית הקבר הקדוש	6.0
22	כנסית הבתולה	7.0
24 - 23	הערכות תקציביות	8.0

וכן כולל הוא את הנספחים דלקמן:-

עמוד	ה נו ש א	נספח מספר
25	צו מינוי	'א
26	מרשם הר-הבית	'ב
29 - 27	תקן יחידת האבטחה	'ג
34 - 30	כיבוי אש	'ד
35	מרשם כנסית הקבר הקדוש	'ה

ס ו ד י

TABLE

TABLE I

TABLE I (continued)

Year	Value	Percentage
1950	100	100
1951	105	105
1952	110	110
1953	115	115
1954	120	120
1955	125	125
1956	130	130
1957	135	135
1958	140	140
1959	145	145
1960	150	150

TABLE II

Year	Value	Percentage
1950	100	100
1951	105	105
1952	110	110
1953	115	115
1954	120	120
1955	125	125
1956	130	130
1957	135	135
1958	140	140
1959	145	145
1960	150	150

TABLE III

TABLE III (continued)

TABLE III (continued)

1.0 כ ל ל י

1.1 סקר והמלצות בעקבות החלטת ועדת השרים העליונה לענין ירושלים וועדת השרים למקומות הקדושים מיום 25.9.69

1.1.1 ועדת השרים העליונה לעניני ירושלים, וועדת השרים למקומות הקדושים בישיבה המשותפת ביום י"ג בתשרי תש"ל (25 בספטמבר 1969), הטילה על הועדה לבסחון ירושלים לסקור ולהציע הסדרים במגמה להבטיח את הבסחון והבטיחות בהר הבית, בכנסית הקבר הקדוש ובכנסית הבתולה (ראה נספח א').

1.1.2 הרכב הועדה בעת דיונים אלה היה כדלקמן:-

א. ניצב שאול רוזוליו - יו"ר

ב. חברים לפי סדר האלף בית:-

יהודה ארבל - - - - - ש.נ.כ. -

מירון בנבנישתי - הממונה על עניני- עיריית מזרח ירושלים ירושלים

יונה בלטמן - סגן פרקלים - משרד המשפטים המדינה

ניצב משנה י. בן-ארי - יועץ משפטי - מסורת - לועדה ישראל

סגן ניצב ה. ברייסנפלד - ראש ענף סיור - מסורת - ומבצעים במחוז ישראל הדרומי

אלוף משנה דוד הגואל - מפקד חטיבה 16 - צה"ל

שלמה הלל - סגן מנהל כללי - משרד החוץ

שמואל טולדנו - יועץ לעניני - משרד ערבים ראש הממשלה

רב-סרן אמנון כהן - עוזר מיוחד - מפקדת איו"ש/צהל למפקד

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

BY

WALTER DILLIARD BRADEN

OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND

OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

AND

OF THE UNIVERSITY OF TORONTO

NEW YORK

1910

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

AND

THE UNIVERSITY OF TORONTO

NEW YORK

1910

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

AND

THE UNIVERSITY OF TORONTO

NEW YORK

1910

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

AND

THE UNIVERSITY OF TORONTO

NEW YORK

1910

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

AND

THE UNIVERSITY OF TORONTO

NEW YORK

ד"ר ש.ז. כהנא - מנהל כללי - משרד
הדתות

רפאל לוי - סגן הממונה - משרד
על המחוז הפנים

שמעון לנדמן - מנהל המחלקה - משרד
למעוטים הפנים

מאיר שמגר - יועץ משפטי - משרד
לממשלה המשפטים

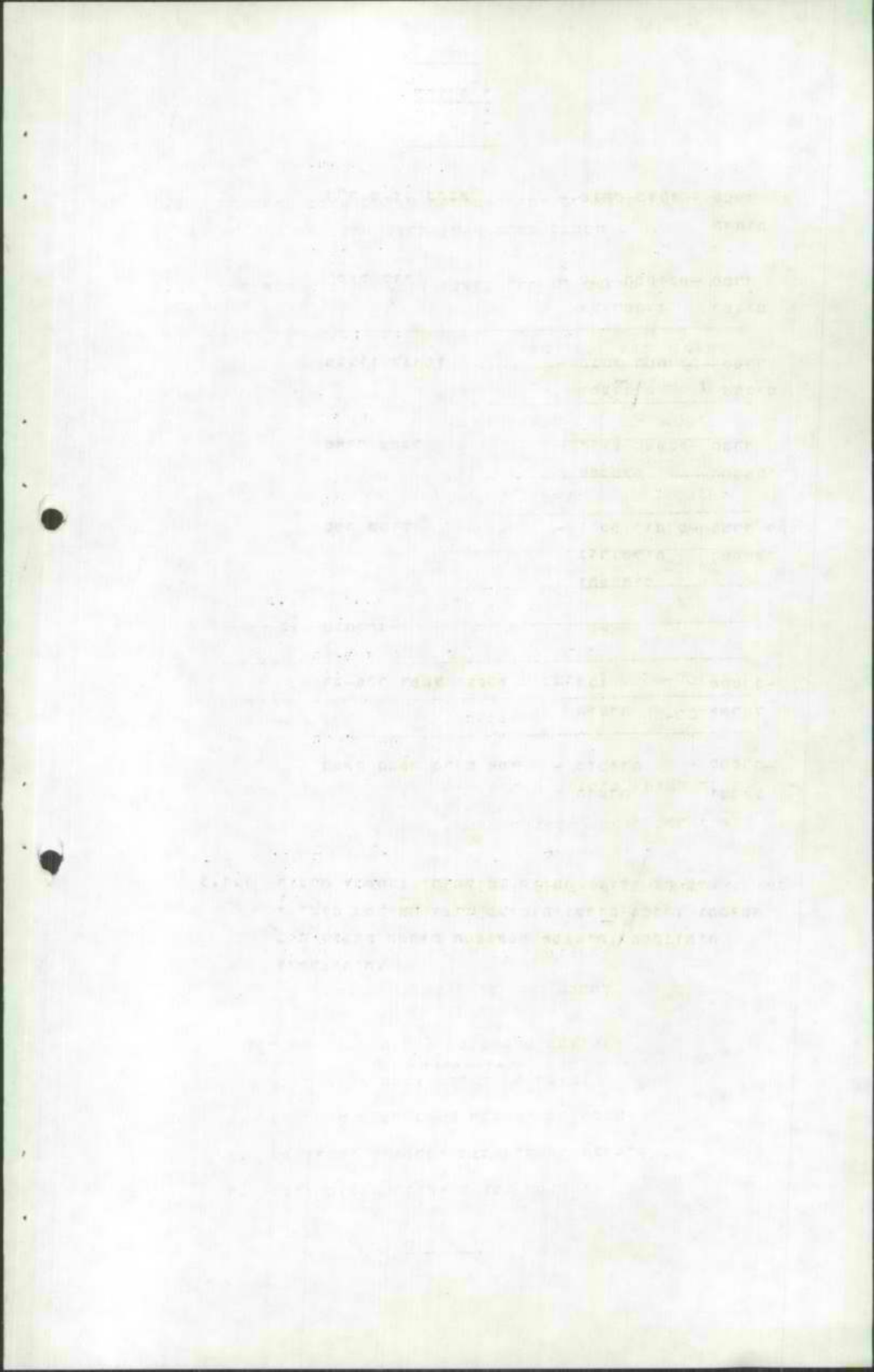
משה שסון - יועץ רוח"מ - משרד ראש
בירושלים הממשלה
והשטחים

ג. מנהלה: -

רב-פקד רפאל יעקבי - רכז - משרת-
הועדה ישראל

מפקח משנה מרים אמיר - מזכירת - משרת-
הועדה ישראל

1.1.3 הועדה לבסחון ירושלים, קיימה לצורך זה שלש
ישיבות במליאה ועוד פגישות ועדות משנה, ומגישה
בזה לועדת השרים המשותפת ממצאיה, מסקנותיה
והמלצותיה.

2.0 תיאור פיזי

2.1 הר הבית נמצא בחלקה הדרום-מזרחי של העיר העתיקה ומשתרע על 1/5 טל שטחה בערך (ראה מרשם בנספח ב').

2.2 להר הבית גישות מצפון ומערב דרך 10 שערים כדלקמן:-

מס. סדר.	שם השער	כניסה	פתוח בשעות
1	השנבים	למוסלמים	1600-0800
2	המליחה	למוסלמים	2100-0300
3	תפארת הנביאים	למוסלמים	1600-0800
4	(באב אל גואנמה)	לקהל בתשלום	2100-0300
5	המועצה	לקהל בתשלום	2100-0300
6	הברזל	למוסלמים	2100-0300
7	הכותנה	ס ו ר	
8	המרחץ	ס ו ר	
9	השלשלת	לקהל בתשלום	2100-0300
10	המערבים	חופשית	1700-0800

2.3 גישות בוספות קיימות דרך דירות מגורים בחומת הר הבית:-

- א. דירת משפחת אמאם (קאדי רמאללה) שליד שער תפארת הנשיאים;
- ב. דירת משפחת ח'אלדי (גרים בה כיום חברונים ליד באב אל גואנמה);
- ג. דירת משפחת ציאם ליד שער המועצה;
- ד. דירת משפחת פתיאבי ליד שער המרחץ;

2.4 בהר הבית מוסדות הדת המוסלמים הבאים:-

- א. מסגד כיפת הסלע במרכז הר הבית;
- ב. מסגד אל אקצה בקצה הדרומי של השטח;
- ג. המוזיאון המוסלמי בצד הדרומי מערבי;
- ד. בנין מועצת הווקף ומושב המופתי;

12.

13.

No.	Name	Age	Sex
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

14.

15.

16.

17.

18.

2.5 כמו כן נמצאים בשטח ובגבולות הר הבית המוסדות והמבנים האלה:-

- א. בתי ספר הגובלים עם חומת הר הבית;
- ב. בתים פרטיים הגובלים עם חומת הר הבית;
- ג. מבנים עתיקים חת-קרקעיים, כולל אורוות שלמה ומסגד אל אקצה;
- ד. מקום כסאו של שלמה המלך;
- ה. מבנה שער הרחמים;
- ו. קברים של לוחמים;
- ז. אתרים אחרים ללא שם;

1. The first part of the document is a list of names and addresses. The names are written in a cursive hand, and the addresses are in a more formal, printed style. The list is organized into columns, with names in the first column and addresses in the second. The text is somewhat faded and difficult to read in many places.

2. The second part of the document is a series of short paragraphs or entries. Each entry appears to be a separate record or note, possibly related to the names and addresses listed above. The text is also cursive and difficult to decipher.

3. The third part of the document is a long, continuous block of text. It appears to be a detailed account or report, written in a cursive hand. The text is very dense and covers most of the lower half of the page.

4. The final part of the document is a short, concluding section. It contains a few lines of text, possibly a signature or a date, and ends with a small mark or symbol.

3.0 תקדימים והווצרות המצב הנוכחי

3.1 הניהול הישיר של הר-הבית והמסגדים במצא בידי הנהלת הווקף. בימי השלטון הירדני היתה הנהלת הווקף מחלקה ממשלתית הכפופה למיניסטרוני לענייני הווקף. סגל השרתים של ההר והמסגדים ("סדאנה") ממונה על ידי מח' הווקף ומפוסר על ידה ומקבל ממחלקה זו את מסכורתו. שוערי ההר והמסגדים מהווים חלק מסגל השרתים, הם מפקחים על כניסת המבקרים והם הפותחים והסוגרים את השערים בשעות היעודות.

3.2 אחריות לבטחון ולשמירה

משיחות עם בני משפחות הממונות מזה דורות על השמירה במסגד אל אקצה מתברר כי בימי שלטונה של תורכיה לא היתה קיימת בשטח הר-הבית שמירה משטרתית. המשטרה הוצבה שם לאחר רצח תיירת בוצרית בשנת 1900 במסגד כיפת הסלע. באותן השנים במנו השומרים הממונים על הר-הבית על יוצאי אפגניסטן, תימן וצפון אפריקה, הידועים בקנאותם הדתית (גם היום, על אף שהפך חסן טהנוב את הר הבית "למובלעת חברונית" במצאים עוד מספר שומרים שהם יוצאי הודו, ואפגניסטן ועוד). שני החדרים שנקבעו למשמר המשטרה אז, עומדים וקיימים ומשמשים לאותה מטרה גם כיום.

האחריות הכוללת לבטחון ההר והמסגדים מוטלת בימי הבריטים ובימי ירדן על השלטונות. השלטונות יישמו אחריות זו באמצעות בקודת משטרה מיוחדת הממוקמת בתוך חצר הר-הבית, וכן באמצעות סמכות פקודית שהיתה למשטר. לגבי שוערי ההר והמסגדים. מח' הווקף בתור שכזו לא ראתה את עצמה אחראית על ענייני הבטחון. תמונה זו מתקבלת מהמסמכים הבאים:-

3.2.1 א. מכתב מיום 18.11.50 מראש המועצה המוסלמית העליונה בפועל (אמיז עבד אל האדי) אל מנהל הווקף בירושלים, בו מוזכרת החלטת המועצה משנת 1949 הקובעת שהשוערים ייחשבו כשוטרים מוספים והם אחראים בפני מפקד בקודת המשטרה של החרם אל-שריף. המכתב נועד לתת תוקף והמשכיות, בימי ירדן, להחלטה זו.

THE HISTORY OF THE

The first part of the history of the world is the history of the human race. It is a story of progress and struggle, of triumph and defeat. It is a story of the human mind and the human heart, of the human spirit and the human soul. It is a story of the human race and the human world, of the human past and the human future.

The second part of the history of the world is the history of the human mind. It is a story of discovery and invention, of knowledge and wisdom. It is a story of the human intellect and the human imagination, of the human science and the human art. It is a story of the human mind and the human world, of the human past and the human future.

The third part of the history of the world is the history of the human heart. It is a story of love and compassion, of kindness and generosity. It is a story of the human emotion and the human feeling, of the human joy and the human sorrow. It is a story of the human heart and the human world, of the human past and the human future.

The fourth part of the history of the world is the history of the human soul. It is a story of faith and hope, of courage and strength. It is a story of the human spirit and the human soul, of the human faith and the human hope. It is a story of the human soul and the human world, of the human past and the human future.

ב. מכתב מיום 10.11.52 - שנשלח אחרי פרוק המועצה המוסלמית העליונה על ידי ירדן. מכתב זה נשלח על ידי המפקח הכללי על ההקדשות אל מפקד מסטרת אזור ירושלים. המכתב קובע כי סדרי השכירה שהיו קיימים בעבר יימשכו.

ג. בדו"ח "ועדת החקירה" הערבית המתיחס לנסיבות השריפה ולדו"ח ועדת החקירה הישראלית קובעים שלשת החותמים עליו (אבוור אל חטיב, אבוור נוסייבה וסעיד עלא אל דין - שלשה שרים לשעבר אשר שנים מהם כיהנו בתקופות שונות כמושלי מחוז ירושלים בימי ירדן) לאמור:-

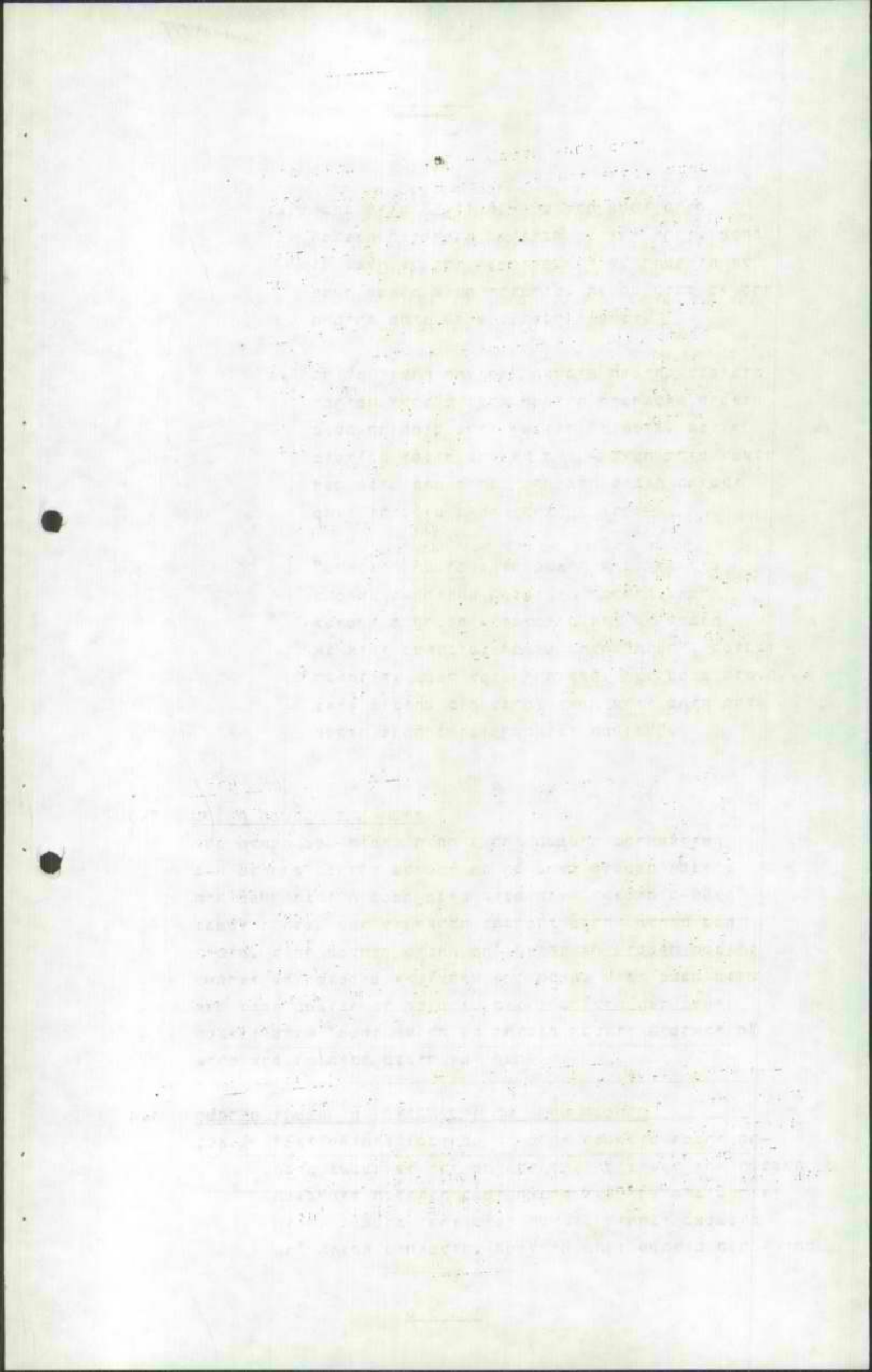
"שלטונות הכבוש בתור שכאלה אינם יכולים להשתמש מאחריותם הבטחונית הכללית. באשר לשומרי ההקדשות המוסלמיים אין כל סמכות או אופי בטחונים. השמוש במלה "שומר", במובנו הבטחוני, נקשר לשומרי הווקף, הנו שמוש מוטעה... ואין ביניהם כזה שניתן לאמר עליו שהוא ממלא תפקיד שומר במובן הבטחוני המקובל".

3.3 נקודת המשטרה בהר הבית

ערב מלחמת ששת הימים היתה נקודת המשטרה בהר מאוישת ב-8 שוטרים בפקודו של סמל או רב סמל. מוטספה חסניין היה מפקד הנקודה במשך שנים אולם הוצא לפנסיה ב-1966 ובמקומו הוצב סמל עוודאללה מהגדמ"ז שנרח במלחמת ששת הימים. לאחר המלחמה מינתה מח' הווקף את מוטספה חסניין כאחראי על השומרים והשווערים להר הבית. לפני כשנה מונה אדם נוסף כממונה על השומרים כיוון שהועלה חשד כלפי חסניין שהוא "משתף פעולה עם זרועות הבטחון הישראליים" אולם אדם זה היגר כעבור זמן קצר.

3.4 השערים והמפתחות והזיקה בין השומרים למשטרה

3.4.1 זמני פתיחתם וסגירתם של שערי המסגדים ושערי הר- הבית נקבעו על ידי מח' הווקף, היינו על ידי המועצה המוסלמית העליונה בימי המנדט ועל ידי מיניסטריון הווקף בממשלת ירדן בימי השלטון הירדני באמצעות מח' הווקף בירושלים. השוערים שהיו מקבלים הודעה זיהם

ממח' הווקף בכל מה שנוגע למועדי הסגירה והפתיחה היו תחת פקוח המשטרה בתחום אחריותה לבטחון ההר והמסגדים. מאחר שהתפיסה הבטחונית בעבר היתה מבוססת על השעריט היו השוערים חייבים להפקיד את מפתחות שערי ההר ומפתחות המסגדים בתחנת המשטרה אחרי בעילת השעכים, ואמנם בתחנת המשטרה מצוי לוח מיוחד שעליו היו תוליים את המפתחות בלילה וממנו היו בלקחים על ידי השוערים לפתיחת השערים במועדי הכניסה והתפילה.

3.4.2 מאז מלחמת ששת הימים, וכתוצאה מהמצב המדיני והמשפטי החדש שנוצר התארגנה, שלא כחוק "מועצה מוסלמית" אשר למעשה הכפיפה אליה, בין השאר, גם את מחלקת הווקף. מנהל מחלקה זו המשיך לראות את עצמו ואת אנשיו כמחלקה ממסלתית ירדנית המקבלים את הוראותיהם על פי רוב מעמאן ובד"כ באמצעות "המועצה המוסלמית". אנשי הווקף ובכלל זה סגל השרתים המשיכו לקבל משכורות ממח' הווקף המבצעת גם בנדון זה הוראות המגיעות מעמאן כולל העלאות בדרגה, פיטורין, הארכת תקופת שירות, מינויים חדשים וכו'.

3.5 השרתים (טדנה) ודרכי בצוע תפקידהם

3.5.1 המצב הקיים

שרתים מוצבים במקומות הבאים:-

א. ש ע ר י ם

מס. טד.	ה ש ע ר	ה ע ת ו י
1	באב אל מג' רבה (המוגרבים)	א. 0300-1000 ב. 1000-2100
2	באב אל סנסלה	- " -
3	באב אל גואבמה	- " -
4	באב אל חדיד	- " -
5	באב אל מג' לס	- " -
6	באב אל חוסה	- " -

1870
The first of the year was a very dry one
and the crops were much injured by
the drought. The wheat was particularly
affected and the yield was very small.
The corn crop was also much injured
and the yield was very small. The
cattle and sheep were also much
affected and many died of starvation.
The people were very poor and
many died of starvation.

The second of the year was a very
wet one and the crops were much
injured by the rain. The wheat was
particularly affected and the yield
was very small. The corn crop was
also much injured and the yield was
very small. The cattle and sheep
were also much affected and many
died of starvation. The people were
very poor and many died of
starvation.

The third of the year was a very
dry one and the crops were much
injured by the drought. The wheat
was particularly affected and the
yield was very small. The corn
crop was also much injured and the
yield was very small. The cattle
and sheep were also much affected
and many died of starvation. The
people were very poor and many
died of starvation.

Year	Wheat	Corn	Cattle	Sheep
1870	1000	2000	500	1000
1871	1200	2500	600	1200
1872	1500	3000	700	1500
1873	1800	3500	800	1800
1874	2000	4000	900	2000
1875	2200	4500	1000	2200
1876	2500	5000	1100	2500
1877	2800	5500	1200	2800
1878	3000	6000	1300	3000
1879	3200	6500	1400	3200
1880	3500	7000	1500	3500

ה ע ת ר י	ה ש ע ר	מ.ס. ד.ס.
0800-1600	באב פייצל	7
- " -	באב אל אסנאט	8
סגור בקביעות	באב אל קוטנין	9
סגור בקביעות	באב אל מסהרה	10

האחראי - מוסטפה חסניין (אחראי גם על סיירי הרחבה).

ב. ס י ר ר

סיירי הרחבה אחראים למניעת כל פגיעה בקדושת המקום.

ג. מ ס ג ד י מ

- (1) שומרי המסגדים עובדים בשתי משמרות מ-0300-2000.
- (2) השמירה נעשית בכניסה למסגדים ובתוכם.
- (3) במסגד "אל אקצה" לז באופן קבוע שומר ומפתחות המסגד נמצאים בידו.
- (4) מפתח מסגד כיפת הסלע מוחזק בידי שומר הלז במטהרה שעל הר הבית.
- (5) מספר שרתי המסגדים מונה 15 איש ובראשם שיח' מוצטפה אל אנצארי.

ד. הוראות לשרתים

לא קיימות הוראות קבע בכתב לתפעול השרתים ועבודתם הפכה לשגרה - כל שרת יודע את מקום עבודתו ומתיצב בהתאם. בימים שהשרת חולה או בחופשה מוצב במקומו אחד הסיירים.

השגרה, הביאה גם לסדורים פנימיים בין חלק מהשרתים במסגדים אשר בתאום ביניהם מתחלפים במועדי עבודתם ללא נסילת רשות האחראי.

ה. כ י ר מ

- (1) לאחר החלטת הממשלה ב-20 אוקטובר 1969 נפתח שער המוגרביים לכניסה ויציאה, אך יתר השערים יציאה בלבד, לפי החלטת המועצה המוסלמית.

No.	Name	Age	Sex	Religion	Profession	Marital Status	Address
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

...

...

...

...

...

...

...

...

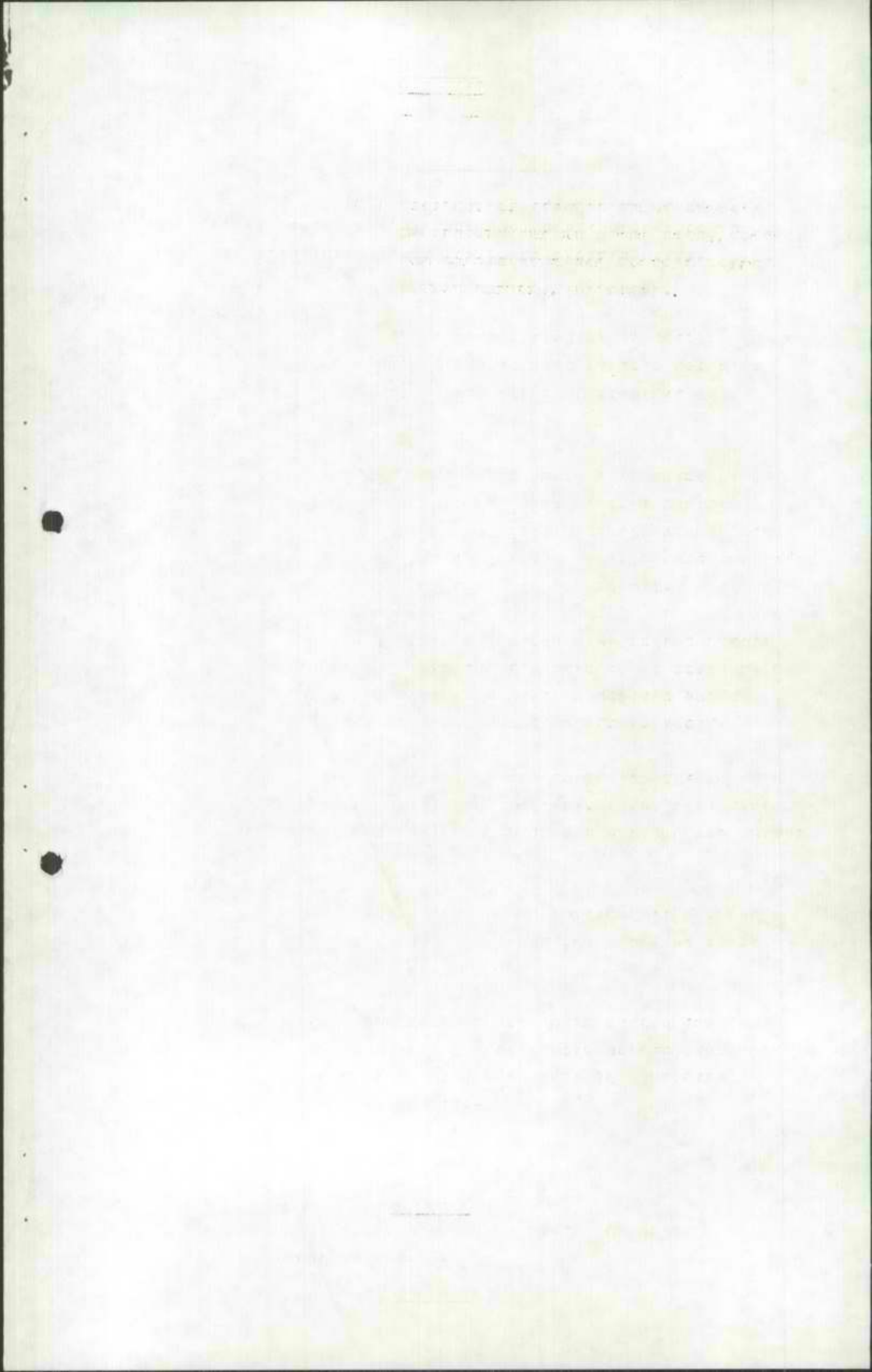
...

...

...

...

(2) לפני השריפה ולאחריה לא חל כל שבוי
בעבודת סגל השרתים של הר הבית, למעט
אחד השרתים אלחלואני שהופסקה עבודתו
בעקבות השריפה, ע"י הווקף.

4.0 משפט ומדיניות

4.1 הדיון המשפטי בבעית הר הבית מן הראוי שיתרכז בשאלת הסמכויות והזכויות בו ולא בשאלת ה"בעלות" עליו.

4.2 תקופת המנדט

4.2.1 סעיף 83 של דבר המלך במועצתו 1922 הקובע: -
"כל עדה דתית תיהנה מעצמאות בענינים הפנימיים של העדה, בכפוף לכל פקודה או צו שיצאו מאת הממשלה".

וכן את דבר המלך במועצה משנת 1924 הקובע כי בתי המשפט לא יתערבו "בכל משפט או עבין הקשורים במקומות הקדושים או בבנינים הדתיים או במקומות הדתיים או בזכויות הנוגעות לעדות הדתיות השונות" וכי שאלות אלה תובאנה להחלטת השלטון.

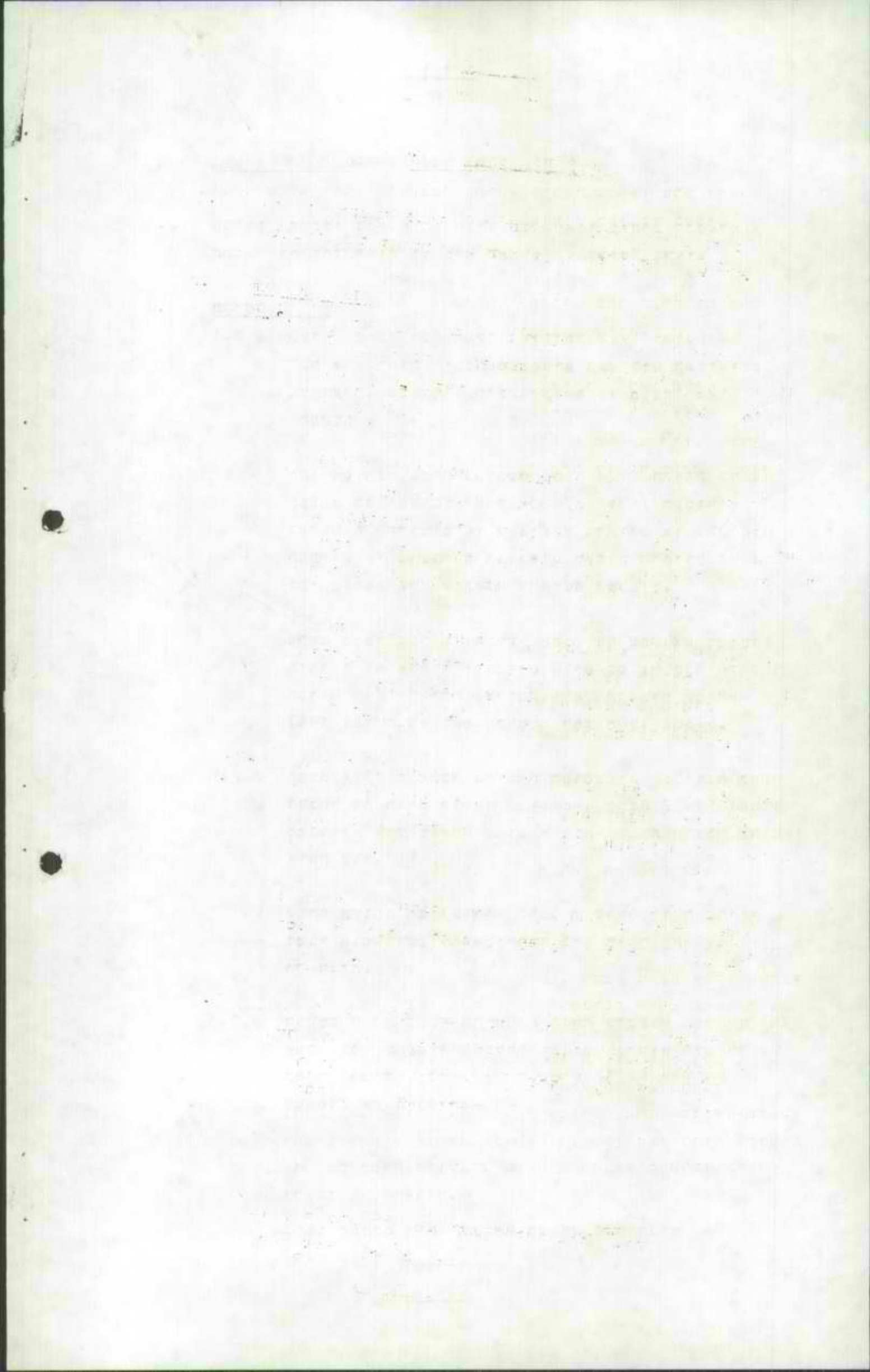
נראה שמצב דברים זה לא נשתנה אף בתקופת השלטון הירדני עם איחוד ירושלים חלים גם על כנסית הקבר הקדוש חוק השמירה על המקומות הקדושים תשי"ט-1967 וכן דברי ראש הממשלה המנוח ל. אשכול.

4.2.2 בשנת 1921 הוסמכה המועצה המוסלמית העליונה לפקח ולנהל את רכוש הווקף המוסלמי. בשנת 1937 הועברו סמכויות אלו לוועדה שהוקמה מכח תקנות ההגנה שהוצאו אותה שנה.

בסוף תקופת המנדט היה הרכב הוועדה: יו"ר בריטי ושני מוסלמים, והיא ביהלה בין היתר, את עביו הר-הבית.

4.2.3 השלטת הסדר בשטח הר הבית היתה בסמכות המשטרה אשר נוסף לתפקידה הכללי למנוע עבירות ולשמור על הסדר הצבורי, הטיל עליה סעיף 37(2) לפקודת המשטרה את התפקיד: -

בזמן המנדט היתה בקודת משטרה בהר הבית (ראה סעיף 3.2).

4.3 השלטון הירדני

4.3.1 לא ידוע על מעשה חקיקה ירדני בנדון פרט להוראה שנתנה מעמד לפעולה בינלאומית לאיסוף כספים לשפוצים במסגד הסלע.

4.3.2 בקודת המשטרה המשיכה להתקיים בהר הבית ושומרי הווקף היו כפופים לה פונקציונאלית.

4.3.3 יצויין כי בדו"ח "ועדת החקירה" (ראה סעיף 3.2.1 ג' לעיל) שהופץ לאחרונה ע"י אנוואר אלחטיב, אנואר נוסייבה וסעיך עלא אלדין, נטען כי בעת השלטון הירדני לא היה לווקף מעמד בענין סדרי הבטחון בתחום הר הבית.

4.4 המצב מאז איחוד ירושלים

4.4.1 חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967 קובע בסעיף 1 :-

א. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות".

עד היום לא הותקנו תקנות בצד לחוק זה.

4.4.2 בהצהרתו מיום 27.6.69 אמר ראש הממשלה המנוח ל. אשכול:-

"ממשלת ישראל קבעה לה לעקרון של מדיניותה לשמור על המקומות הקדושים בטהרתם, להבטיח את אפייים הדתי והאוניברסלי ולהבטיח זכות הכניסה החפשית אליהם. נעשה זאת תוך התייעצות סדירה אתכם, ראשי העדות, ועם אלה שימונו על ידכם למטרה זו. אנו נמשיך לקיים מדיניות זו ולדאוג שהיא תבוצע בדאגה ובהקפדה. אני מקווה שבהתייעצויות אלו תרגישו עצמכם חפשים להציע הצעות בנושא זה, שכן אני בטוח שמטרות אלו משותפות לכולנו. כל אחת מההצעות הללו תזכה לדיון מלא ואוהד.

1. The first part of the report deals with the general situation in the country and the results of the survey conducted in the various districts.

2. The second part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

3. The third part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

4. The fourth part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

5. The fifth part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

6. The sixth part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

7. The seventh part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

8. The eighth part of the report deals with the results of the survey conducted in the various districts.

בהקשר זה ברצוני לציין כי בכורבנתנו להפקיד את
ניהולם הפנימי של המקומות הקדושים ואת סידוריהם
בידי המנהיגים הדתיים, של העדות להם שייכים
המקומות."

4.4.3 לאחר שהובדר כי שלטונות הרוקף בעלו את שער
המוגרבים בפני אנשי יחידת משמר אשר נועדה לאבטח
את הכותל המערבי ואת המתפללים לידו מפני פגיעה
אפשרית מכוון הר הבית, נלקחו מפתחות שער המוגר-
בים ע"י צה"ל מידי הרוקף, ולאחר מכן בפתח שער
זה בפני יהודים. החזקת המפתחות בידי צה"ל באה
איפוא להבטיח:-

- א. השמירה על הבטחון
- ב. הבטחת חופש הגישה להר הבית
גם ליהודים.

4.4.4 בנג"צ 223/67, בן דב נגד שר הדתות (פד"י כב(1)440)
קבל ביהמ"ש העליון כעובדה את החזקת מפתחות הר הבית
בידי צה"ל לצורך הבטחת גישה חפשית להר הבית.

4.4.5 לענין שמירת הסדר הצבורי והבטחון בהר הבית נמשך
המצב המשפטי כפי שהיה קיים בתקופות השלטון
הקודמות ומשטרת ישראל ממשיכה להיות אחראית למלוי
משימות אלו המתחייבות ביתר שאת גם מחוק השמירה
על המקומות הקדושים תשכ"ז-1967.

4.4.6 גם כיום קיימת בקודת המשטרה בהר הבית המאויישת
על ידי משטרת ישראל. בקודה זו ממלאה תפקידי
שמירת הסדר הצבורי והבטחון, אך נמנעת מלהתערב
בסדרי הכניסה להר הבית ולמסגדים וזאת בעקבות
החלטות שנתקבלו בדרג המדיני מתוך מגמה לאפשר
למוסלמים לנהוג בענין זה כראות עיניהם.

4.4.7 ועדת החקירה שהוקמה בעקבות השריפה במסגד אל -
אקצה קובעת במסקנה 9 כי סדרי הכניסה הנהוגים
בשערי הר-הבית מקדמת דנא לא נשתנו (מלבד פתיחת
שער המוגרבים) ומפנה חשומת לב הנוגעים בדבר
לצורך הדחוף והחיוני לייעל ולשפר את סדרי
השמירה".

1. The first part of the document discusses the general principles of the law of contract. It covers the formation of a contract, the elements of a contract, and the enforceability of a contract. The document also discusses the remedies available for breach of contract.

2. The second part of the document discusses the law of tort. It covers the elements of a tort, the defenses to a tort, and the remedies available for a tort. The document also discusses the law of negligence and the law of intentional torts.

3. The third part of the document discusses the law of property. It covers the elements of a property interest, the defenses to a property interest, and the remedies available for a property interest. The document also discusses the law of real property and the law of personal property.

4. The fourth part of the document discusses the law of family. It covers the elements of a family, the defenses to a family, and the remedies available for a family. The document also discusses the law of marriage and the law of divorce.

5. The fifth part of the document discusses the law of trusts. It covers the elements of a trust, the defenses to a trust, and the remedies available for a trust. The document also discusses the law of wills and the law of intestacy.

6. The sixth part of the document discusses the law of insurance. It covers the elements of an insurance policy, the defenses to an insurance policy, and the remedies available for an insurance policy. The document also discusses the law of life insurance and the law of fire insurance.

7. The seventh part of the document discusses the law of banking. It covers the elements of a bank account, the defenses to a bank account, and the remedies available for a bank account. The document also discusses the law of checks and the law of money orders.

5.0 מסקנות והמלצות

5.1 אחריות

5.1.1 האחריות הכללית במקומות הקדושים

א. האחריות על המקומות הקדושים חלה על מדינת ישראל.

ב. לפיכך דרושה שליטה של רשויות בטחון ישראליות בשטח הר הבית, וזאת למען השגת המטרות הבאות:-

(1) אבטחת הסדר והבטחון הפומביים.

(2) אבטחת גישה חפשית, ברוח חוק שמירת המקומות הקדושים לשנת 1967, ופסיקת בית המשפט העליון בנדון.

ג. בהתאם לבוהג, לבמוס ולמסורת, ובעקבות הצהרת ראש הממשלה מיום 27.6.67, וכן כפי שקבעה ועדת החקירה לענין ההצתה במסגד אל אקצה - "פרט לפתיחת שער המוגרביים... סדרי הכניסה להר הבית ולמסגד הם הסדרים שבקבעו על ידי הנהלת הווקף והם בוהגים מקדמת דנא. על ביהול הר הבית בידי הווקף לא הוטלה כל הגבלה.", נמסר הנהול הפנימי של מסגד אל אקצה ומסגד כפת הסלע לידי הרשות המוסלמית המנהלת את המסגדים האלה.

ד. כללים א' ו-ב' ישימים גם על כנסיית הקבר הקדוש. אלא היות ואין קיימת בעית ויכוח עם הרשויות הנוצריות בנושא זה, יטופל בצדדים הטכניים של בעית הבטיחות במקום זה בהמשך הדו"ח (ראה פרק 6.0).

5.1.2 סיוע לרשויות הדתיות באבטחת מקומות התפילה

א. במסגרת מסירת הנהול הפנימי של מקומות התפילה לידי הרשויות הדתיות ייעצו, יסייעו וידריכו שלטונות הבטחון הישראליים לרשויות הדתיות בענין כבוי אש ועזרה ראשונה, ויפקחו על בצוען.

THE STATE OF NEW YORK

IN SENATE

January 15, 1875

REPORT OF THE

COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE

FOR THE YEAR 1874

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE PRINTING OFFICE, 1875.

Price, 50 CENTS.

NEW YORK: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ALBANY: BARNES, BOND & CO., 1875.

ב. סדר צבורי, התנהגות והליכות באותות, יישמרו על ידי הרשויות הדתיות באמצעות שרתים, אשר רשאים להזקק לסיוע כוחות ההגנה הישראליים באם ימצאו זאת לנחוץ.

ג. רשויות הבטחון הישראליות יהיו רשאים להכנס למקומות התפילה לצורך אבטחת הבטחון במקרים שכניסה כזו נראית חיונית.

5.1.3 יישום האחריות

א. משטרת-ישראל תיישם את אחריות רשויות הבטחון כמפורט לעיל.

ב. משטרת-ישראל תארגן לצורך זה יחידה מבצעית. (ראה סעיף 5.2).

5.1.4 ה ש ר ת י ם

בהתאם לסעיף 5.1.2, ייקבע כקו מדיניות, לגבי כוחות הבטחון בשטח להביא באופן מודרג, תוך כדי מגעים שוטפים והסכמה הדדית להתגבשות בזהלים קבועים לעבודת השרתים ותיאום פעולה ברור.

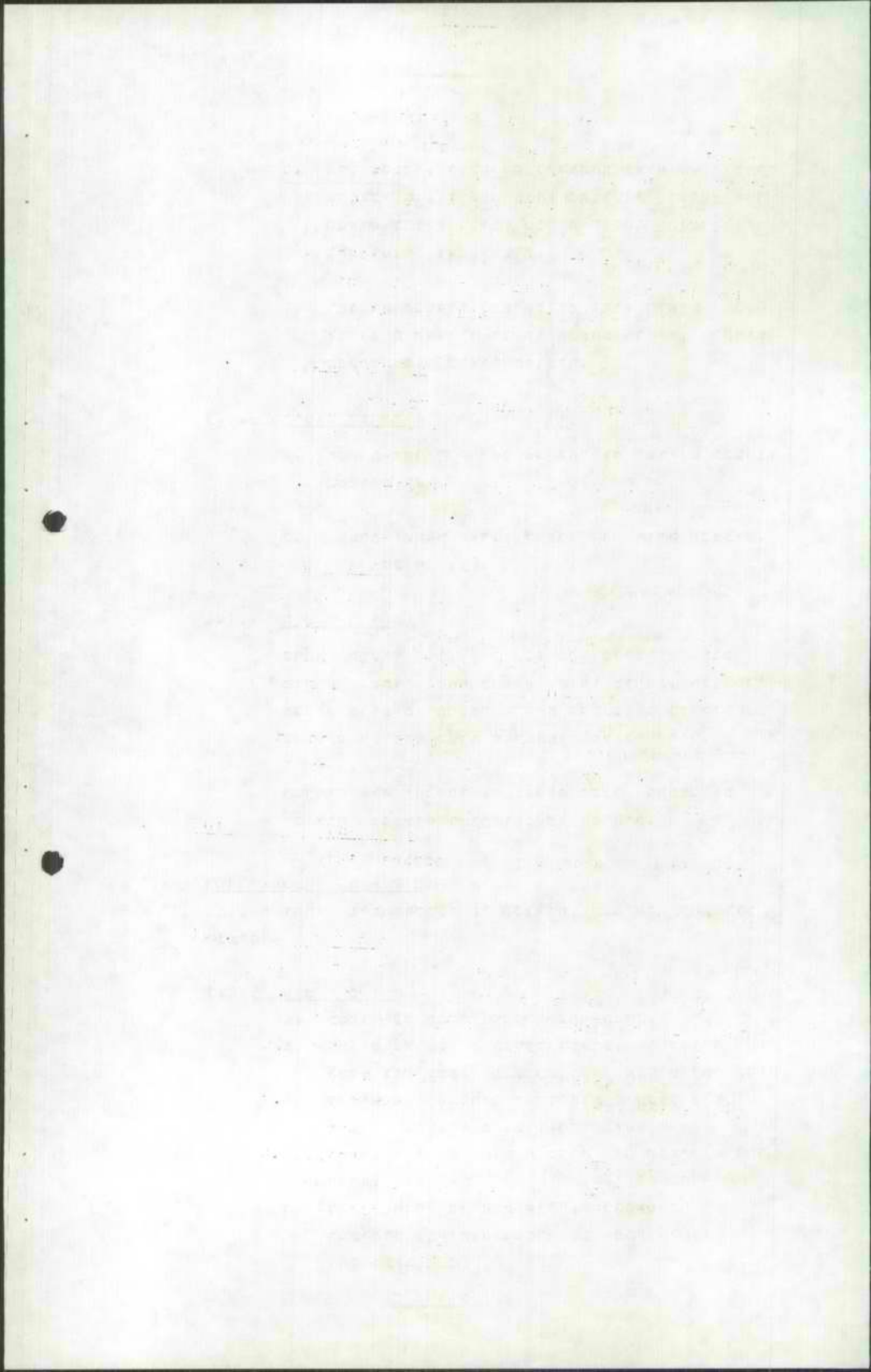
הסדרים אלה יתבססו על בזהלי העבר בהתחשב עם יכולתם המבצעית ואישיותם של השרתים.

5.2 תדרי אבטחה ותיאומים

ההגנה והתיאומים יתבססו על הכללים, המשימות והמטלות הבאים:-

5.2.1 מ ש י מ ו ת

- א. לשמור על הסדר הצבורי בהר-הבית;
- ב. למנוע כל פעולה העלולה לפגוע, או עלולה להסב נזק לשני המסגדים ו/או אתרים בהר הבית;
- ג. לקיים את הסדורים וההוראות שיקבעו ע"י מוסדות ממלכתיים בגין הר הבית;
- ד. לסייע לשרתים מטעם מוסדות הדת הפעילים בהר הבית;
- ה. לקיים סדרי בטיחות שיקבעו בהתאם לחוק הבטיחות במקומות צבוריים, תשכ"ג-1962 ותקנותיו;

5.2.2 שיטת הפעולה

א. המטרה העקרית של חולית האבטחה בהר-הבית, הינה שמירת שני המסגדים - כיפת הסלע ואל - אקצה בפני פגוע.

ב. מטרה זו תושג בשטת התפעול הבאה:-

- (1) זקיפות צמודה ליד הכניסות;
- (2) סיור רגלי היקפית לשני המסגדים;
- (3) פעולה בתוך המסגדים במקרה של:-

- (א) קריאת עזרה מצד השרתים;
- (ב) ארוע חירום כלשהו המחייב ספול מידי בתוך המסגד;

(4) סיור ברחבה לנצוע המגמות הבאות:-

- (א) הפגנת בוכחות;
- (ב) ה ר ת ע ה;
- (ג) קשור חוליות השמירה;
- (ד) קשור לבקודת המטרה;
- (ה) סיוע ותגבור ליחידת השמירה ליד שער המוגרבים;
- (ו) סיוע לשרתים בשערים ובמסגדים;

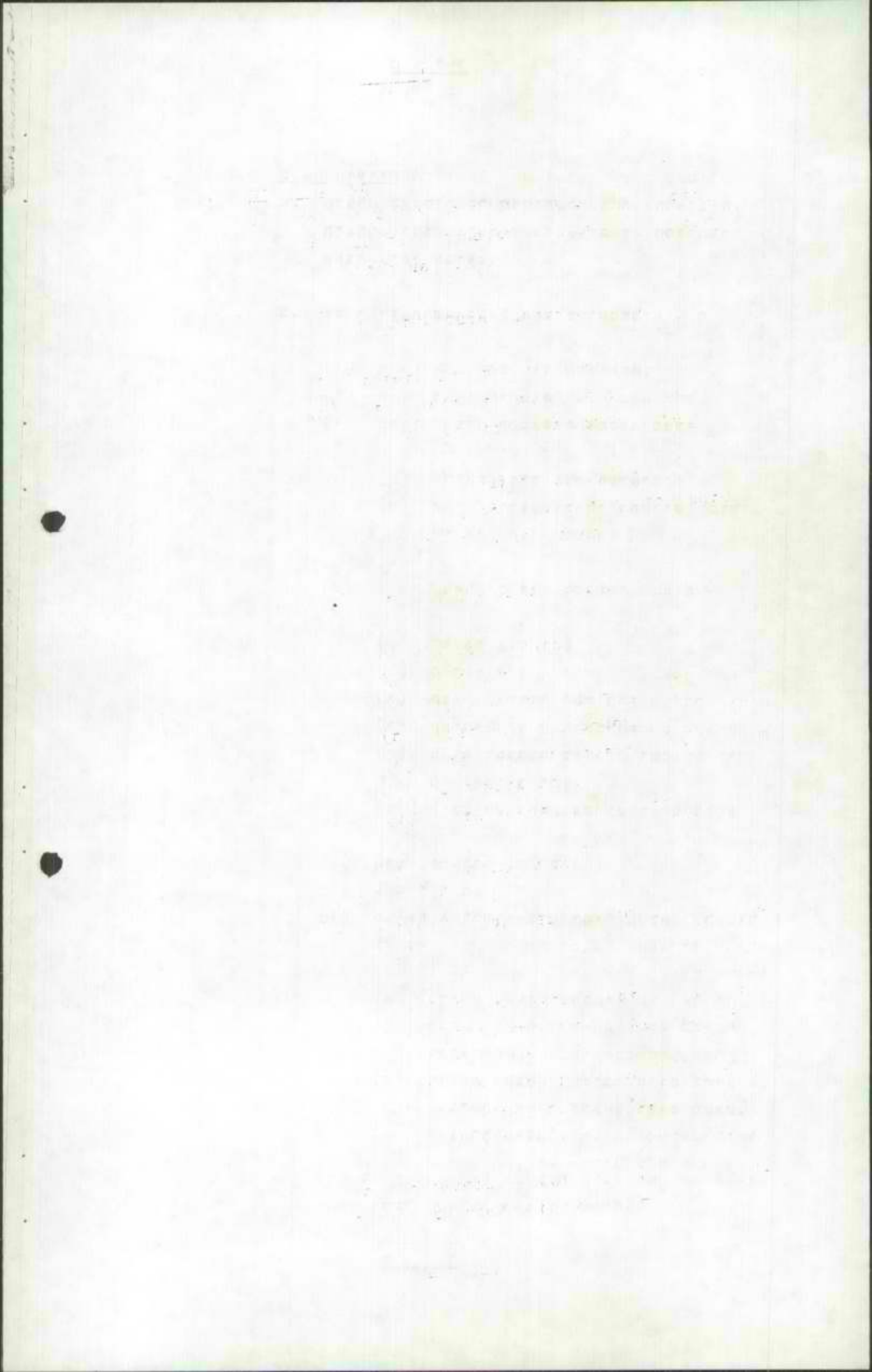
(5) תצפיות גובה על הרחבה;

(6) ע ת ו ד ה;

(7) מניעת הכנסת חפצים חשודים לתוך המסגדים ע"י:-

- (א) בדיקת חפצים מדגמית של באי הר הבית ללא הנדלי דת, בעת כניסתם למסגדים;
- (ב) מניעת הכנסת חפצים שאינם ביתנים לבדיקה, מפאת גדלם, כגון סלים, מזוודות וכד' ;

סדר זה יפורסם הן בשלטים בכניסות להר-הבית, והן בדרכי תקשורת רשמיות אחרות.

ג. יחידות המשנה של הכח ימצאו בקשר מתמיד, קבוע מראש עם בקודת המשטרה על הר הבית ועם מוקד המשטרה בעיר העתיקה באמצעות מכשירי הקשר, לפי תכנית קשר קבועה.

5.2.3 תקן יחידת אבטחה כולל כח אדם ואמצעים - ראה בספח ג'.

5.2.4 ת י א ו מ י ם

מפקד יחידת האבטחה או סגנו יתאמו במישרין עם האחראים על השרתים במסגדים וליד השערים, הכל בגין סדרי התפעול המקומיים וסיוע אפשרי מטעם המשטרה הנחוץ לשרתים לבצוע סדרי התנהגות וסדר טוב בהר הבית.

5.3 הסדרי כיבוי-אש וחשמל

5.3.1 כיבוי-אש

- א. יקבעו סדורים סכניים וארגוניים, אשר יבטיחו יכולת השתלסות מהירה על כל שריפה (זדונית או מקרית) העלולה לפרוץ באחד מהאתרים הקדושים. (תחילת פעולה בנושא זה בשלב בצוץ).
- ב. הנושאים שיש לבצע בתחום זה מפורטים בנספח ד' - כבוי אש, המהווה המלצה מקצועית של מומחים בנושא לגבי הר הבית.
- ג. במסגרת התכנון למניעת שריפות, מוצע להכתיב הנחיות מקצועיות למתפעלים את המסגדים להגיע להסדר מוקדם לפיו מתחייבים אלה לפעול ולבצע את ההנחיות.
- ד. מוצע לקיים תורבות של כנאי למשמרת, אשר יפקח במישרין על סדרי הנסיחות היומיים ויפעיל מערכת הכיבוי המקומית בסיוע השרתים בשעת מקרה, עד לבואה של התגבורת. בסיס לפעילותו תהווה בקודת המשטרה, עם סדריה להתקשרות.

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year.

2. The second part of the report deals with the results of the work done during the year.

3. The third part of the report deals with the financial statement of the year.

4. The fourth part of the report deals with the general remarks and conclusions.

5. The fifth part of the report deals with the general remarks and conclusions.

6. The sixth part of the report deals with the general remarks and conclusions.

7. The seventh part of the report deals with the general remarks and conclusions.

5.3.2 חשמל ותאורה

א. ייערך סקר בטיחות לסדרי חשמל בהר הבית ובמסגדים באופן מיוחד ע"מ להגיע לתקן הישראלי. ישותפו בסקר זה מהנדסי חשמל מחברות החשמל בישראל ובמזרח ירושלים, כ"כ נציג עיריית ירושלים.

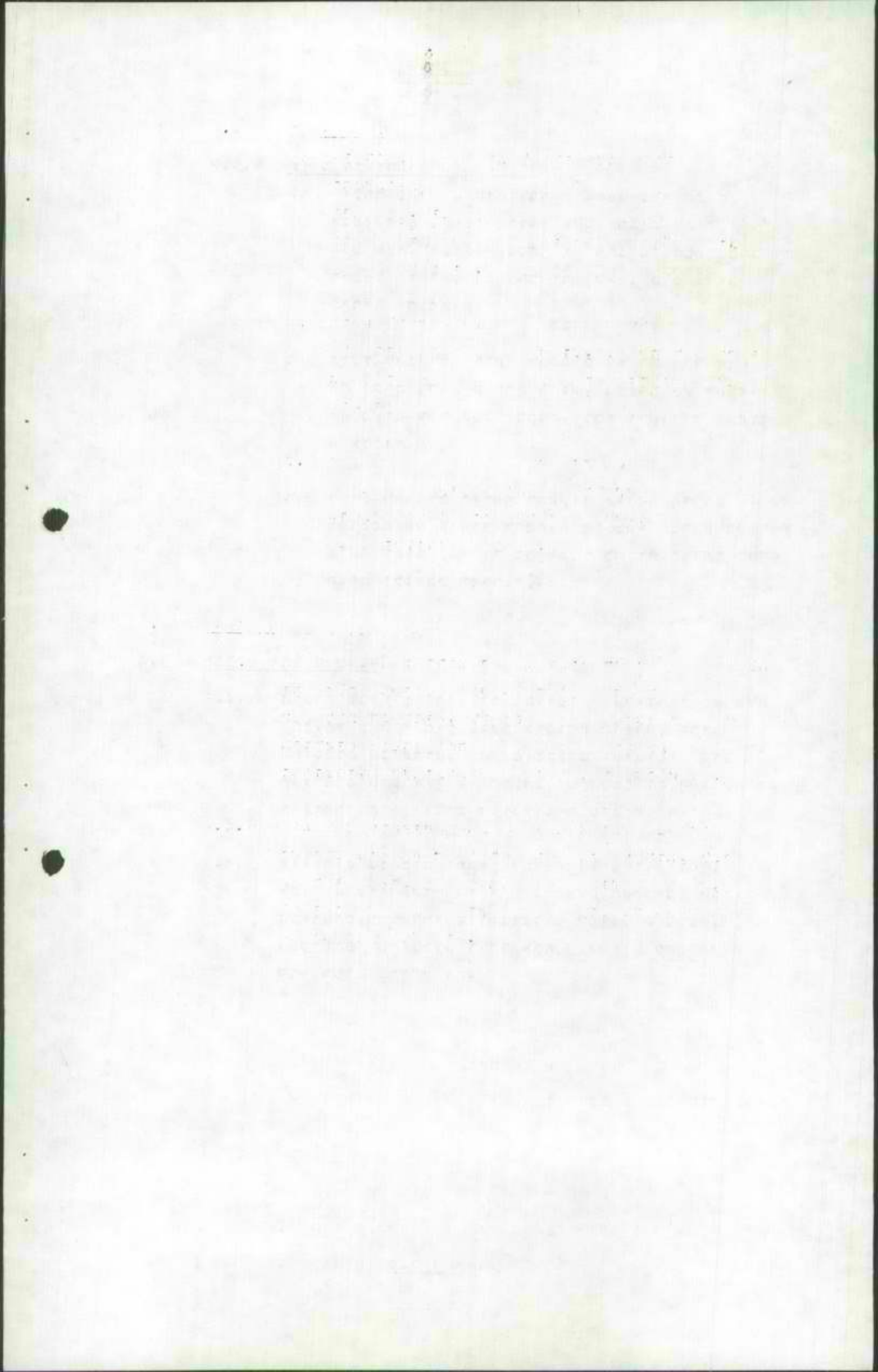
ב. יוצע להנהלת הווקף להשלים תאורה בכל שטח הר הבית ברמת תאורת רחוב, במטרה לא להשאיר אף מקום אפל בכל הרחבה, וכן זרקורים בנקודות הראויות.

ג. יוצע להנהלת הווקף להתקין תאורת חירום מבוססת על קישור לרשתות של שתי חברות חשמל או גנרטור (סידור זה יכול להיות משותף להר-הבית ולכוחל המערבי).

5.4 מגעים וטיפול שוטף

5.4.1 הועדה לבטחון ירושלים בכפיפות למדיניות הממשלה והנוהלים הקיימים בקשר לעבודת הועדה, תהיה המוסמכת הבלעדית, לקיים מגעים ותיאומים בין הגורמים הישראליים ומטעמם עם הרשויות המוסלמיות והנוצרות בעניינים הנוגעים לנשוא דו"ח זה.

5.4.2 תיאומים שוטפים ומגע בלתי אמצעים יומיומי, יקויים בין פקוד היחידה המבצעת האמרוה, לבין הגורמים המוסלמיים והנוצרים הפועלים בשטח, בכפיפות למדיניות ולהוראות הנובעות מהסדרים המפורטים בדו"ח זה.

6.0 כנסית הקבר הקדוש

6.1 כנסית הקבר במצאת ברובע הנוצרי, בחלק הצפון-מערבי של העיר העתיקה, כ-750 מטר מעל פני הים, שטחה כדונם אחד. בעבר נקרא המקום "גן יוסף ארמטה", המבנה בנוי אבן מחודש ובחלקו אתרים הסטוריים צלבניים. הכנסיה מחולקת לפי הסכם "הסטטוס קוו" לכנסיות/כתות נוצריות שונות, גם רחבה גדולה בכללת בהסכט זה, (ראה בספח ה' - מרשם כנסית הקבר הקדוש).

6.2 ת א ר ר

6.2.1 החלק היווני-אורתודוקסי

המקומות החשובים לציון הם:-

- א. "כנסית הקתוליקון" ממול לקבר הקדוש;
 - ב. כנסית "הגולגותא" - קומה ב' (מקום צליבתו של ישו); הגלריה העילית של כיפת הקבר;
 - ג. מקדשי תפילה קטנים אחרים;
 - ד. משרד האחראי על הקבר;
 - ה. חדרי מגורים לכ-10 בזירים;
- עדה זו מחזיקה בחלק הגדול של כנסית הקבר.

6.2.2 החלק הארמני-אורתודוקסי

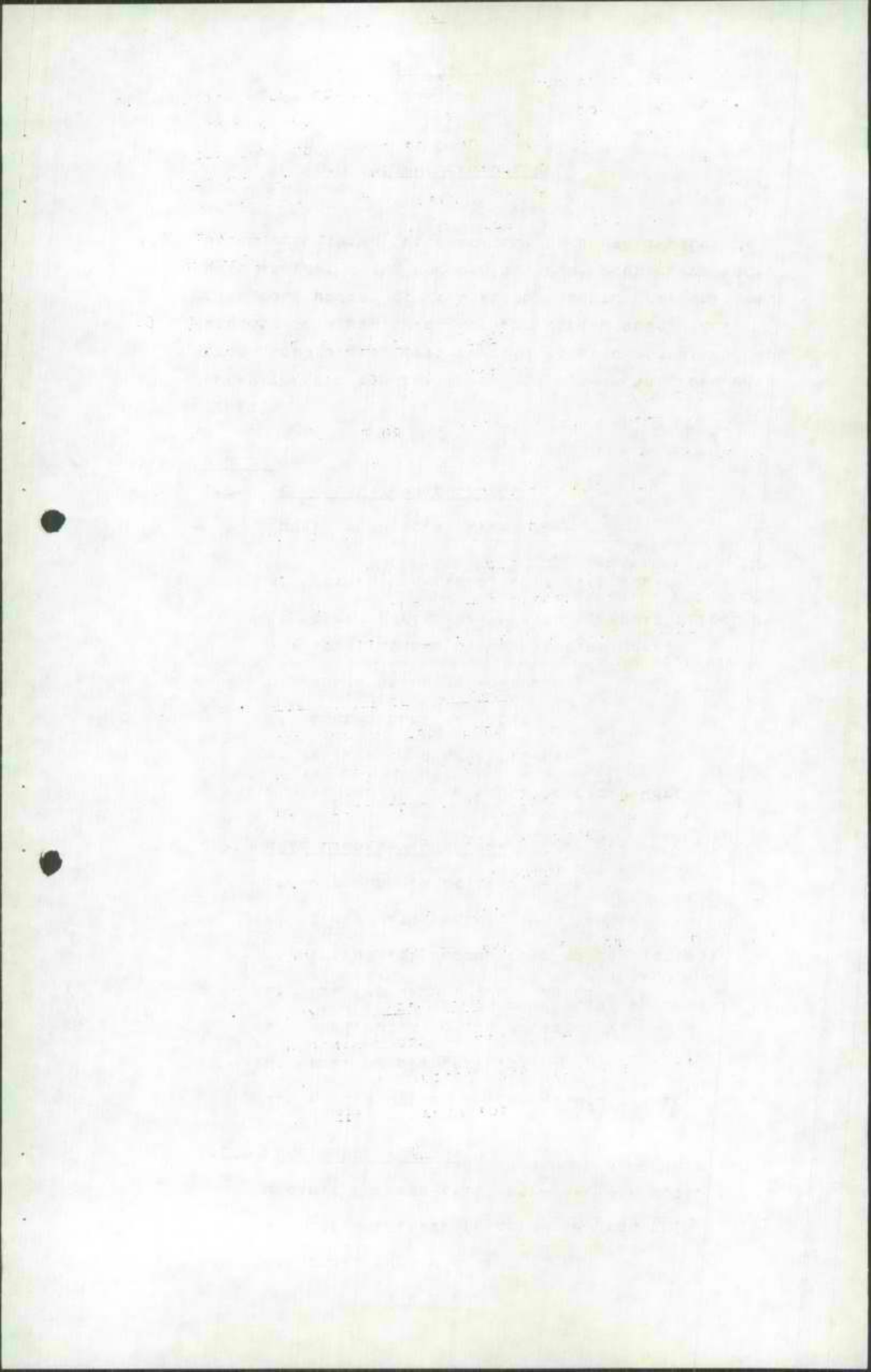
המקומות החשובים לציון הם:-

- א. כנסית הלנה המלכה;
 - ב. כנסית יוסף ארמטה (ברייב עם הסיריאנים);
 - ג. חדר ראש העדה והאחראי לקבר;
 - ד. מקדשי תפילה קטנים אחרים;
 - ה. חדרי מגורים לבזירים;
- עדה זו היא השניה בגודלה בין הכתות האורתודוקסיות.

6.2.3 החלק הלאטיני-קתולי

המקומות החשובים לציון הם:-

- א. כנסית הקלבורי (גולגותא) - קומה ב';
- ב. כנסית התגלות ישו;

- ג. בית תפילה פרנסיס ומערת הצלב;
- ד. מקדשי תפילה קטנים אחרים;
- ה. חדרי מגורים לנזירים - בתוך המנזר המחובר לעדה לכנסיה הלאטינית הקתולית, על אף גודלה, חלק יחסי קטן;

6.2.4 החלק הקופסי-אורתודוקסי

להם בית תפילה קטן וחדרי מגורים שלא כולם בשמוש. זכויותיהם מוגבלות לפי "הסטטוס קוו" וכל טקסי תפילתם בקבר תלויים ביוונים אורתודוקסים. להם מספר נרות תלויים בתוך הקבר.

6.2.5 החלק הסיריאני-יעקובי-אורתודוקסי

- א. היכל תפילה יוסף ארמטה וניקודימוס (במריבה עם הארמנים). בית התפילה היחידי בקבר, ללא חשמל;
- ב. רק אחת בשנה מקבלים בהסכמת הארמנים חדרים לליבה;

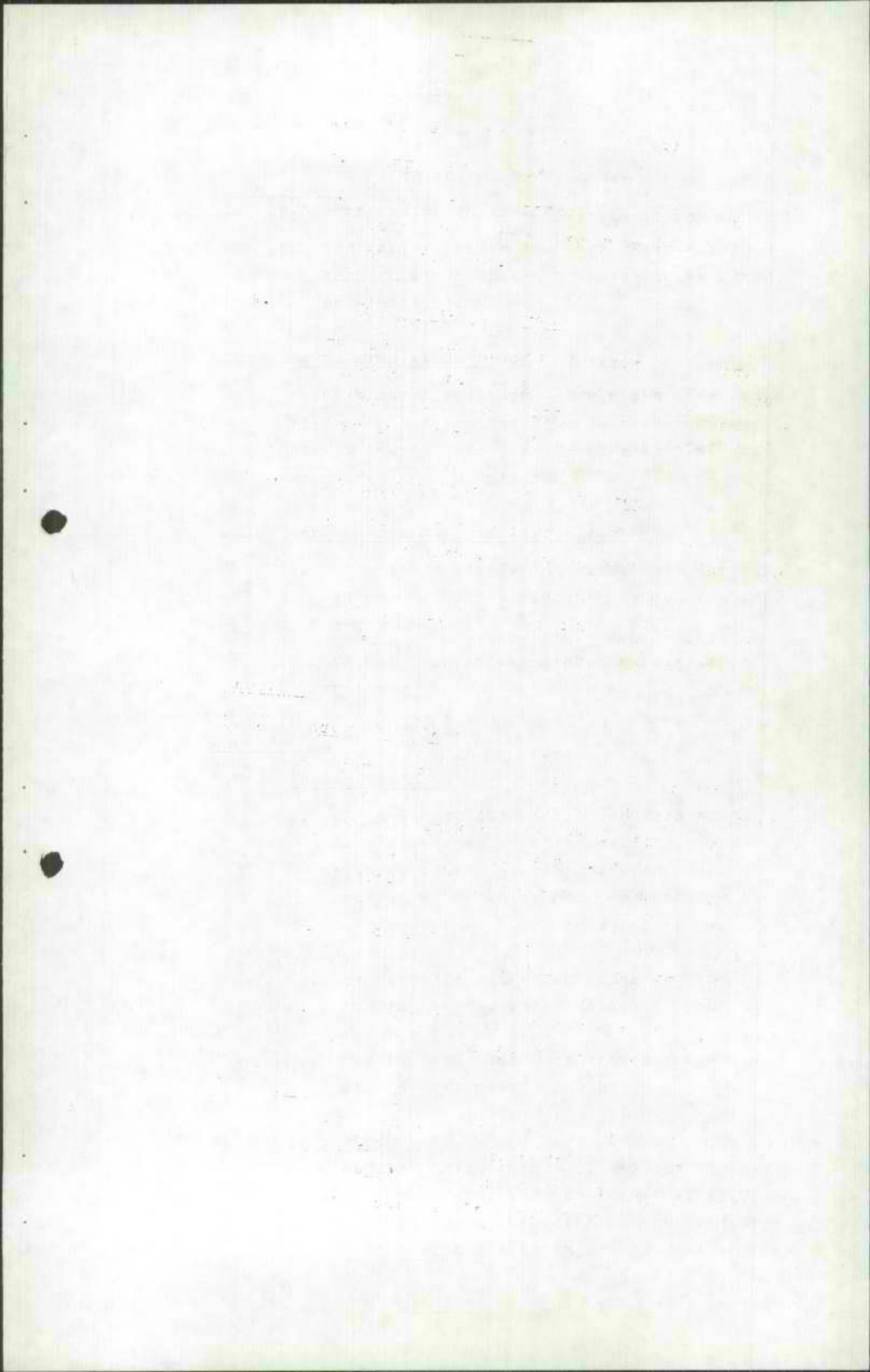
6.3 התפעול כיום

6.3.1 התפעול הפנימי

- א. כמרים פועלים בתוך הכנסיה, הם שומרים על זכויות המקומות של עדתם, מוכרים נרות לתיירים ומספלים בנקיון מקומותיהם. אינם מתערבים בהכרזה או הדרכת תיירים. לשלוש העדות הגדולות נציגים אחראיים בקבר. כל אחד באזורו.
- ב. כל כת עורכת תפילות בבית התפילה שלה, בתוך הכנסיה הגדולה, בהתאם לסטטוס קוו הקיים.
- ג. הכנסיה פתוחה לקהל לפי לוח זמני קיץ וחורף - אך ככלל בין השעות 0400-2000.

6.3.2 פעולת המשטרה

בשלב זה קיימת זקיפות של איש משטרה אחד ליד הכניסות לרחבה, ואחד ליד שער הכנסיה, במשמרות א' ו-ב' בשעות בהן הכנסיה פתוחה. אין שמירת לילה מבוצעת ע"י כוחות משטרה.

אבטחת הכנסיה

6.4

מוצע לתגבר את המערך הזה, למלוי המשימות הנאות:-

6.4.1 מ ש י מ ו ת

לחולית האבטחה לכנסיה משימות הנאות:-

- א. לשמור על הסדר הצבורי במבואות הכנסיה.
- ב. למנוע כל פעולה העלולה לפגוע במקומות הקדושים או עלולה להסב להם נזק.
- ג. לסייע לסדרנים/כמרים הפעילים בכנסיות.
- ד. לקיים סדרי נטיחות שיקבעו בהתאם לחוק הנטיחות במקומות הצבוריים תשכ"ג-1962 ותקנותיו.

6.4.2 ה ש י ט ה

המשימות תושגנה על ידי:-

- א. שמירה צמודה לכניסה ברחבה לפני הכניסה.
- ב. מניעת הכנסת חפצים חשודים לתוך הכנסיה.

תקן האבטחה ראה נספח ג'.

1. Introduction

The purpose of this study is to investigate the effects of

Methodology

The data was collected through a series of experiments

conducted over a period of six months.

The results of the study are presented in the following

sections.

The first section discusses the theoretical background

of the study.

The second section describes the experimental

Results

The results of the study are as follows:

1. The first result is that the

second result is that the

conclusion of the study is that

7.0 כנסיות הבתולה

הועדה איננה ממליצה לראות באתר זה נושא לטיפול
ברמת דו"ח זה.

8.0 הערכות תקציביות

8.1 ההערכה התקציבית הראשונית הכרוכה בתפעול היחידה כמפורט
בפרק 5.0 הינה כדלקמן:-

8.1.1 הוצאות חד פעמיות

- א. רכישת מכונת (טנדר) - 15,000 ₪
- ב. מכשיר קטר ביח עם
אנטנה ותורן (ממוצע)
5 מכשירים ביסאים ו-4
קולנים - 25,000 ₪
- ג. 10 קווי טלפון - 7,800 ₪
- ד. 20 תת מקלע עוזי
ו-20 אקדחים עם אביזרים
ותחמושת תקנית - 8,000 ₪
- ה. 20 מערכות לפיזור
הפגנות - 1,000 ₪
- ו. 4 מבנים לזקיפים - 3,000 ₪
- ז. גיפוק ראשוני של מדים
ל-67 שוטרים - 29,000 ₪
- ח. הוצאות ההדרכה של 67
סירונים בבטיס ההדרכה
(למעט משכורת הכלולה
בהוצאות השוטפות ולמעט
הוצאות בלתי ישירות
כגון משכורת רסגל) - 24,000 ₪

112,800 ₪

סה"כ

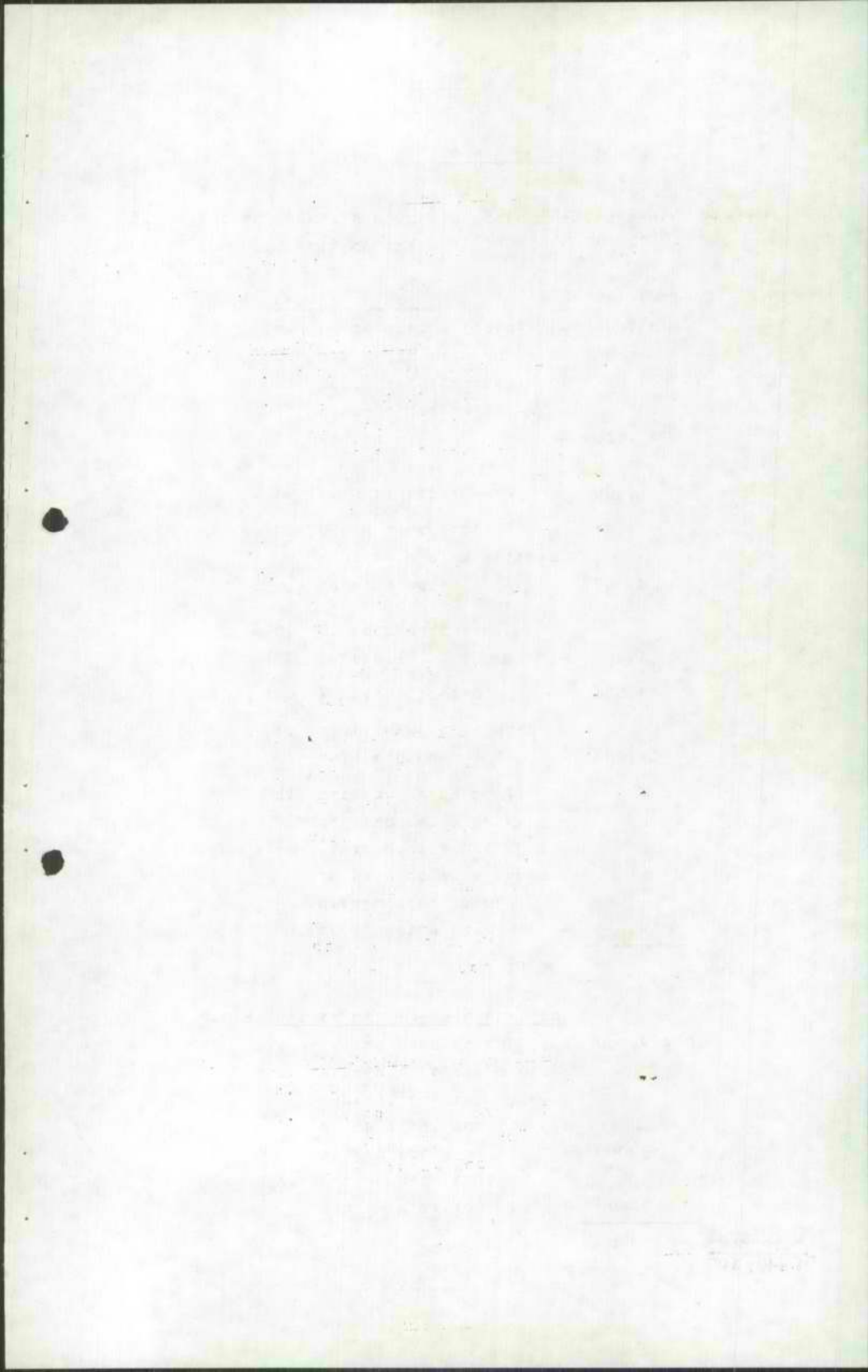
8.1.2 הוצאות שוטפות בשנה הראשונה

- א. משכורת והשתכרות - 480,000 ₪
- ב. הוצאות ארגוניות (מיכון
משכורת, נסיעות, אש"ל,
קצובת מדים, צרכי משרד,
סוללות וכד')
- ג. החזקת הרכב (דלק,
ניטוח ותיקונים) - 15,000 ₪
- 9,000 ₪

504,000 ₪

סה"כ

5616,800 ₪

- 8.2 בשנת ההפעלה השניה יגדל סכום ההוצאות השוטפות ב- 100,000 ל"י עד 105,000 ל"י (תוספת חתימת רוטק, חידוש מדים, בלאי כלי הרכב, תיקון מכשירי קשר וכד').
- 8.3 יש להוסיף על אומדן זה את ההוצאות של אחזקה, מתקון וציוד בקודת כיבוי אש.
- 8.4 אין הערכות אלה מביאות בחשבון את הפריטים הבאים, מתוך הנחה כי כסויים יבוצע ע"י הווקף:-
- א. התקנת מערכות כבוי אש כמפורט בנספח ד'.
 - ב. תאורת בטחון.
 - ג. התקנות שונות הכרוכות בסגירת מעברים.
 - ד. שדרת.

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"ג בתשרי תש"ל
25 בספטמבר 1969

סודי ביותר

א ל : ניצב ש. רוזוליו, משטרת ישראל

מאת : סגן מזכיר הממשלה

הנבי מתכבד להביא לתשומת-לבך החלטה מס. 1 של ועדת השרים העליונה לענין ירושלים וועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים בישיבתה מהיום:

1" סודי בשיחת במקומות הקדושים

ס ח ל י ס י מ , בהתאם להחלטה מס. 941 של הממשלה מיום י"ז באלול תשכ"ט (31.8.69), להסיל על ועדה בראשות ניצב ש. רוזוליו, אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 143 של ועדת השרים לעניני בטחון מיום ט"ז בסיון תשכ"ח (12.6.68), את התפקידים כדלהלן:

א. להציע תכנית לאבטחת המקומות הנאים:

- 1) הר הבית.
- 2) המסגדים על הר הבית.
- 3) הכנסיות (כנסית הקבר הקדוש וקבר הבתולה).

ב. לבחון את ההסדרים שבקבעו, בכל המקומות כאמור בסעיף א', למניעת שריפות וכיבויין ולהמליץ על תיקונים ושיפורים במידת הצורך.

ג. הוועדה תקבל כקו מבחה את החלטות הממשלה וועדותיה בדבר מעמדם של המקומות הקדושים וכך את מסקנות ועדת החקירה אשר הקרה בבסיבות השריפה במסגד אל-אקצה.

ד. לבחון אפשרות הקמת יחידת משמר מיוחדת למקומות הקדושים.

ה. הוועדה תגיש את המלצותיה לוועדת השרים המשותפת עד לסוף חודש אוקטובר 1969.

בדיוני הוועדה, בנושאים דלעיל, יותפר היועץ המשפטי לממשלה ונציגי לשכת ראש-הממשלה ומשרד הדתות.

ההחלטה הנ"ל לא ברשמה בפרוטוקול ועדת השרים מפאת אופיה הסודי והיבנה שמורה במזכירות הממשלה.

נ ב ר כ ה ,

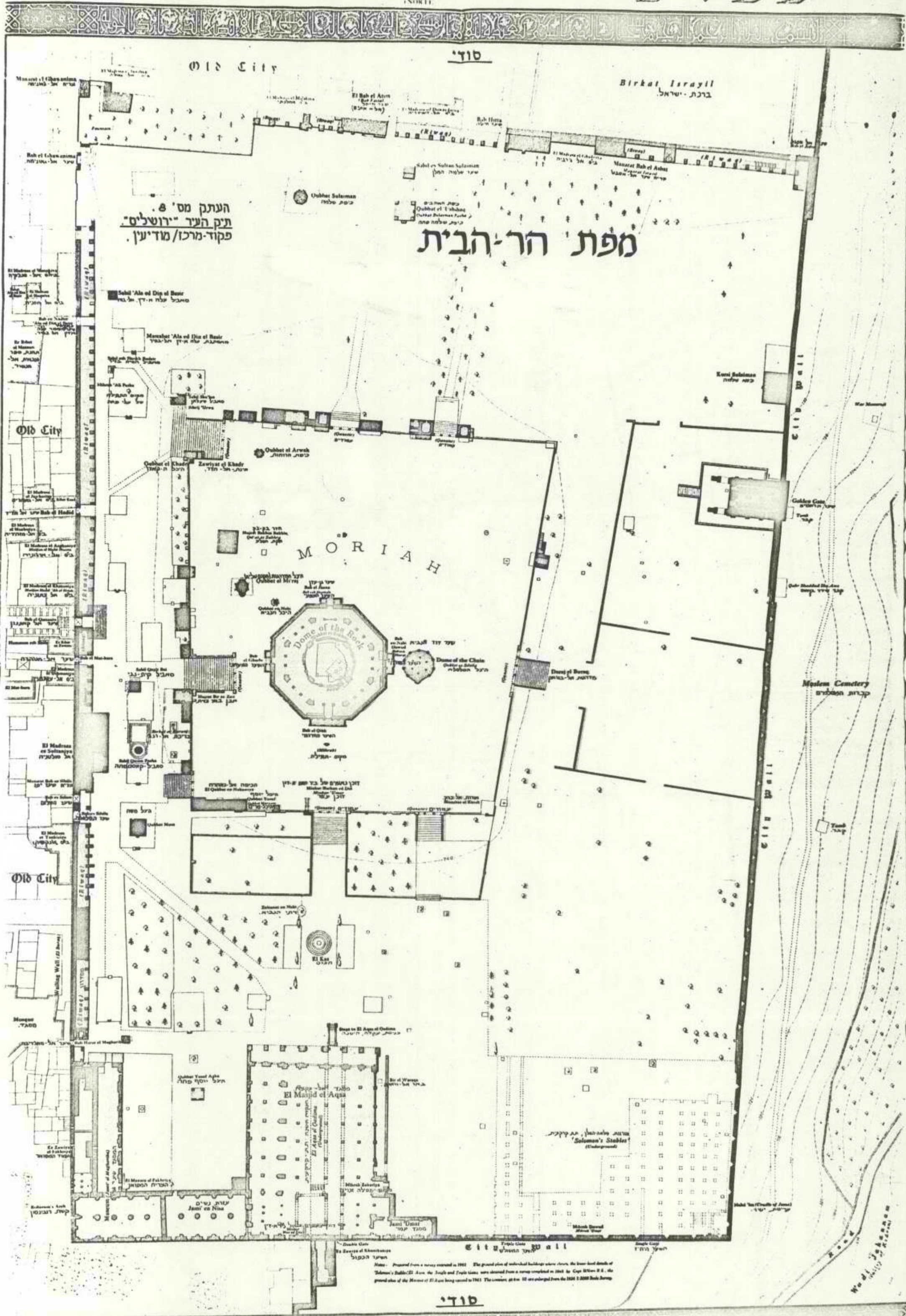
מיכאל גיר

העמק: ממלא מקום ראש-הממשלה
שר הדתות
היועץ המשפטי לממשלה
מר מ. ששון, לשכת ראש-הממשלה

El Haram Es Sharif

الحرم الشريف

(NORTH)

ספר 2 - תחום הר הבית

מפת המבנה

מפת המבנה

1:100

1:100

1:100

1:100

נספח ג' - תקן יחידת האבטחה

1. כח - אדם

להלן טבלה לתקן כח-אדם:-

ה ע ר ר ת	סה"כ	מ ש מ ר ת			ת פ ק י ד	מ.ס. סד.
		ג	ב	א		
1. היום קיים תקן של 10 איש להר- הבית. 2. מס' סדורי 10 (שמירה ליד שער המוגרבים) מוקצה על ידי מ.צ.	2				מפקד רסגן	1
	3	1	1	1	ראש משמרת	2
	3	1	1	1	תורן נקודה	3
	2	-	1	1	זקיפות ליד כיפת הסלע	4
	2	-	1	1	זקיפות ליד אל אקצה	5
	4	-	2	2	סיור סביב כיפת הסלע	6
	4	-	2	2	סיור סביב אל אקצה	7
	10	2	4	4	סיור ברחבה	8
	4	-	2	2	ת צ פ י ר ת	9
	4	-	2	2	שמירת שער המוגרבים	10
	25	-	-	-	מחלקת עתודה	11
	8	-	-	-	תחלופה לתפקידים במספרים סדוריים 9-2	12
71				ס ה " כ		

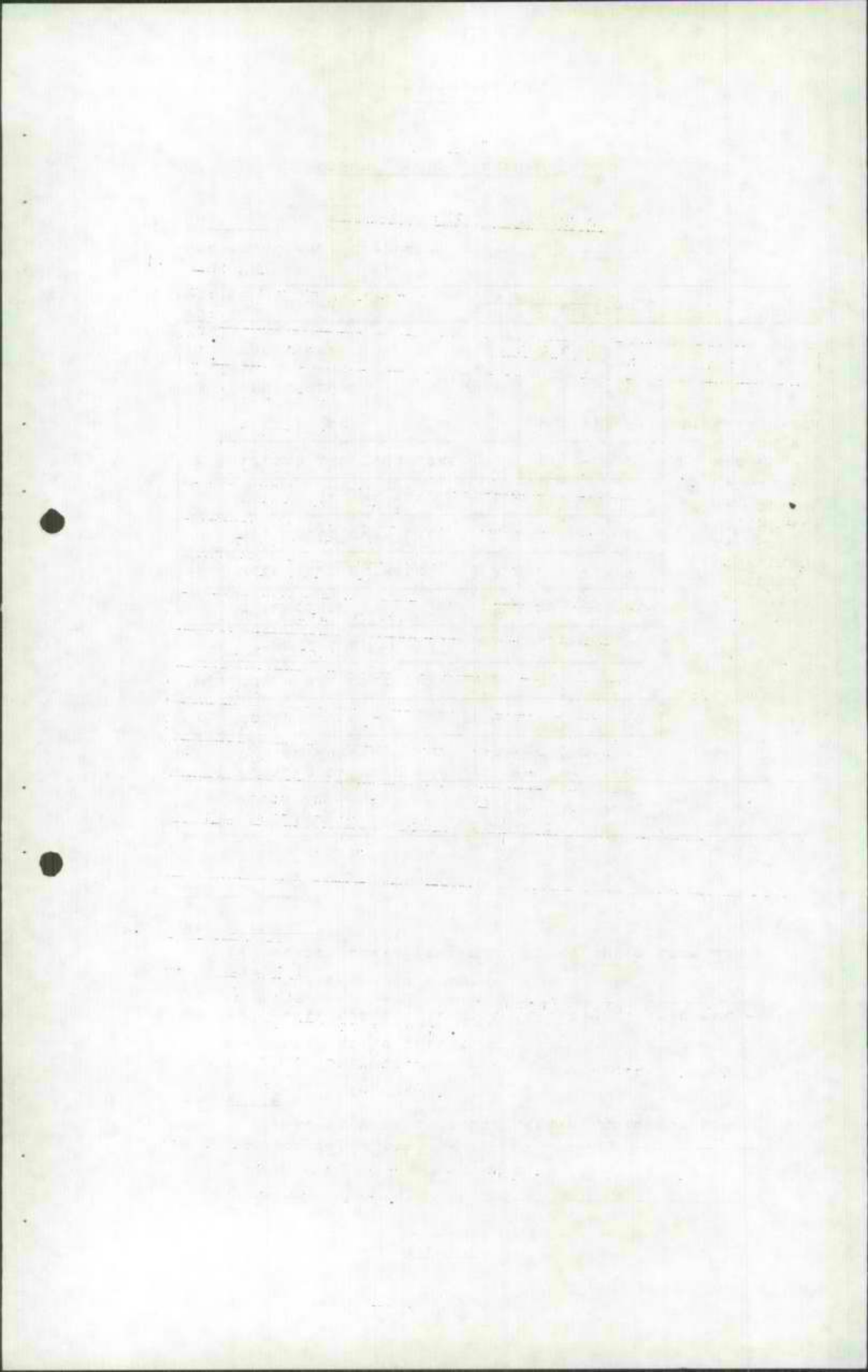
2. א מ צ ע י מ

א. מ ב נ י מ

- (1) המבנה הקיים (נקודת הר הבית) מתאים לשמש את תפקידי מפקדת הכוח.
- (2) רצוי לחשוב בעוד מועד על מבנים לזקיפים בהר - הבית לעובת החורף.

ב. ר כ ב

רכב מסוג טנדר, שימש להסעים לשמוש המפקד ולהעברת ציוד.

ג. ק ש ר

(1) ק ו ר י

- (א) קו חוץ לנקודות הר הבית;
- (ב) 8 קווי נל"ן לשערים - המכשירים בתוך תיבות
מסרתיות;
- (ג) 1 נל"ן לתצפית על גג המחכמה;

(2) א ל ח ו ט

- (א) ביח בנקודת המסורה;
- (ב) 4 נישאים (1 מפקד, 1 אל אקצה, 1 סיור
ברחבה, 1 תצפית);

(3) 2 קולנים.

ד. צ י ו ד

- (1) חמוט 15 אקדחים
20 תת-מקלע ערזי.

(2) ציוד לפיזור הפגנות למחלקת העתודה (25 מערכות).

(3) לבוש - לפי סטנדרטים מסרתיים.

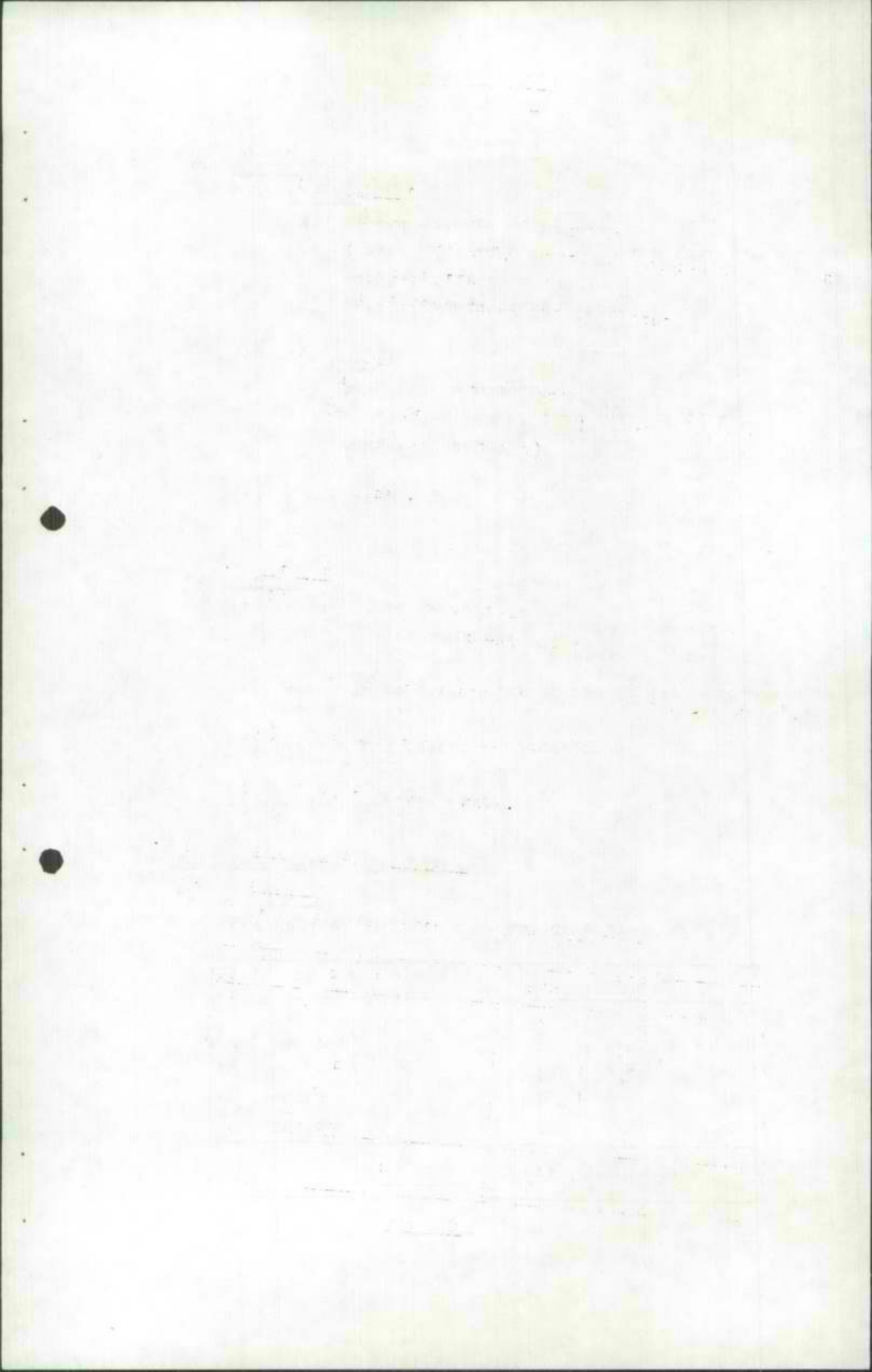
(4) 4 פנסיים גדולים רנור.

3. תקן אבטחת כנסית הקבר הקדוש

א. כ ו ח ו ת

להלן התזן המוצע לחולית האבטחה לכנסיה:-

מס. סד.	ת פ ק י ד	ס"ה	ה ע ר ו ת
1	מפקד	1	
2	משמרת א'	4	מהם קיימים 8 איש
3	משמרת ב'	4	
4	משמרת ג'	3	
5	תחלופה	2	
		14	סה"כ

ב. א מ צ ע י ם

(1) ק ש ר : 1 גל"ן לנקודת המשטרה בהר הבית,
1 נייח.

(2) ח מ ו ש : - 5 אקדחים

(3) ל ב ו ש : - סטנדרטי משטרה

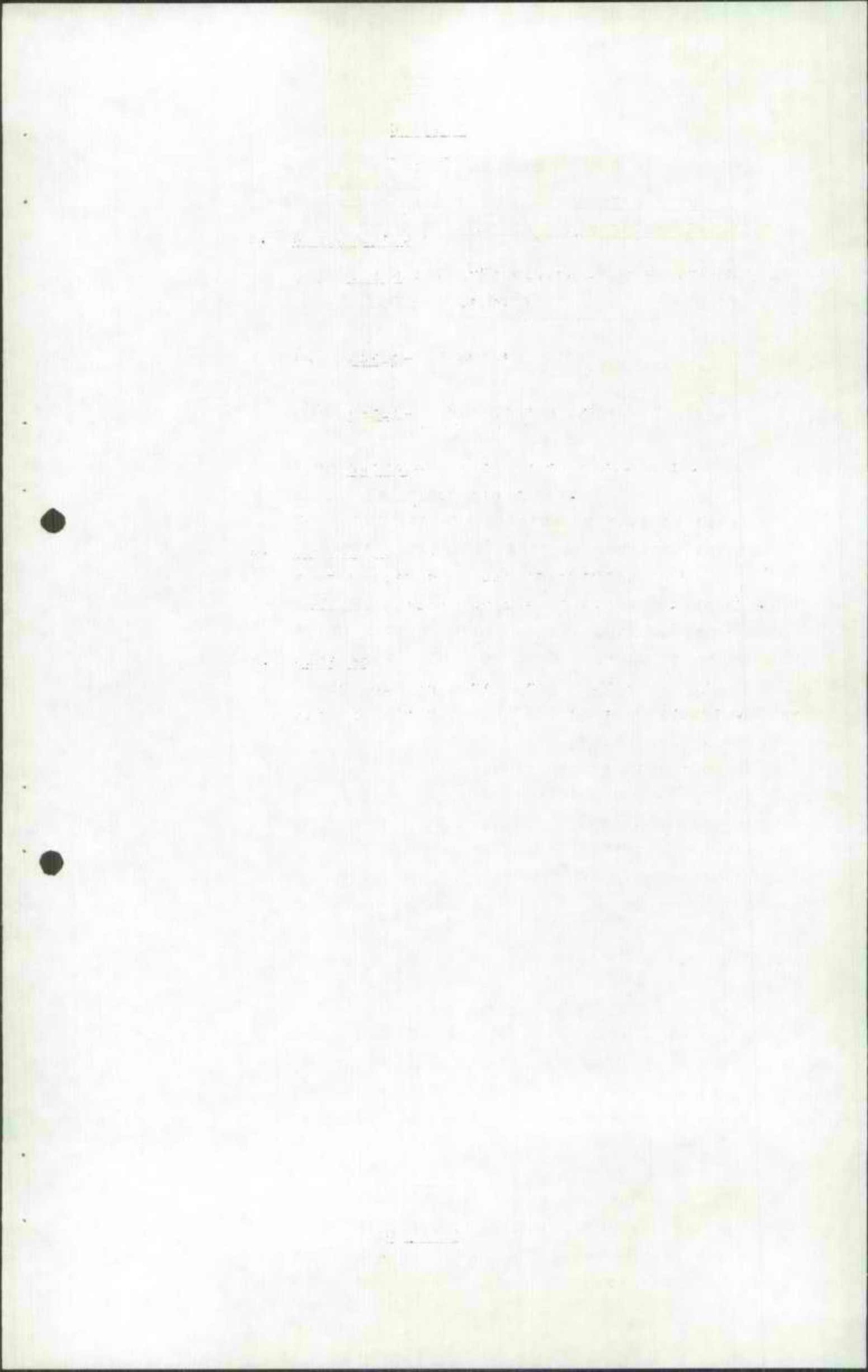
(4) ת א ו ר ה : - להגביר תאורת רחוב. 2 פנסים
גדולים רבאור.

ג. ת י א ו מ י ם

מפקד החוליה יתאם במישור מקומי עם האחראים
לכנסיות השונות הכל בגין סיוע לכמרים ושרתים.

ד. כ ב ו י א ם

הומלץ לקבל את סדרי הבטיחות בפני אש כפי
שהומלצו ע'י המומחים מטעם מכבי אש ירושלים.

נספח ד' - כיבוי - אש

העתק מכתב קצין מביעת שריפות בעיריית ירושלים
אל מנהל הווקף המוסלמי בעיר העתיקה מיום 2.9.69

הנדון: בטיחות בפני אש במסגדים אל אקצה וכיפת הסלע

לפי בקשת מפקד משטרת ירושלים סגן ניצב בראלי, ערכתי בקור היום ב-1.9.69 במקומות הנ"ל ולאחר סיור יסודי במקום בלוויית החשמלאי מחמד מחמוד סבאג הנבי מתכבד להגיש לך את הערותי והמלצותי בנדון:-

כ ל ל י

בהתחשב באופיים המיוחד וצורת בנייתם של המסגדים יש צורך בנקיטת אמצעים מירבניים למביעת שריפות והגברת הכווננות ע"י התקנת מנגנון לגלוי עשן ותקון מתקן החשמל והתקנת הידרנטים פנימיים וחיצוביים בטסח, כמו כן יש צורך בקביעת ציוד מתאים לשעת הצורך.

מסגד כיפת הסלעא. מביעת שריפות

1. מכשיר גילוי אש הקיים בחלל התקרה ובמסגד, פעולתו מבוטסת על הבדלי טמפרטורה, הנבי ממליץ לנצל את הצורת הקיימת ולה חליפו במכשיר לגילוי עשן שפעולתו מבוטסת על תאי עיזוזציה מדגם "סרגוס" ההבדל ביניהם הוא שהמכשיר הנמצא ברשותכם פועל רק לאחר בעירה כשהטמפרטורה עולה והמכשיר לגילוי עשן פועל בהתחלת הבעירה כגון: קצר חשמלי, הפרסת עשן מכל חומר דליק.
2. העץ שבנויה ממנו הכיפה והציפויים למיניהם, הינם עץ ישן מאוד, יבש ורקוב "והעטרן" (חומר דליק) שנמרח עליהם מהווה סכנה חמורה במקרה של שריפה, אי לכך יש להמציא דוגמאות מהעצים הנ"ל למכון לסיבים של משרד מסחר ותעשייה שבמושב הגרמנית שיציעו את הצבע המתאים לשם עיכוב התפשטות האש ולאחר מכן יש לצבוע או לרסס עצים הנ"ל לפחות פעמיים בתוך חלל הכיפה.
3. גובה הכיפה (45) מטר והגישה אליה במקרה של שריפה מקשה מאוד את העבודה, יש צורך בפתיחת דלת בוספת זהה לזאת הקיימת בצד צפון מערב, סידור זה יאפשר כניסה נוחה והוצאת העשן שיצטבר בחלל הכיפה.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY

REPORT OF THE COMMITTEE ON THE PROGRESS OF CHEMISTRY

FOR THE YEAR 1954

CHICAGO, ILLINOIS

1955

Published by the University of Chicago Press

Copyright © 1955 by the University of Chicago Press

Printed in the United States of America

Library of Congress Catalog Card No. 55-10000

4. ממליץ על תכנון סולם מתכת מתאים וקביעתו באופן קבוע על גג כיפת הסלע כשהתחלתו 3 מטר מהרצפה (שלא יתפס עליו), סולם זה יאפשר עליה מהירה לגג עזרה ע"י עובדי המקום עד בוא הכנאים.
5. העליה הנוכחית לגג הינה מתוך המסגד דרך מדרגות עץ ומתחת המדרגות נמצא לוח חשמל ראשי דבר העלול לגרום לאסון גדול במקרה של שריפה. יש צורך בהבטחת המקום הנ"ל ע"י הפרדת לוח החשמל ראשי מהמסגד ע"י בניית קיר ותקרת בטון העומד בזמן של שעתיים בפני אש ודלת הכניסה תהיה מחומר לא דליק ואטומה בפני עשן.

ב. ח ש מ ל

1. מתקן החשמל הקיים בתוך חלל הכיפה הינו משוריין ועונה על הדרישות.
2. הארת הקימור של הכיפה בעשית ע"י פרוז'קטורים מ-200 ווט ל-60 ווט. בכדי לא ליצור חום אפשרי של שתי בורות 100 ווט כ"א, יש צורך בהפרדת חיבור הפרוז'קטורים ע"י התקנת חיבורי קיר כח והמגע ביניהם יהיה ע"י חוט טרמופל טטי שבקצהו מזלג כח, פרוז'קטור בנפרד במקרה של תקלה.
3. ממליץ על החלפת בורות הפרוז'קטורים מ-200 ווט ל-60 ווט בכדי לא ליצור חום אפשרי בתוך חלל הכיפה.
4. הפסקת החשמל של המסגד לאחר שעות התפילה בעשית ע"י לחצן ליד הכניסה ומפסיק חשמל ראשי מחוץ הטרנספורמטור של חברת החשמל הנמצא כ-80 מ' מהמסגד עם שילוט מתאים להפסקת החשמל לאחר שעת התפילה והמבקרים מלוח הראשי שבמסגד.
5. לשם ביצול מקסימלי של אפשרויות במקרה הצורך לשאיבת מים מהבורות ע"י חשמל, יש לקבוע מספר חיבורי קיר כח 3 פזות סמוך לבורות הצמודים למסגד כיפת הסלע ומסגד אל אקצה קו הנ"ל יעקוף את הלוח הראשי.

The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

The second part of the report is devoted to a detailed description of the various projects and the results achieved. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

The third part of the report is devoted to a detailed description of the various projects and the results achieved. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

The fourth part of the report is devoted to a detailed description of the various projects and the results achieved. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

The fifth part of the report is devoted to a detailed description of the various projects and the results achieved. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

The sixth part of the report is devoted to a detailed description of the various projects and the results achieved. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

The seventh part of the report is devoted to a detailed description of the various projects and the results achieved. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved.

ג. מטפיים

1. כצירוד ראשוני סטנדרטי יש לראות את מטפיי האנקה
יבשה רב שימושית של 6 + 12 ק"ג כיעילים ביותר
הסיבות הן:-

- (א) מתאימים לכל סוגי השריפות;
- (ב) אינם גורמים נזק לשטיחים בעת הפעלתם;
- (ג) עוצמתם חזקה בעת ההפעלה;
- (ד) אפשרות מילוי במקום;
- (ה) לא מהווים סכנה למפעיל במגע עם חשמל;

2. מטפיים הנמצאים ברשותכם יש לבטלם ולהוציאם
משימוש.

3. לקבוע 4 מטפיים של 12 ק"ג ליד כל כניסה למקום
בולט ובראה לעיין בתוך המסגד, 2 מטפיים נוספים
לקבוע בעליה לכיפה.

4. במבנה הסרנספורמטור של לוח החשמל לקבוע 1 מטפה
שצ 6 ק"ג בטו של דו חמוצת הפחמן.

ד. הידרנטים

1. יש לתכנן ולהתקין צנרת הידרנטית שתקיף את כל
המבנים והמסגדים ולקבוע הידרנטים ומחובר אליהם
גלגלונים במקומות הבאים:- מסגד "כיפת הסלע"
ליד כל שער כניסה הידרנט+גלגלון, הידרנט בצד
צפון הרחק מהמסגד כ-15 מ' כנ"ל בצד דרום, 4
הידרנטים על הגג כששניים מהם מחוברים לגלגלונים
באורך של 40 מטר ליד הכניסה לכיפה.

2. לקבוע הידרנטים בשאר המבנים ובהתאם לסיכון
הראשי.

מסגד "אל אקצה"

1. מתקן החשמל מיושן מאוד ומהווה סכנה למסגד, יש
לתכנן מתקן חדש ומשוריין ולקבוע סידורים להפסקת
החשמל מחוץ למסגד.

The first part of the report
 deals with the general
 situation of the country
 and the progress of
 the various branches
 of the service. It
 is followed by a
 detailed account of
 the operations of
 the different
 departments during
 the year. The
 report concludes
 with a summary
 of the results
 achieved and
 the measures
 proposed for
 the future.

2. ממליץ על התקנת קולט ברקים על כיפת המסגד כדוגמת "כיפת הסלע".
3. אין להתקין חשמל בתוך חלל הכיפה.
4. קביעת 8 מטפי אנקה יבשה של 6 ק"ג בתוך המסגד, 2 מטפים בעזרת הנשים, 2 מטפים ליד הכניסה.
5. קביעת 3 הידרנטים + גלגלונים ליד הכניסה בצד צפון מזרח ומערב ושני הידרנטים על הגג כשאחד מהם הסמוך לכיפה מחובר אליו גלגלון באורך 40 מ', אחד הידרנט + גלגלון ליד הכניסה של עזרת נשים בצד צפון מערב.
6. צביעת חלל הכיפה בצבע המערב את התפטטות האש כב"ל במסגד כיפת הסלע.
7. אין לאחסן כל חומר או חפץ שהוא בתוך חלל הכיפה ומתחתה כמו כנישלתק את העופרת הישנה הנמצאת מתחת למסגד אל אקצה הישן.
8. התקנת סולם מתכת על הגג כדוגמת כיפת הסלע.

המוזיאון המוסלמי

1. התקנת 2 הידרנטים וגלגלונים אחד בכניסה ושני בתוך המוזיאון בצד דרום.
2. קיימת כניסה אחת בלבד יש לקבוע פתח הימלטות לצד דרום מזרח.
3. לקבוע 3 מטפי אנקה של 6 ק"ג כ"א.
4. לקבוע מפסיק חשמל ראשי בכניסה למוזיאון עם שילוט המורה להפסקת החשמל לאחר הביקורים.

נקודת אש ראשית

1. בהתחשב בגודל שטח המקום, יש לקבוע נקודת אש מרכזית שתכלול את הציוד הבא: - 12 צנורות בד "2" מצופים גומי, 3 מזנקים רב שימושיים של "2",

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

1 שמיכה אסבסט בתוך גליל פח, 4 זוגות כפפות אסבסט, 4 מבשמות בגד עשן וגזים + 4 מסננים רזרביים, 4 קטדות כבאים, 2 גרזני כבאים, 2 חבלים "1" באורך 30 מ' כ"א, 1 מכוש, 1 את, 1 מעדר, 2 ווי הריסה, 4 דליים, 2 מטפים של 12 ק"ג כ"א, 1 דקר באורך של 80 ס"מ, כל ציוד הנ"ל יהיה בתוך עגלה נגרת שתאפשר ניידות ממקום למקום.

משאבה חשמלית

משאבת החשמל 3 פזות הקיימת יש לקובעה על עגלה נגרת.

אחראי לעיובי כבוי

1. למנות אדם אחראי ומתאים לעיובי כבוי שתפקידו יהיה:-

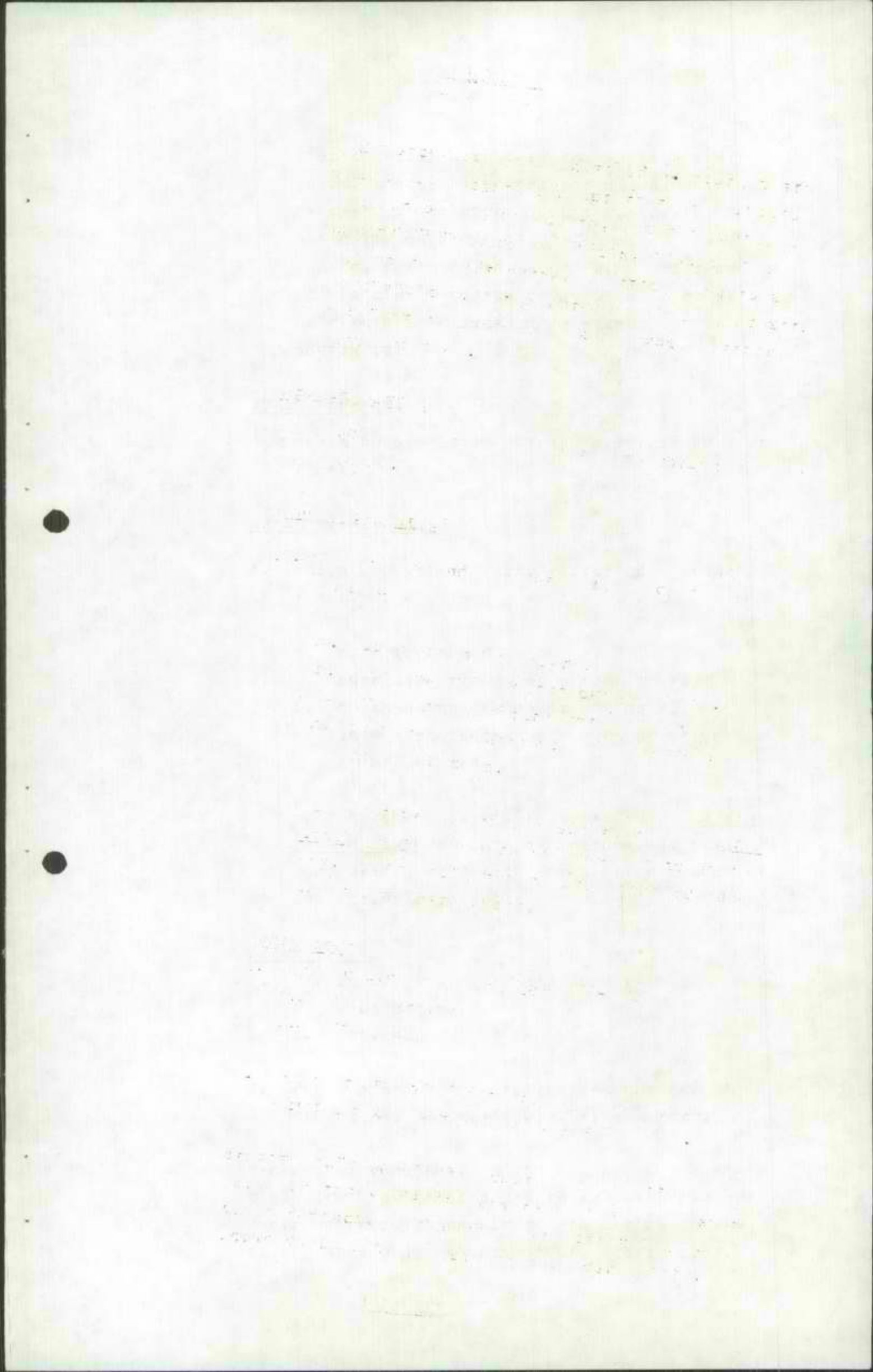
- א. ספול והסגחה על הציוד.
- ב. פקוח מתמיד על מניעת שריפות במקום.
- ג. הדרכה מתמדת לעובדי ושומרי המקום.
- ד. פקוח מעשי ואחריות בכל מקרה של שריפה עד בוא הכבאים.

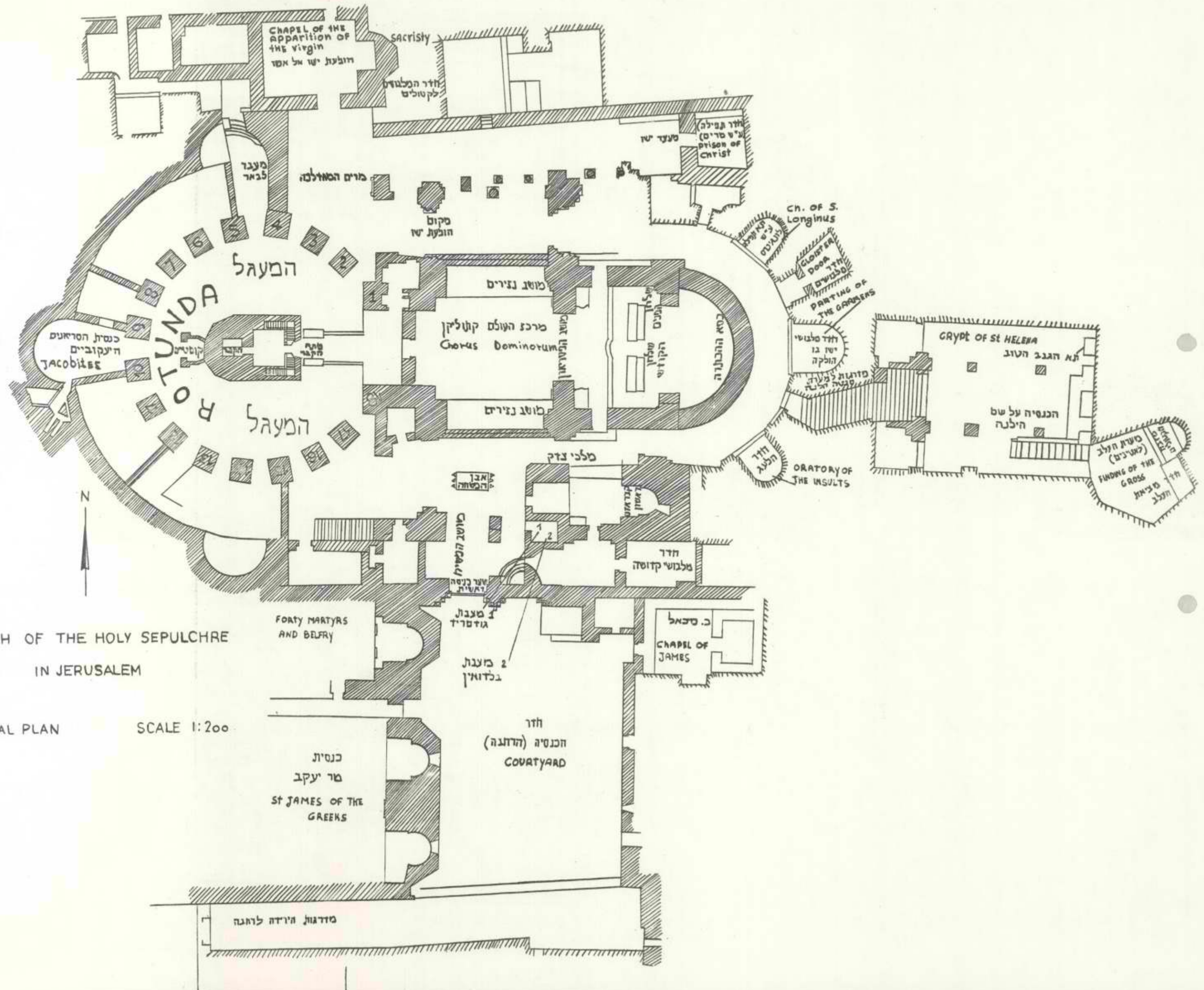
מבין העובדים הקבועים והשומרים ישלאמן כצורת כוננות כבאי לכל מקרה של שריפה או כל אסון אחר, עובדים הנ"ל יעברו קורס מזורז ללחימה באש והפעלת ציוד הכבוי.

הערות כלליות

1. ליד כל בור מים לקבוע שלט המורה:-
 - א. גובה פני המים
 - ב. גודל הבור
2. לקבוע שלטים ע"י חיצים וכתובות המורות:-
לבקודת האש, מפטיקי החשמל, יציאות וכו'.

סידורים הנ"ל הם חיוביים לנטיחות המקום ויש צורך לבצעם בדחיפות. להסברים נוספים או התייעצויות אשמח לעמוד לרשותכם, נא להתקשר כל יום בין השעות 8-9 בבוקר לתחנת מכבי אש גבעת מרדכי, סלפון 61111.

CHURCH OF THE HOLY SEPULCHRE
IN JERUSALEM

GENERAL PLAN SCALE 1:200

כנסית
מר יעקב
ST JAMES OF THE
GREEKS

הדר
הכנסייה (הדרגה)
COURTYARD

מדרגות הידיה לואנה

2035

Architectural drawing

(61-1-)

ידועות, ל' באדר א' תש"ז
8 במאי 1970

טריי גינפרי

אל א טר המסחר
סי וירא
טר המסחר
מאי א.ל. דיליין
מאי א.ל. טרי
מאי א.ל. 270-50

מאת המכיר רמת המרים המלכות לרוב ירושלים

לקראת מיום המגן והמכיר המסחר במי המים
יבנה מיום המגן והמכיר המסחר במי המים
מאי א' (10.3.70), בני המגן והמכיר המסחר
מאת המכיר המסחר המלכות לרוב ירושלים
א.ל. דיליין

2 5 7 3 2

מאת המכיר

הועדה לבטחון ירושלים

ארגון ותפעול הבטחון בהר הבית ובכנסית הקבר הקדוש

סקר והמלצות בעקבות החלטת
ועדת השרים העליונה לענין ירושלים
וועדת השרים למקומות הקדושים

הוועדה לבטחון ירושלים

מטה המחוז הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
י"ז בחשון, תש"ל
29 באוקטובר, 1969

ט ר ד י

אל : סגן ראש הממשלה, יו"ר ועדת השרים העליונה לירושלים
שר הדתות, יו"ר ועדת השרים למקומות הקדושים
שר המשטרה

הנדון: סקר והמלצות בדבר ארגון ותפעול
הבטחון בהר הבית ובכנסית הקבר
הקדוש.

בהתאם להוראתכם בפגישה המשותפת של הועדות הנזכרות
מיום 25.9.1969 הריני מתכבד להגיש לכם, בזה את הדו"ח הרצוף.

אבקש לבצל הזדמנות זאת להודות לחברי הועדה וועדות
המשנה על שתוף הפעולה שדו"ח זה הוא תוצאתו.

נראה לי לראוי להדגיש מטפר ענינים, המופיעים, ושאינם
מופיעים בגוף הדו"ח, וזאת משום חשיבותם ועקרוניותם:-

- א. מודגש כי תכנון, ארגון, איוש, ציוד ומתקון יחידה
משטרתית כמותווה, יצריך זמן מה, ובעקבות מצוקת כח-
האדם הכללית בארץ אף זמן ביכר. מאחר וקבלת האחריות
הכללית, כמותווה בדו"ח זה, למעשה כבר נתקיימה, וזאת
בעקבות החלטת הממשלה מיום 19.10.69 להחזיר לאלתר את
המצב לקדמותו, נסל על עצמו השלטון בדיעבד סכון מחושב.
למותר לומר כי יבקשו צעדים כמיטב יכולתנו לאבטחה
אופטימלית, עד לעת בו יושלם הארגון הנזכר. (ראה גם
סעיף ג' מסכומי הועדה לבטחון ירושלים 16/69, מיום
13.10.69).
- ב. מודגש כי כל הסדר הנטחה ושמירה שהוא, אשר ירצה להביא
בחשבון את זכויותיהם, רגשותיהם ומעמדם של הרשויות
המחזיקות במקומות הקדושים, לא יוכל להבטיח אנטולוסית
מניעה מחלטת של תקלות ואירועים. במסגרת החוק הקיים,
מדיניות הממשלה והנוהג והנמוס המקובלים, יש לקבל סכון
זה.
- ג. לפעולות, יזמות והתבטאויות, הנוגעות למכלול הר-הבית
וסביבתו, יש הטפעה ישירה וחזקה, על צעדים וצעדי נגד
של הרשויות הדתיות, המדיניות הלאומיות החולשות על
המסגדים וההר, העסויים מבחינה מדינית, לחרוג מתחום
נשוא הדיון לתחום היחסים הכללי שבינינו לביניהם.
לפיכך פעולות והתבטאויות שאינן מתואמות עם מדיניות
הממשלה ואינן נשקלות גם מבחינת תוצאותיהם החזויות,
ומדת הכדאיות שבהם, עלולה להכביד ולהפריע להגשמת
המדיניות הזאת.

מוצע על כן כי יקויים תיאום הדוק, שוטף ורצוף בין הרשויות השונות שלהם בגיעה בכל תחום שהוא אל או בסנינת הר-הבית, לקביעת המדיניות הרצויה, דרכי הגשמתה אגב המבעות ומביעת צעדים שאינם עולים בקנה אחד אתה. רצוי כי ייקבעו המוסדות והדרכים להבטחת תיאומים אלה.

ד. כפי שאף נאמר בגוף הדו"ח, חיוני כי אף המגעים והשיחות עם הרשויות המנויות השונות, יהיו מתואמות אף הן, במגמה המפורטת בסעיף הקודם. נהיות הועדה לבסחון ירושלים גוף בו מרוכזים ומיוצגים כל הגורמים הפועלים בשטח, ושבתקופת פעולתה צברה נסיון בספול בו, מוצע כי יוסל עליה לתאם, לווסת ולהכווין מגעים אלה.

ב ב ר כ ה,

שאוול רוזוליו, ניצב
יו"ר הוועדה

העחק: המפקח הכללי

ס ו ד י

פרקים ונספחים

מסמך זה כולל את הפרקים הבאים:-

עמוד	ה נו ש א	ס מ ו ל
3 - 2	כ ל ל י	1.0
5 - 4	תיאור פיזי	2.0
10 - 6	תקדימים והיווצרות המצב הנוכחי	3.0
13 - 11	משפט ומדיניות	4.0
18 - 14	מסקנות והמלצות	5.0
21 - 19	כנסית הקבר הקדוש	6.0
22	כנסית הבתולה	7.0
24 - 23	הערכות תקציביות	8.0

וכן כולל הוא את הנספחים דלקמן:-

עמוד	ה נו ש א	נספח מספר
25	צו מינוי	'א
26	מרשם הר-הבית	'ב
29 - 27	תקן יחידת האבטחה	'ג
34 - 30	כיבוי אש	'ד
35	מרשם כנסית הקבר הקדוש	'ה

ס ו ד י

TABLE 1

TABLE 2

TABLE 3

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

TABLE 4

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

TABLE 5

1.0 ב ל ל י

1.1 סקר והמלצות בעקבות החלטת ועדת השרים העליונה לענין ירושלים וועדת השרים למקומות הקדושים מיום 25.9.69

1.1.1 ועדת השרים העליונה לעניני ירושלים, וועדת השרים למקומות הקדושים בישיבה המשותפת ביום י"ג בתשרי תש"ל (25 בספטמבר 1969), הסילה על הועדה לבטחון ירושלים לסקור ולהציע הסדרים במגמה להבטיח את הבטחון והבטיחות בהר הבית, בכנסית הקבר הקדוש ובכנסית הבתולה (ראה נספח א').

1.1.2 הרכב הועדה בעת דיונים אלה היה כדלקמן:-

א. ניצב שאול רוזוליו - יו"ר

ב. חברים לפי סדר האלף בית:-

יהודה ארבל - - - - - ש.ב.כ. -

מירון בנבנישתי - הממונה על עניני- עיריית מזרח ירושלים ירושלים

יונה בלסמן - סגן פרקליט - משרד המדינה המשפטים

ניצב משנה י. בן-ארי - יועץ משפטי - מסטרת - לועדה ישראל

סגן ניצב ה. ברזיסנפלד - ראש ענף סיור - מסטרת- ומבצעים במחוז ישראל הדרומי

אלוף משנה דוד הגואל - מפקד חטיבה 16 - צה"ל

שלמה הלל - סגן מנהל כללי - משרד החוץ

שמואל טולדנו - יועץ לעניני ערבים - משרד ראש הממשלה

רב-סרן אמנון כהן - עוזר מיוחד למפקד - מפקדת איו"ש/צהל

THE HISTORY OF THE
ROYAL SOCIETY OF LONDON
IN THE SEVENTEENTH CENTURY

The Royal Society of London, which was founded in 1660, was the first scientific society in the world. It was founded by a group of natural philosophers, who were interested in the study of nature and the improvement of human knowledge. The society was founded in the city of London, and its members were known as the Royal Society of London.

- 1. The Royal Society of London was founded in 1660.
- 2. It was the first scientific society in the world.
- 3. It was founded by a group of natural philosophers.
- 4. It was interested in the study of nature and the improvement of human knowledge.
- 5. It was founded in the city of London.
- 6. Its members were known as the Royal Society of London.

1660	1661	1662	1663	1664	1665	1666	1667	1668	1669	1670	1671	1672	1673	1674	1675	1676	1677	1678	1679	1680	1681	1682	1683	1684	1685	1686	1687	1688	1689	1690	1691	1692	1693	1694	1695	1696	1697	1698	1699	1700	1701	1702	1703	1704	1705	1706	1707	1708	1709	1710	1711	1712	1713	1714	1715	1716	1717	1718	1719	1720	1721	1722	1723	1724	1725	1726	1727	1728	1729	1730	1731	1732	1733	1734	1735	1736	1737	1738	1739	1740	1741	1742	1743	1744	1745	1746	1747	1748	1749	1750	1751	1752	1753	1754	1755	1756	1757	1758	1759	1760	1761	1762	1763	1764	1765	1766	1767	1768	1769	1770	1771	1772	1773	1774	1775	1776	1777	1778	1779	1780	1781	1782	1783	1784	1785	1786	1787	1788	1789	1790	1791	1792	1793	1794	1795	1796	1797	1798	1799	1800	1801	1802	1803	1804	1805	1806	1807	1808	1809	1810	1811	1812	1813	1814	1815	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

ד"ר ש.ז. כהנא - מנהל כללי - משרד
הדתות

רפאל לוי - סגן הממונה - משרד
על המחוז הפנים

שמעון לנדמן - מנהל המחלקה - משרד
למעורטים הפנים

מאיר שמגר - יועץ משפטי - משרד
למשלה המשפטים

משה ששון - יועץ רוח"מ - משרד ראש
בירושלים המשלה
והשטחים

ג. מנהלה: -

רב-פקד רפאל יעקבי - רכז - משטרת-
הועדה ישראל

מפקח משנה מרים אמיר - מזכירת - משטרת-
הועדה ישראל

1.1.3 הועדה לבטחון ירושלים, קיימה לצורך זה שלש
ישיבות במליאה ועוד פגישות ועדות משנה, ומגישה
בזה לועדת השרים המשותפת ממצאיה, מסקנותיה
והמלצותיה.

1. The first part of the document is a list of names.

2. The second part is a list of dates.

3. The third part is a list of locations.

4. The fourth part is a list of events.

5. The fifth part is a list of people.

6. The sixth part is a list of organizations.

7. The seventh part is a list of activities.

8. The eighth part is a list of results.

9. The ninth part is a list of conclusions.

10. The tenth part is a list of recommendations.

11. The eleventh part is a list of references.

12. The twelfth part is a list of appendices.

13. The thirteenth part is a list of footnotes.

14. The fourteenth part is a list of indexes.

2.0 תיאור פיזי

2.1 הר הבית נמצא בחלקה הדרום-מזרחי של העיר העתיקה ומשתרע על 1/5 של שטחה בערך (ראה מרשם בנספח ב').

2.2 להר הבית גישות מצפון ומערב דרך 10 שערים כדלקמן:-

מס. סד.	שם השער	כניסה	פתוח בשעות
1	השבטים	למוסלמים	1600-0800
2	הסליחה	למוסלמים	2100-0300
3	תפארת הנביאים	למוסלמים	1600-0800
4	(באב אל גואנמה)	לקהל בתשלום	2100-0300
5	המועצה	לקהל בתשלום	2100-0300
6	הברזל	למוסלמים	2100-0300
7	הכרתנה	ס ג ו ר	
8	המרחץ	ס ג ו ר	
9	השלשלת	לקהל בתשלום	2100-0300
10	המערבים	חופשית	1700-0800

2.3 גישות נוספות קיימות דרך דירות מגורים בחומת הר הבית:-

- א. דירת משפחת אמאם (קאדי רמאללה) שליד שער תפארת הנשיאים;
- ב. דירת משפחת ח' אלדי (גרים בה כיום חברונים ליד באב אל גואנמה);
- ג. דירת משפחת ציאם ליד שער המועצה;
- ד. דירת משפחת פתיאבי ליד שער המרחץ;

2.4 בהר הבית מוסדות הדת המוסלמים הבאים:-

- א. מסגד כיפת הסלע במרכז הר הבית;
- ב. מסגד אל אקצה בקצה הדרומי של השטח;
- ג. המוזיאון המוסלמי בצד הדרומי מערבי;
- ד. בנין מועצת הווקף ומושב המופתי;

1. The first section of the report is devoted to a general description of the project and its objectives. It also includes a brief review of the literature on the subject.

Year	Production (kg)	Yield (kg/ha)
1950	1200	12.0
1951	1350	13.5
1952	1500	15.0
1953	1650	16.5
1954	1800	18.0
1955	1950	19.5
1956	2100	21.0
1957	2250	22.5
1958	2400	24.0
1959	2550	25.5
1960	2700	27.0

2. The second section of the report describes the experimental methods used in the study. It details the design of the experiment, the treatments applied, and the procedures for data collection and analysis.

3. The third section of the report presents the results of the experiment. It includes a detailed description of the data obtained and a discussion of the findings.

4. The fourth section of the report discusses the implications of the results and provides recommendations for further research. It also includes a conclusion and a list of references.

5. The fifth section of the report contains a list of references and a list of figures and tables. It also includes a list of abbreviations and a list of symbols.

6. The sixth section of the report contains a list of figures and tables. It also includes a list of abbreviations and a list of symbols.

2.5 כמו כן נמצאים בשטח ובגבולות הר הבית המוסדות והמבנים
האלה:-

- א. בתי ספר הגובלים עם חומת הר הבית;
- ב. בתים פרטיים הגובלים עם חומת הר הבית;
- ג. מבנים עתיקים תת-קרקעיים, כולל אורוות שלמה ומסגד
אל אקצה;
- ד. מקום כסאו של שלמה המלך;
- ה. מבנה שער הרחמים;
- ו. קברים של לוחמים;
- ז. אתרים אחרים ללא שם;

1875
1876
1877

of the year 1875 and 1876 and 1877
and 1878 and 1879 and 1880 and 1881
and 1882 and 1883 and 1884 and 1885

and 1886 and 1887 and 1888 and 1889
and 1890 and 1891 and 1892 and 1893
and 1894 and 1895 and 1896 and 1897

and 1898 and 1899 and 1900 and 1901
and 1902 and 1903 and 1904 and 1905
and 1906 and 1907 and 1908 and 1909

and 1910 and 1911 and 1912 and 1913
and 1914 and 1915 and 1916 and 1917
and 1918 and 1919 and 1920 and 1921

and 1922 and 1923 and 1924 and 1925
and 1926 and 1927 and 1928 and 1929
and 1930 and 1931 and 1932 and 1933

and 1934 and 1935 and 1936 and 1937
and 1938 and 1939 and 1940 and 1941
and 1942 and 1943 and 1944 and 1945

and 1946 and 1947 and 1948 and 1949
and 1950 and 1951 and 1952 and 1953
and 1954 and 1955 and 1956 and 1957

and 1958 and 1959 and 1960 and 1961
and 1962 and 1963 and 1964 and 1965
and 1966 and 1967 and 1968 and 1969

and 1970 and 1971 and 1972 and 1973
and 1974 and 1975 and 1976 and 1977
and 1978 and 1979 and 1980 and 1981

and 1982 and 1983 and 1984 and 1985
and 1986 and 1987 and 1988 and 1989
and 1990 and 1991 and 1992 and 1993

and 1994 and 1995 and 1996 and 1997
and 1998 and 1999 and 2000 and 2001
and 2002 and 2003 and 2004 and 2005

and 2006 and 2007 and 2008 and 2009
and 2010 and 2011 and 2012 and 2013
and 2014 and 2015 and 2016 and 2017

and 2018 and 2019 and 2020 and 2021
and 2022 and 2023 and 2024 and 2025
and 2026 and 2027 and 2028 and 2029

and 2030 and 2031 and 2032 and 2033
and 2034 and 2035 and 2036 and 2037
and 2038 and 2039 and 2040 and 2041

and 2042 and 2043 and 2044 and 2045
and 2046 and 2047 and 2048 and 2049
and 2050 and 2051 and 2052 and 2053

and 2054 and 2055 and 2056 and 2057
and 2058 and 2059 and 2060 and 2061
and 2062 and 2063 and 2064 and 2065

and 2066 and 2067 and 2068 and 2069
and 2070 and 2071 and 2072 and 2073
and 2074 and 2075 and 2076 and 2077

and 2078 and 2079 and 2080 and 2081
and 2082 and 2083 and 2084 and 2085
and 2086 and 2087 and 2088 and 2089

3.0 תקדימים והוצרות המצב הנוכחי

3.1 הניהול הישיר של הר-הבית והמסגדים נמצא בידי הנהלת הווקף. בימי השלטון הירדני היתה הנהלת הווקף מחלקה ממשלתית הכפופה למיניסטריון לענייני הווקף. סגל השרתים של ההר והמסגדים ("סדאנה") ממונה על ידי מח' הווקף ומפוטר על ידה ומקבל ממחלקה זו את מסכורתו. שוערי ההר והמסגדים מהווים חלק מסגל השרתים, הם מפקחים על כניסת המבקרים והם הפותחים והסוגרים את השערים בשעות היעודות.

3.2 אחריות לבטחון ולשמירה

משיחות עם בני משפחות הממונות מזה דורות על השמירה במסגד אל אקצה מתברר כי בימי שלטונה של תורכיה לא היתה קיימת בשטח הר-הבית שמירה משטרתית. המשטרה הוצבה שם לאחר רצח תיירת בוצרית בשנת 1900 במסגד כיפת הסלע. באותן השנים נמנו השומרים הממונים על הר-הבית על יוצאי אפגניסטן, תימן וצפון אפריקה, הידועים בקנאותם הדתית (גם היום, על אף שהפך חסן סהבוב את הר הבית "למובלעת חברובית" במצאים עוד מספר שומרים שהם יוצאי הודו, ואפגניסטן ועוד). שני החדרים שנקבעו למשמר המשטרה אז, עומדים וקיימים ומשמשים לאותה מטרה גם כיום.

האחריות הכוללת לבטחון ההר והמסגדים מוטלת בימי הבריטים ובימי ירדן על השלטונות. השלטונות יישמו אחריות זו באמצעות נקודת משטרה מיוחדת הממוקמת בתוך חצר הר-הבית, וכן באמצעות סמכות פקודית שהיתה למשטר. לגבי שוערי ההר והמסגדים. מח' הווקף בתור שכזו לא ראתה את עצמה אחראית על ענייני הבטחון. תמונה זו מתקבלת מהמסמכים הבאים:-

3.2.1 א. מכתב מיום 18.11.50 מראש המועצה המוסלמית העליונה בפועל (אמין ענד אל האדי) אל מנהל הווקף בירושלים, בו מוזכרת החלטת המועצה משנת 1949 הקובעת שהשוערים ייחשבו כשוטרים מוספים והם אחראים בפני מפקד נקודת המשטרה של החרם אל-שריף. המכתב נועד לתת תוקף והמשכיות, בימי ירדן, להחלטה זו.

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

ב. מכתב מיום 10.11.52 - שנשלח אחרי פרוק המועצה המוסלמית העליונה על ידי ירדן. מכתב זה נשלח על ידי המפקח הכללי על ההקדשות אל מפקד משטרת אזור ירושלים. המכתב קובע כי סדרי השכירה שהיו קיימים בעבר יימשכו.

ג. בדו"ח "ועדת החקירה" הערבית המתיחס לנסיבות השריפה ולדו"ח ועדת החקירה הישראלית קובעים שלשת החותמים עליו (אנוור אל חטיב, אנוור נוסייבה וסעיד עלא אל דין - שלשה שרים לשעבר אשר שנים מהם כיהנו בתקופות שונות כמושלי מחוז ירושלים בימי ירדן) לאמור:-

"שלטונות הכנוש בתור שכאלה אינם יכולים להשתמש מאחריותם הבטחונית הכללית. באשר לשומרי ההקדשות המוסלמיים אין כל סמכות או אופי בטחוניים. השמוש במלה "שומר", במובנו הבטחוני, נקשר לשומרי הווקף, הגו שמוש מוטעה... ואין ביניהם כזה שניתן לאמר עליו שהוא ממלא תפקיד שומר במובן הבטחוני המקובל".

נקודת המשטרה בהר הבית

3.3

ערב מלחמת ששת הימים היתה נקודת המשטרה בהר מאוישת ב-8 שוטרים בפקודו של סמל או רב סמל. מוסטפה חסניין היה עפקד הנקודה במשך שנים אולם הוצא לפנסיה ב-1966 ובמקומו הוצב סמל עוודאללה מהגדמ"ז שברח במלחמת ששת הימים. לאחר המלחמה מינתה מח' הווקף את מוסטפה חסניין כאחראי על השומרים והשווערים להר הבית. לפני כשנה מונה אדם נוסף כממונה על השומרים כיוון שהועלה חשד כלפי חסניין שהוא "משתף פעולה עם זרועות הבטחון הישראליים" אולם אדם זה היגר כעבור זמן קצר.

השוערים והמפתחות והזיקה בין השומרים למשטרה

3.4

3.4.1 זמני פתיחתם וסגירתם של שערי המסגדים ושערי הר- הבית נקבעו על ידי מח' הווקף, היינו על ידי המועצה המוסלמית העליונה בימי המנדט ועל ידי מיניסטריון הווקף בממשלת ירדן בימי השלטון הירדני באמצעות מח' הווקף בירושלים. השוערים שהיו מקבלים הוראותיהם

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

ממח' הווקף בכל מה שנוגע למועדי הסגירה והפתיחה היו תחת פקוח המשטרה בתחום אחריותה לבטחון ההר והמסגדים. מאחר שהתפיסה הבטחונית בעבר היתה מבוססת על השעריט היו השוערים חייבים להפקיד את מפתחות שערי ההר ומפתחות המסגדים כתחנת המשטרה אחרי נעילת השערים, ואמנם בתחנת המשטרה מצוי לוח מיוחד שעליו היו תולים את המפתחות בלילה וממנו היו בלקחים על ידי השוערים לפתיחת השערים במועדי הכניסה והתפילה.

3.4.2 מאז מלחמת ששת הימים, וכתוצאה מהמצב המדיני והמספטי החדש שנוצר התארגנה, שלא כחוק "מועצה מוסלמית" אשר למעשה הכפיפה אליה, בין השאר, גם את מחלקת הווקף. מנהל מחלקה זו המשיך לראות את עצמו ואת אנשיו כמחלקה ממסלתית ירדנית המקבלים את הוראותיהם על פי רוב מעמאן ובד"כ באמצעות "המועצה המוסלמית". אנשי הווקף ובכלל זה סגל השרתים המשיכו לקבל משכורות ממח' הווקף המבצעת גם בנדון זה הוראות המגיעות מעמאן כולל העלאות בדרגה, פיטורין, הארכת תקופת שירות, מינויים חדשים וכו'.

3.5 השרתים (סונה) ודרכי בצוע תפקודיהם

3.5.1 המצב הקיים

שרתים מוצבים במקומות הבאים:-

א. ש ע ר י ם

מס. סד.	ה ש ע ר	ה ע ת ר י
1	באב אל מג'רבה (המוגרבים)	א. 0300-1000 ב. 1000-2100
2	באב אל סנסלה	- " -
3	באב אל גואבמה	- " -
4	באב אל חדיד	- " -
5	באב אל מג'לס	- " -
6	באב אל חוסה	- " -

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

ה ע ת ו י	ה ש ע ר	מ.ס. ס.ד.
0800-1600	באב פייצל	7
- " -	באב אל אסנאט	8
סגור בקביעות	באב אל קוטנין	9
סגור בקביעות	באב אל מטהרה	10

האחראי - מוסטפה חסניין (אחראי גם על סיירי הרחבה).

ב. ס י ו ר

סיירי הרחבה אחראים למניעת כל פגיעה בקדושת המקום.

ג. מ ס ג ד י ם

- (1) שומרי המסגדים עובדים בשתי משמרות מ-0300-2000.
- (2) השמירה נעשית בכניסה למסגדים ונתוכם.
- (3) במסגד "אל אקצה" לן באופן קבוע שומר ומפתחות המסגד נמצאים בידו.
- (4) מפתח מסגד כיפת הסלע מוחזק בידי שומר הלן במטהרה שעל הר הבית.
- (5) מספר שרתי המסגדים מונה 15 איש ובראשם שיח' מוצטפה אל אנצארי.

ד. הוראות לשרתים

לא קיימות הוראות קבע בכתב לתפעול השרתים ועבודתם הפכה לשגרה - כל שרת יודע את מקום עבודתו ומתיצב בהתאם. בימים שהשרת חולה או בחופשה מוצב במקומו אחד הסיירים.

השגרה, הביאה גם לסדורים פנימיים בין חלק מהשרתים במסגדים אשר בתאום ביניהם מתחלפים במועדי עבודתם ללא בסילת רשות האחראי.

ה. כ י ו ם

- (1) לאחר החלטת הממשלה ב-20 אוקטובר 1969 נפתח שער המוגרבים לכניסה ויציאה, אך יתר השערים יציאה בלבד, לפי החלטת המועצה המוסלמית.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1926

1927

1928

1929

1930

1931

1932

1933

1934

1935

1936

1937

1938

1939

1940

1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

2035

2036

2037

2038

2039

2040

2041

2042

2043

2044

2045

2046

2047

2048

2049

2050

(2) לפני השריפה ולאחריה לא חל כל שבועי
בעבודת סגל השרתים של הר הבית, למעט
אחד השרתים אלחלואני שהנפסקה עבודתו
בעקבות השריפה, ע"י הרוקף.

11

1870
1871
1872
1873
1874

1875
1876
1877
1878
1879

1880
1881
1882
1883
1884

1885
1886
1887
1888
1889

1890
1891
1892
1893
1894

1895
1896
1897
1898
1899

1900

4.0 משפט ומדיניות

4.1 הדיון המשפטי בבעית הר הבית מן הראוי שיתרכז בשאלת הסמכויות והזכויות בו ולא בשאלת ה"בעלות" עליו.

4.2 תקופת המנדט

4.2.1 סעיף 83 של דבר המלך במועצתו 1922 הקובע: -
"כל עדה דתית תיהנה מעצמאות בעניינים הפנימיים של העדה, בכפוף לכל פקודה או צו שיצאו מאת הממשלה".

וכן את דבר המלך במועצה משנת 1924 הקובע כי בתי המשפט לא יתערבו "בכל משפט או ענין הקשורים במקומות הקדושים או בבניינים הדתיים או במקומות הדתיים או בזכויות הנוגעות לעדות הדתיות השונות" וכי שאלות אלה תובאנה להחלטת השלטון.

נראה שמצב דברים זה לא נשתנה אף בתקופת השלטון הירדני עם איחוד ירושלים חלים גם על כנסית הקבר הקדוש חוק השמירה על המקומות הקדושים תשי"ט-1967 וכן דברי ראש הממשלה המנוח ל. אשכול.

4.2.2 בשנת 1921 הוסמכה המועצה המוסלמית העליונה לפקח ולנהל את רכוש הווקף המוסלמי. בשנת 1937 הועברו סמכויות אלו לוועדה שהוקמה מכח תקנות ההגנה שהוצאו אותה שנה.

בסוף תקופת המנדט היה הרכב הוועדה: יו"ר בריטי ושני מוסלמים, והיא ביהלה בין היתר, את ענייני הר-הבית.

4.2.3 השלטת הסדר בשטח הר הבית היתה בסמכות המשטרה אשר גוסף לתפקידה הכללי למנוע עבירות ולשמור על הסדר הציבורי, הטיל עליה סעיף 37(2) לפקודת המשטרה את התפקיד: -

בזמן המנדט היתה נקודת משטרה בהר הבית (ראה סעיף 3.2).

141. [Faint, illegible text]

142. [Faint, illegible text]

143. [Faint, illegible text]

144. [Faint, illegible text]

145. [Faint, illegible text]

146. [Faint, illegible text]

147. [Faint, illegible text]

4.3 השלטון הירדני

4.3.1 לא ידוע על מעשה חקיקה ירדני בנדון פרט להוראה שנתנה מעמד לפעולה בינלאומית לאיסוף כספים לשפוצים במסגד הסלע.

4.3.2 בקודת המשטרה המשיכה להתקיים בהר הבית ושומרי הרוקף היו כפופים לה פונקציונאלית.

4.3.3 יצויין כי בדו"ח "ועדת החקירה" (ראה סעיף 3.2.1 ג' לעיל) שהופץ לאחרונה ע"י אנוואר אלחטיב, אנואר נוסייבה וסעיד עלא אלדין, נטען כי בעת השלטון הירדני לא היה לווקף מעמד בענין סדרי הבטחון בתחום הר הבית.

4.4 המצב מאז איחוד ירושלים

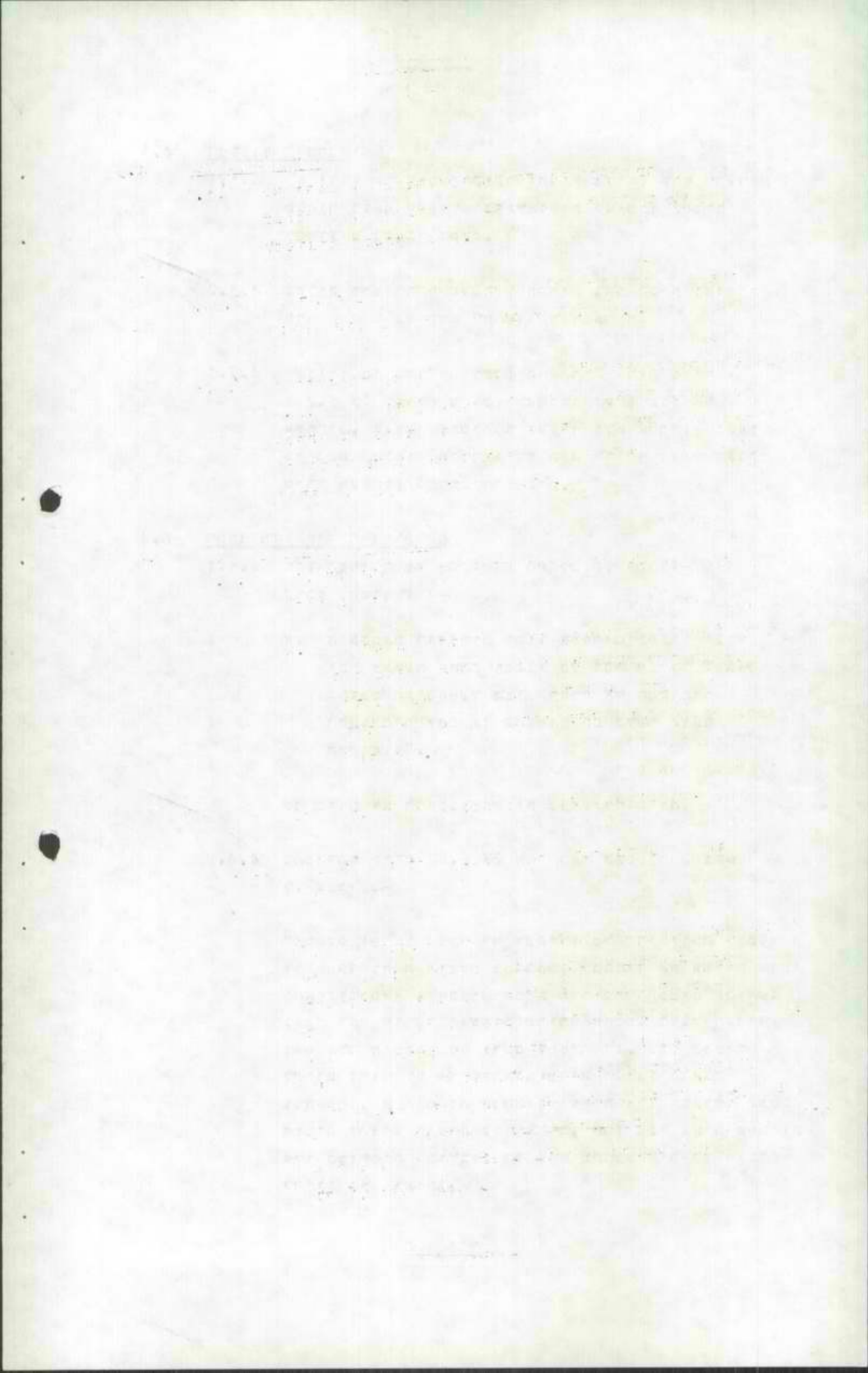
4.4.1 חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967 קובע בסעיף 1 :-

א. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות".

עד היום לא הותקנו תקנות בצד לחוק זה.

4.4.2 בהצהרתו מיום 27.6.69 אמר ראש הממשלה המנוח ל. אשכול:-

"ממשלת ישראל קבעה לה לעקרון של מדיניותה לשמור על המקומות הקדושים בטהרתם, להבטיח את אפיים הדתי והאוניברסלי ולהבטיח זכות הכניסה החפשית אליהם. נעשה זאת תוך התייעצות סדירה אתכם, ראשי העדות, ועם אלה שימונו על ידכם למטרה זו. אנו נמשיך לקיים מדיניות זו ולדאוג שהיא תבוצע בדאגה ובהקפדה. אני מקווה שנהתייעצויות אלו תרגישו עצמכם חפשיים להציע הצעות בנושא זה, שכן אני בטוח שמטרות אלו מטותפות לכולנו. כל אחת מההצעות הללו תזכה לדיון מלא ואוהד.

בהקשר זה ברצוני לציין כי בכורונתנו להפקיד את ביהולם הפנימי של המקומות הקדושים ואת סידוריהם בידי המנהיגים הדתיים, של העדות להם שייכים המקומות."

4.4.3 לאחר שהוברר כי שלטונות הווקף בעלו את שער המוגרבים בפני אנשי יחידת משמר אשר נועדה לאבטח את הכותל המערבי ואת המתפללים לידו מפני פגיעה אפשרית מכוון הר הבית, נלקחו מפתחות שער המוגרבים ע"י צה"ל מידי הווקף, ולאחר מכן נפתח שער זה בפני יהודים. החזקת המפתחות בידי צה"ל באה איפוא להבטיח:-

- א. השמירה על הבטחון
- ב. הבטחת חופש הגישה להר הבית גם ליהודים.

4.4.4 בבג"ץ 223/67, בן דב נגד שר הדתות (פד"י כב(1)440) קבל ביהמ"ש העליון כעובדה את החזקת מפתחות הר הבית בידי צה"ל לצורך הבטחת גישה חפשית להר הבית.

4.4.5 לענין שמירת הסדר הצבורי והבטחון בהר הבית במשך המצב המשפטי כפי שהיה קיים בתקופות השלטון הקודמות ומשטרת ישראל ממשיכה להיות אחראית למלוי משימות אלו המתחייבות ביתר שאת גם מחוק השמירה על המקומות הקדושים תשכ"ז-1967.

4.4.6 גם כיום קיימת נקודת המשטרה בהר הבית המאויישת על ידי משטרת ישראל. נקודה זו ממלאה תפקידי שמירת הסדר הצבורי והבטחון, אך במנעת מלהתערב בסדרי הכניסה להר הבית ולמסגדים וזאת בעקבות החלטות שבתקבלו בדרג המדיני מתוך מגמה לאפשר למוסלמים לנהוג בענין זה כראות עיניהם.

4.4.7 ועדת החקירה שהוקמה בעקבות השריפה במסגד אל-אקצה קובעת במסקנה 9 כי סדרי הכניסה הנהוגים בשערי הר-הבית מקדמת דבא לא נשתנו (מלבד פתיחת שער המוגרבים) ומפנה תשומת לב הנוגעים בדבר "לצורך הדחוף והחיוני לייעל ולשפר את סדרי השמירה".

... of
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

- 1.
- 2.
- 3.

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

5.0 מסקנות והמלצות

5.1 אחריות

5.1.1 האחריות הכללית במקומות הקדושים

א. האחריות על המקומות הקדושים חלה על מדינת ישראל.

ב. לפיכך דרושה שליטה של רשויות בטחון ישראליות בשטח הר הבית, וזאת למען השגת המטרות הנאות:-

(1) אבטחת הסדר והבטחון הפומביים.

(2) אבטחת גישה חפשית, ברוח חוק שמירת המקומות הקדושים לשנת 1967, ופסיקת בית המשפט העליון בגדון.

ג. בהתאם לזוהג, לבמוס ולמסורת, ובעקבות הצהרת ראש הממשלה מיום 27.6.67, וכן כפי שקבעה ועדת החקירה לענין ההצתה במסגד אל אקצה - "פרט לפתיחת שער המוגרבים... סדרי הכניסה להר הבית ולמסגד הם הסדרים שנקבעו על ידי הנהלת הווקף והם בוהגים מקדמת דבא. על ביהול הר הבית בידי הווקף לא הוטלה כל הגבלה.", במסר הנהול הפנימי של מסגד אל אקצה ומסגד כפת הסלע לידי הרשות המוסלמית המנהלת את המסגדים האלה.

ד. כללים א' ו-ב' ישימים גם על כנסיית הקבר הקדוש. אלא היות ואין קיימת בעית ויכוח עם הרשויות הנוצריות בנושא זה, יסופל בצדדים הטכניים של בעית הבטיחות במקום זה בהמשך הדו"ח (ראה פרק 6.0).

5.1.2 סיוע לרשויות הדתיות באבטחת מקומות התפילה

א. במסגרת מסירת הנהול הפנימי של מקומות התפילה לידי הרשויות הדתיות ייעצו, יסייעו וידריכו שלטונות הבטחון הישראליים לרשויות הדתיות בענין כבוי אש ועזרה ראשונה, ויפקחו על בצוען.

Journal of the

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

ב. סדר צבורי, התנהגות והליכות נאותות, יישמרו על ידי הרשויות הדתיות באמצעות שרתים, אשר רשאים להזקק לסיוע כוחות ההבטחה הישראליים באם ימצאו זאת לנחוץ.

ג. רשויות הבטחון הישראליות יהיו רשאים להכנס למקומות התפילה לצורך אבטחת הבטחון במקרים שכניסה כזו נראית חיונית.

5.1.3 יישום האחריות

א. משטרת-ישראל תיישם את אחריות רשויות הבטחון כמפורט לעיל.

ב. משטרת-ישראל תארגן לצורך זה יחידה מבצעית. (ראה סעיף 5.2).

5.1.4 ה ש ר ת י ם

בהתאם לסעיף 5.1.2, ייקבע כקו מדיניות, לגבי כוחות הבטחון בשטח להביא באופן מודרג, תוך כדי מגעים שוטפים והסכמה הדדית להתגבשות נוהלים קבועים לעבודת השרתים ותיאום פעולה ברור.

הסדרים אלה יתבססו על נוהלי העבר בהתחשב עם יכולתם המבצעית ואישיותם של השרתים.

5.2 הסדרי אבטחה ותיאומים

ההבטחה והתיאומים יתבססו על הכללים, המשימות והמטלות הבאים:-

5.2.1 מ ש י מ ו ת

- א. לשמור על הסדר הצבורי בהר-הבית;
- ב. למנוע כל פעולה העלולה לפגוע, או עלולה להסב נזק לשבי המסגדים ו/או אתרים בהר הבית;
- ג. לקיים את הסדורים וההוראות שיקבעו ע"י מוסדות ממלכתיים בגין הר הבית;
- ד. לסייע לשרתים מטעם מוסדות הדת הפעילים בהר הבית;
- ה. לקיים סדרי בטיחות שיקבעו בהתאם לחוק הבטיחות במקומות צבוריים, תשכ"ג-1962 ותקנותיו;

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that this is essential for the proper management of the organization's finances and for ensuring compliance with applicable laws and regulations.

2. The second part of the document outlines the specific procedures that should be followed when recording transactions. This includes the use of standardized forms, the requirement for proper authorization, and the need for regular reconciliation of accounts.

3. The third part of the document addresses the issue of internal controls. It describes the various checks and balances that should be in place to prevent fraud and to ensure the integrity of the financial reporting process.

4. The fourth part of the document discusses the role of the audit function. It explains how the audit team should be organized and how it should conduct its work to provide an independent and objective assessment of the organization's financial statements.

5. The fifth part of the document provides a summary of the key points discussed in the previous sections. It reiterates the importance of accurate record-keeping, proper internal controls, and the role of the audit function in ensuring the reliability of the financial information.

5.2.2 שיטת הפעולה

א. המטרה העקרית של חולית האנטחה בהר-הבית, הינה שמירת שני המסגדים - כיפת הסלע ואל - אקצה בפני פגוע.

ב. מטרה זו תושג בשטת התפעול הבאה:-

- (1) זקיפות צמודה ליד הכניסות;
- (2) סיור רגלי היקפית לשני המסגדים;
- (3) פעולה בתוך המסגדים במקרה של:-

- (א) קריאת עזרה מצד השרתיים;
- (ב) ארוע חירום כלשהו המחייב ספול מידי בתוך המסגד;

(4) סיור ברחבה לבצוע המגמות הבאות:-

- (א) הפגנת נוכחות;
- (ב) ה ר ת ע ה;
- (ג) קשור חוליות השמירה;
- (ד) קשור לנקודת המשטרה;
- (ה) סיוע ותגבור ליחידת השמירה ליד שער המוגרבים;
- (ו) סיוע לשרתיים בשערים ובמסגדים;

(5) תצפיות גובה על הרחבה;

(6) ע ת ו ד ה;

(7) מניעת הכנסת חפצים חטודים לתוך המסגדים ע"י:-

- (א) בדיקת חפצים מדגמית של באי הר הבית ללא הבדלי דת, בעת כניסתם למסגדים;
- (ב) מניעת הכנסת חפצים שאינם ניתנים לבדיקה, מפאת גדלם, כגון סלים, מזוודות וכד' ;

סדר זה יפורסם הן בשלטים בכניסות להר-הבית, והן בדרכי תקשורת רשמיות אחרות.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be clearly documented and supported by appropriate evidence. This ensures transparency and accountability in the financial process.

Furthermore, it is noted that regular audits are essential to verify the accuracy of the records. These audits should be conducted by independent parties to avoid any potential conflicts of interest. The findings of these audits should be reported back to the relevant authorities for their review and action.

In addition, the document highlights the need for strict adherence to established financial regulations and standards. Any deviations from these rules can lead to severe penalties and legal consequences. Therefore, it is crucial for all parties involved to stay updated on the latest regulatory requirements and ensure full compliance at all times.

Finally, the document concludes by stating that the ultimate goal is to maintain a high level of integrity and trust in the financial system. This can only be achieved through consistent and honest reporting, coupled with robust oversight and enforcement mechanisms.

ג. יחידות המשנה של הכח ימצאו בקשר מתמיד, קבוע מראש עם נקודת המשטרה על הר הבית ועם מוקד המשטרה בעיר העתיקה באמצעות מכשירי הקשר, לפי תכנית קשר קבועה.

5.2.3 תקן יחידת אבטחה כולל כח אדם ואמצעים - ראה נספח ג'.

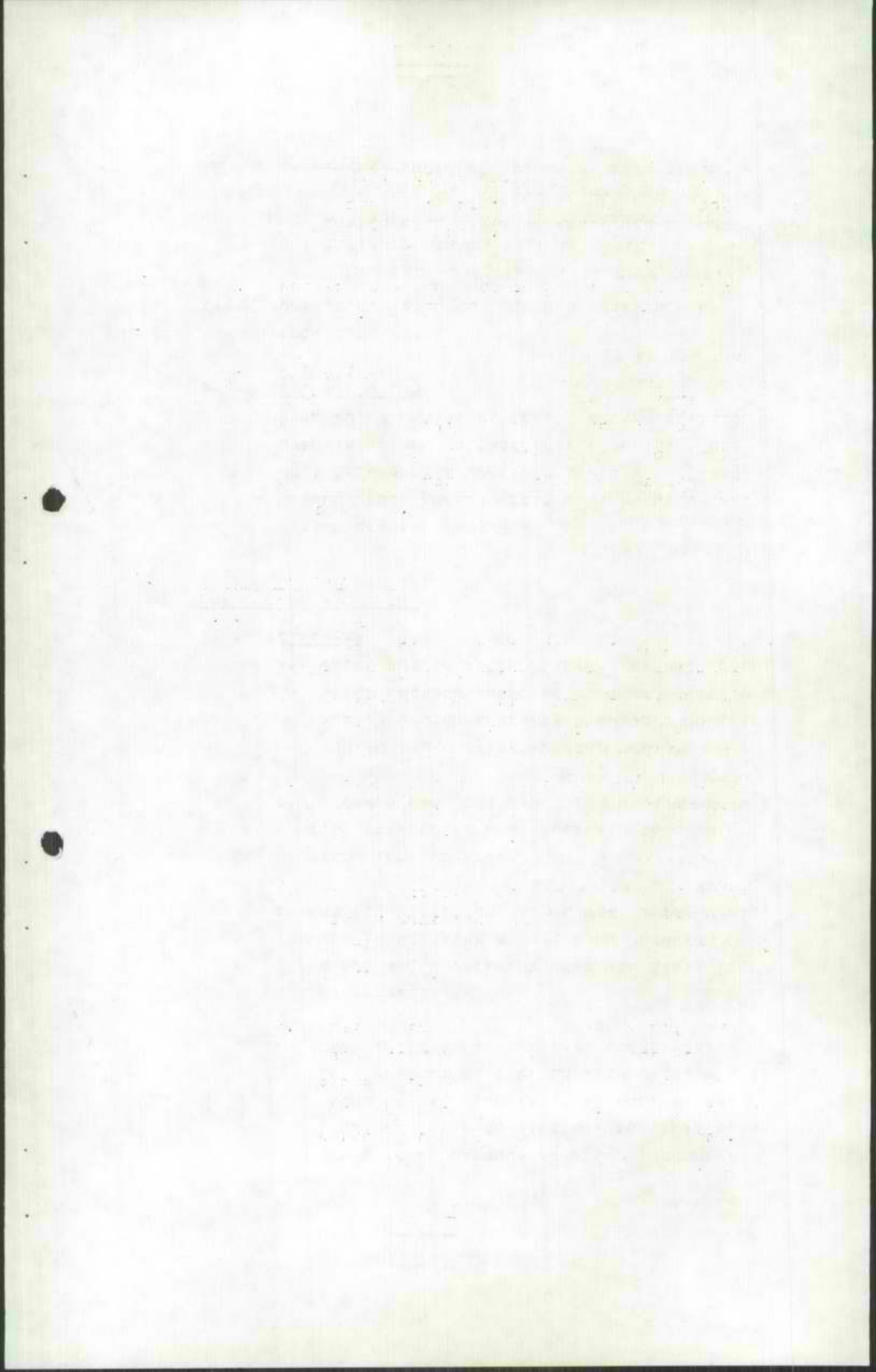
5.2.4 ת י א ו מ י ם

מפקד יחידת האבטחה או סגנו יתאמו במישרין עם האחראים על השרתים במסגדים וליד הטערים, הכל בגין סדרי התפעול המקומיים וסיוע אפשרי מטעם המשטרה הנחוץ לשרתים לבצוע סדרי התנהגות וסדר טוב בהר הבית.

5.3 הסדרי כיבוי-אש וחשמל

5.3.1 כיבוי-אש

- א. יקבעו סדורים סכניים וארגוניים, אשר יבטיחו יכולת השתלטות מהירה על כל שריפה (זדונית או מקרית) העלולה לפרוץ באחד מהאתרים הקדושים. (תחילת פעולה בנושא זה בשלב בצוע).
- ב. הנושאים שיש לבצע בתחום זה מפורטים בנספח ד' - כיבוי אש, המהווה המלצה מקצועית של מומחים בנושא לגבי הר הבית.
- ג. במסגרת התכנון למניעת שריפות, מוצע להכתיב הנחיות מקצועיות למתפעלים את המסגדים להגיע להסדר מוקדם לפיו מתחייבים אלה לפעול ולבצע את ההנחיות.
- ד. מוצע לקיים תורבות של כבאי למשמרת, אשר יפקח במישרין על סדרי הבטיחות היומיים ויפעיל מערכת הכיבוי המקומית בסיוע השרתים בשעת מקרה, עד לבואה של התגבורת. בסיס לפעילותו תהווה נקודת המשטרה, עם סדריה להתקשרות.

5.3.2 חשמל ותאורה

- א. ייערך סקר בטיחות לסדרי חשמל בהר הבית ובמסגדים באופן מיוחד ע"מ להגיע לתקן הישראלי. יותפז בסקר זה מהנדסי חשמל מחברות החשמל בישראל ובמזרח ירושלים, כ"כ בציג עיריית ירושלים.
- ב. יוצע להנהלת הווקף להשלים תאורה בכל שטח הר הבית ברמת תאורת רחוב, במטרה לא להשאיר אף מקום אפל בכל הרחבה, וכך זרקורים בנקודות הראויות.
- ג. יוצע להנהלת הווקף להתקין תאורת חירום מנוססת על קישור לרשתות של שתי חברות חשמל או גברטור (סידור זה יכול להיות משותף להר-הבית ולכותל המערבי).

5.4 מגעים וטפול שוטף

- 5.4.1 הועדה לבטחון ירושלים בכפיפות למדיניות הממשלה והנוהלים הקיימים בקשר לעבודת הועדה, תהיה המוסמכת הבלעדית, לקיים מגעים ותיאומים בין הגורמים הישראליים ומטעמם עם הרשויות המוסלמיות והנוצריות בעניינים הנוגעים לבשוא דו"ח זה.
- 5.4.2 תיאומים שוטפים ומגע בלתי אמצעים יומיומי, יקויים בין פקוד היחידה המבצעת האמרוה, לבין הגורמים המוסלמיים והנוצרים הפועלים בשטח, בכפיפות למדיניות ולהוראות הנובעות מהסדרים המפורטים בדו"ח זה.

6.0 כנסית הקבר הקדוש

6.1 כנסית הקבר במצאת ברובע הנוצרי, בחלק הצפון-מערבי של העיר העתיקה, כ-750 מטר מעל פני הים, שטחה כדונם אחד. בעבר נקרא המקום "גן יוסף ארמטה", המבנה בנוי אבן מחודש ובחלקו אתרים הסטוריים צלבניים. הכנסיה מחולקת לפי הסכם "הסטטוס קוו" לכנסיות/כתות נוצריות שונות, גם רחבה גדולה בכללת בהסכם זה, (ראה נספח ה' - מרשם כנסית הקבר הקדוש).

6.2 ת א ו ר6.2.1 החלק הירדני-אורתודוקסי

המקומות החשובים לציון הם:-

- א. "כנסית הקתוליקון" ממול לקבר הקדוש;
 - ב. כנסית "הגולגותא" - קומה ב' (מקום צליבתו של ישו); הגלריה העילית של כיפת הקבר;
 - ג. מקדשי תפילה קטנים אחרים;
 - ד. משרד האחראי על הקבר;
 - ה. חדרי מגורים לכ-10 בזירים;
- עדה זו מחזיקה בחלק הגדול של כנסית הקבר.

6.2.2 החלק הארמני-אורתודוקסי

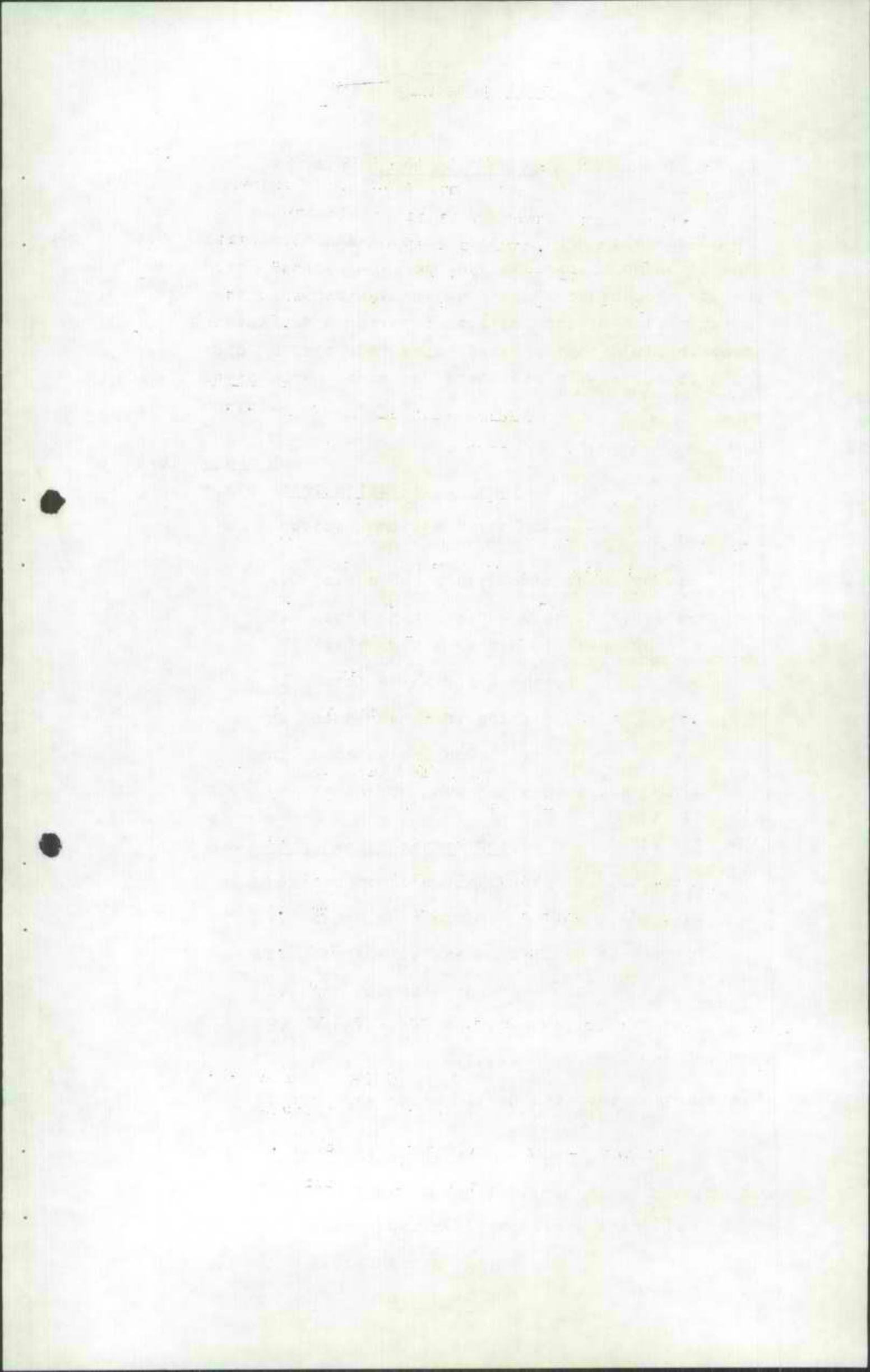
המקומות החשובים לציון הם:-

- א. כנסית הלבה המלכה;
 - ב. כנסית יוסף ארמטה (ברייב עם הסיריאנים);
 - ג. חדר ראש העדה והאחראי לקבר;
 - ד. מקדשי תפילה קטנים אחרים;
 - ה. חדרי מגורים לנזירים;
- עדה זו היא השניה בגודלה בין הכתות האורתודוקסיות.

6.2.3 החלק הלאטיני-קתולי

המקומות החשובים לציון הם:-

- א. כנסית הקלבורי (גולגותא) - קומה ב';
- ב. כנסית התגלות ישו;

- ג. בית תפילה פרנסיס ומערת הצלב;
- ד. מקדשי תפילה קטנים אחרים;
- ה. חדרי מגורים לבזירים - בתוך המנזר המחובר לעדה לכנסייה הלאטינית הקתולית, על אף גודלה, חלק יחסי קטן;

6.2.4 החלק הקופטי-אורתודוקסי

להם בית תפילה קטן וחדרי מגורים שלא כולם בשמוש. זכויותיהם מוגבלות לפי "הסטטוס קוו" וכל מקסי תפילתם בקבר תלויים ביוזמים אורתודוקסים. להם מספר נרות תלויים בתוך הקבר.

6.2.5 החלק הסיריאני-יעקובי-אורתודוקסי

- א. היכל תפילה יוסף ארמטה וביקודימוס (במרינה עם הארמנים). בית התפילה היחידי בקבר, ללא חשמל;
- ב. רק אחת בשנה מקבלים בהסכמת הארמנים חדרים ללינה;

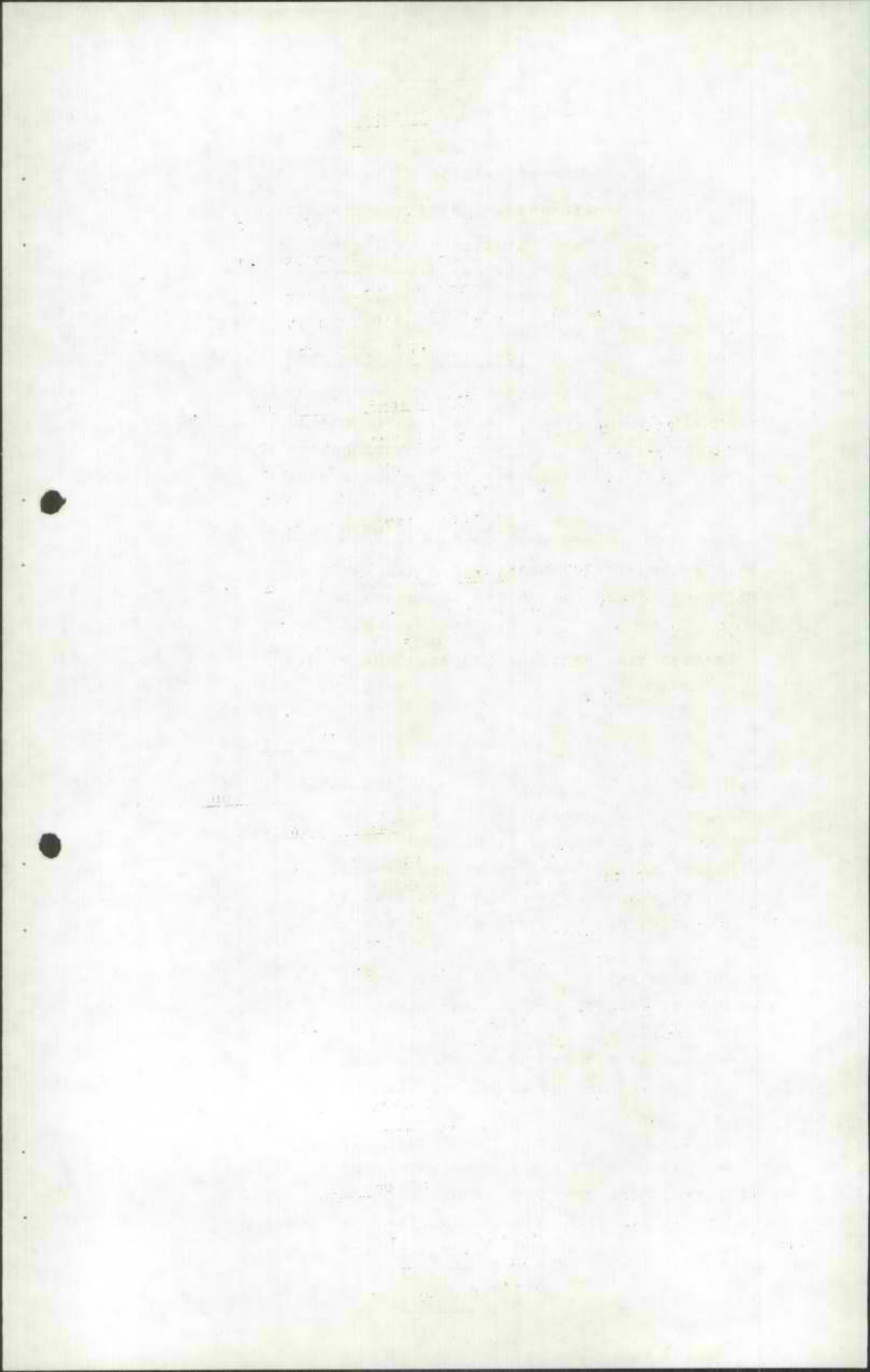
6.3 התפעול כיום

6.3.1 התפעול הפנימי

- א. כמרים פועלים בתוך הכנסייה, הם שומרים על זכויות המקומות של עדתם, מוכרים נרות לתיירים ומספלים בנקיון מקומותיהם. אינם מתערבים בהכוונה או הדרכת תיירים. לשלוש העדות הגדולות נציגים אחראיים בקבר. כל אחד באזורו.
- ב. כל כת עורכת תפילות בבית התפילה שלה, בתוך הכנסייה הגדולה, בהתאם לסטטוס קוו הקיים.
- ג. הכנסייה פתוחה לקהל לפי לוח זמני קיץ וחורף - אך ככלל בין השעות 0400-2000.

6.3.2 פעולת המשטרה

בשלב זה קיימת זקיפות של איש משטרה אחד ליד הכניסות לרחבה, ואחד ליד שער הכנסייה, במשמרות א' ו-ב' בשעות בהן הכנסייה פתוחה. אין שמירת לילה מבוזעת ע"י כוחות משטרה.

אבטחת הכנסיה 6.4

מוצע לתגבר את המערך הזה, למלוי המשימות הבאות: -

מ ש י מ ו ת 6.4.1

לחולית האבטחה לכנסיה משימות הבאות: -

- א. לשמור על הסדר הצבורי במבואות הכנסיה.
- ב. למנוע כל פעולה העלולה לפגוע במקומות הקדושים או עלולה להסב להם נזק.
- ג. לסייע לסדרנים/כמרים הפעילים בכנסיות.
- ד. לקיים סדרי בטיחות שיקבעו בהתאם לחוק הבטיחות במקומות הצבוריים תשכ"ג-1962 ותקנותיו.

ה ש י ט ה 6.4.2

המשימות תושגנה על ידי: -

- א. שמירה צמודה לכניסה ברחבה לפני הכניסה.
- ב. מניעת הכנסת חפצים חשודים לתוך הכנסיה.

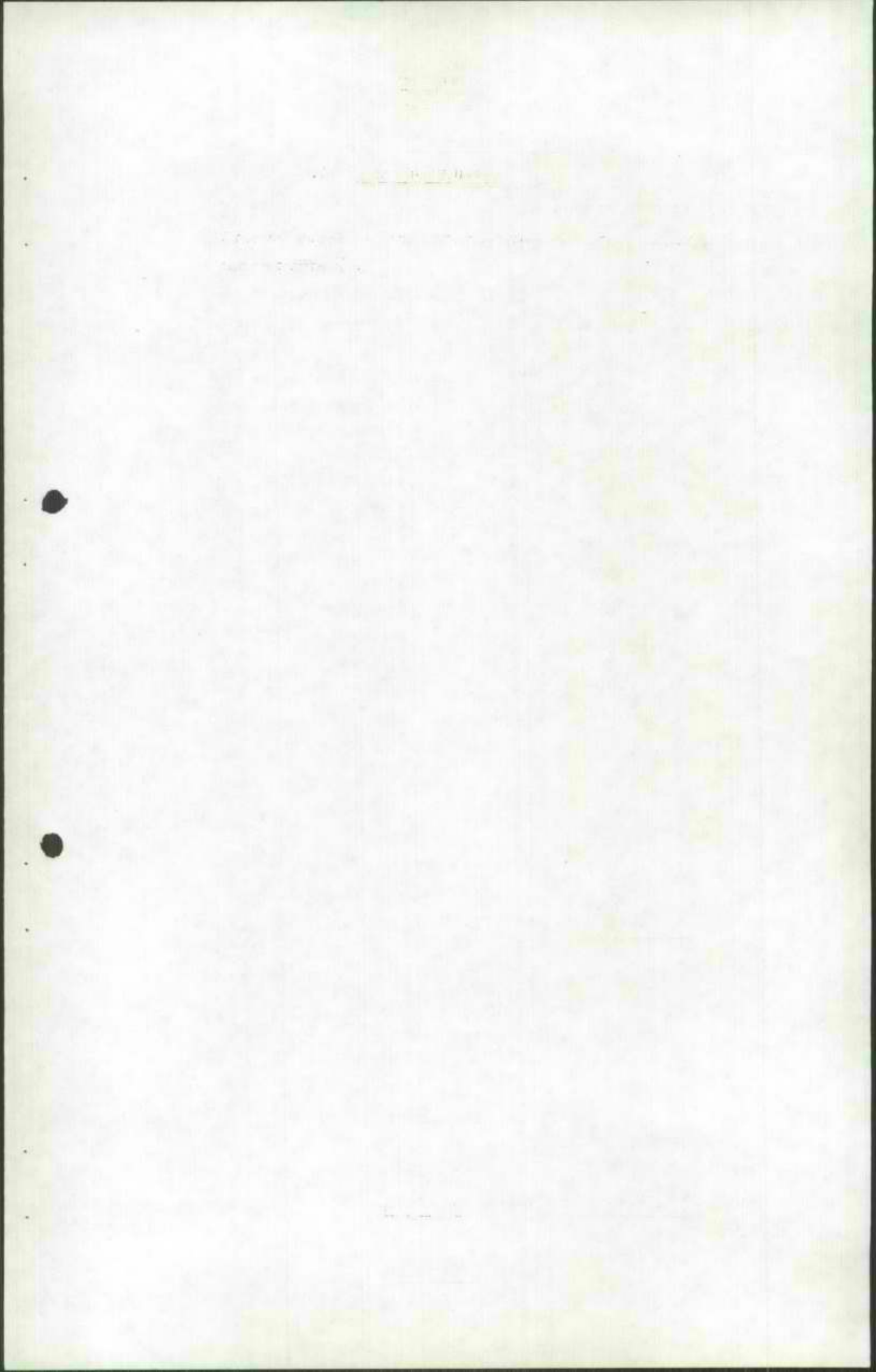
תקן האבטחה ראה בספח ג'.

The first part of the report
 deals with the general
 situation of the country
 and the progress of the
 various departments
 during the year. It
 shows that the country
 is in a state of
 general prosperity
 and that the various
 departments are
 making steady progress
 in all directions.

The second part of the report
 deals with the details of the
 various departments. It
 shows that the various
 departments are making
 steady progress in all
 directions. It also
 shows that the various
 departments are making
 steady progress in all
 directions.

7.0 בנסירת הבתולה

הועדה איננה ממליצה לראות באתר זה נושא לטיפול
ברמת דו"ח זה.

הערכות תקציביות 8.0

8.1 ההערכה התקציבית הראשונית הכרוכה בתפעול היחידה כמפורט
בפרק 5.0 הינה כדלקמן:-

8.1.1 הוצאות חד פעמיות

- א. רכישת מכונית (טנדר) - 15,000 ל"י
- ב. מכשיר קשר ביח עם
אנטנה ותורן (ממוצע)
5 מכשירים נישאים ו-4
קולנים - 25,000 ל"י
- ג. 10 קווי טלפון - 7,800 ל"י
- ד. 20 תת מקלע עוזי
ו-20 אקדחים עם אביזרים
ותחמושת תקנית - 8,000 ל"י
- ה. 20 מערכות לפיזור
הפגנות - 1,000 ל"י
- ו. 4 מבנים לזקיפים - 3,000 ל"י
- ז. ניפוק ראשוני של מדים
ל-67 שוטרים - 29,000 ל"י
- ח. הוצאות ההדרכה של 67
סירונים בנטיס ההדרכה
(למעט משכורת הכלולה
בהוצאות השוטפות ולמעט
הוצאות בלתי ישירות
כגון משכורת רסגל) - 24,000 ל"י

112,800 ל"י

סה"כ

8.1.2 הוצאות שוטפות בשנה הראשונה

- א. משכורת והשתתפויות - 480,000 ל"י
- ב. הוצאות ארגוניות (מיכון
משכורת, נסיעות, אש"ל,
קצובת מדים, צרכי משדד,
סוללות וכד') - 15,000 ל"י
- ג. החזקת הרכב (דלק,
ניסוח ותיקונים) - 9,000 ל"י

504,000 ל"י

סה"כ

5616,800 ל"י

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

- 8.2 בשנת ההפעלה השנייה יגדל סכום ההוצאות השוטפות ב- 100,000 ל"י עד 105,000 ל"י (תוספת חתימת וותק, חידוש מדים, בלאי כלי הרכב, תיקון מכשירי קשר וכד').
- 8.3 יש להוסיף על אומדן זה את ההוצאות של אחזקה, מתקון וציוד בקודת כיבוי אש.
- 8.4 אין הערכות אלה מביאות בחשבון את הפריטים הנאים, מתוך הנחה כי כסויים יבוצע ע"י הווקף:-
- א. התקנת מערכות כבוי אש כמפורט בנספח ד'.
 - ב. תאורת בסחון.
 - ג. התקנות שונות הכרוכות בסגירת מעברים.
 - ד. ש ר ת ו ת.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ג בתשרי תש"ל
25 בספטמבר 1969

סודי ביותר

א ל : ניצב ש. רוזוליו, משטרת ישראל

מאת : סגן מזכיר הממשלה

הנצי מתכבד להביא לתשומת-לבך החלטה מס. 1 של ועדת השרים
העליונה לענין ירושלים וועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
בישיבתה מהיום:

1" סדרי בטיחות במקומות הקדושים

מ ה ל י ס י מ , בהתאם להחלטה מס. 941 של הממשלה מיום י"ז
באלול תשכ"ט (31.8.69), להטיל על ועדה בראשות ניצב ש. רוזוליו,
אשר הוקמה על-פי החלטה מס. 143 של ועדת השרים לעניני בטחון
מיום ט"ז בסיון תשכ"ח (12.6.68), את התפקידים כדלהלן:

א. להציע תכנית לאכסחת המקומות הבאים:

- 1) הר הבית.
- 2) המסגדים על הר הבית.
- 3) הכנסיות (כנסית הקבר הקדוש וקבר הבתולה).

ב. לבחון את ההסדרים שנקבעו, בכל המקומות כאמור בסעיף א',
למביעת שריפות וכיבויין ולהמליץ על תיקונים ושיפורים
במידת הצורך.

ג. הוועדה תקבל כקו מנחה את החלטות הממשלה וועדותיה בדבר
מעמדם של המקומות הקדושים וכך את מלסקנות ועדת החקירה
אשר חקרה בבטיבות השריפה במסגד אל-אקצה.

ד. לבחון אפשרות הקמת יחידת משמר מיוחדת למקומות הקדושים.

ה. הוועדה תגיש את המלצותיה לוועדת השרים המשותפת עד לסוף
חודש אוקטובר 1969.

בדיוני הוועדה, בנושאים דלעיל, ישותפו היועץ המשפטי
לממשלה ונציגי לשכת ראש-הממשלה ומשרד הדתות."

ההחלטה הנ"ל לא נרשמה בפרוטוקול ועדת השרים מפאת אופיה הסודי
והינה שמורה במזכירות הממשלה.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל בנר

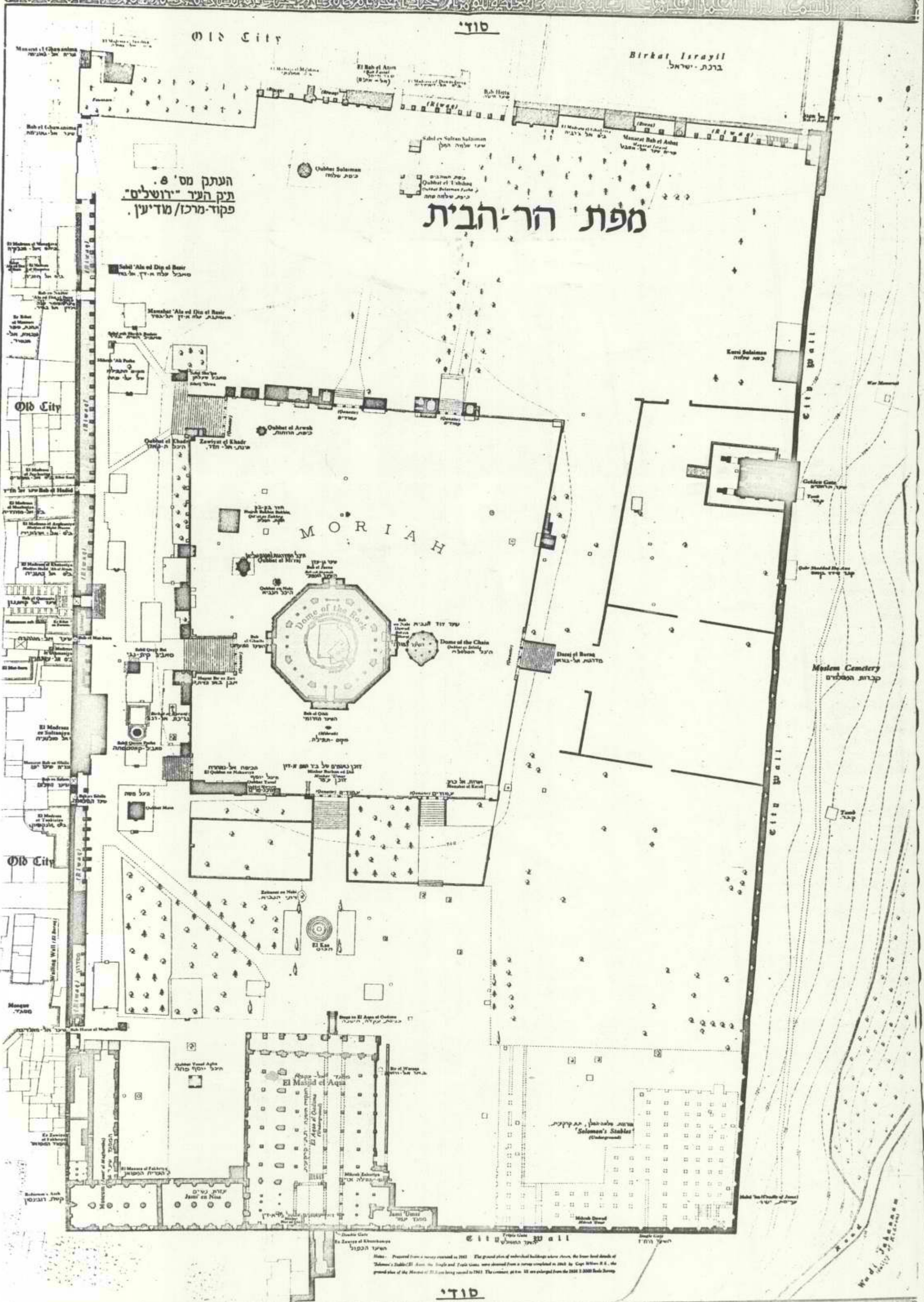
העמק: ממלא מקום ראש-הממשלה
שר הדתות

היועץ המשפטי לממשלה
מר מ. ששון, לשכת ראש-הממשלה

El Haram Esch Sharif

الحرم الشريف

(NORTH)

סימני צה"ל - 1948

Notes: Prepared from a survey conducted in 1951. The ground plan of individual buildings shown here, the floor level details of Solomon's Stables (El Aqsa, the South and North Courts, were derived from a survey conducted in 1951 by Capt. Wilson R. G., the ground plan of the Mosque of El Aqsa being revised in 1951. The contour plan is based on a contour map from the 1925-1926 Ordnance Survey.

SCALE 1:625

Copyright reserved - with Ordnance No. 26 of 1922

מסגרת

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

המטבח

נספח ג' - תקן יחידת האבטחה

1. כח - אדם

להלן טבלה לתקן כח-אדם:-

ה ע ר ו ת	סה"כ	מ ש מ ר ת			ת פ ק י ד	מס. סד.
		א	ב	ג		
1. היום קיים תקן של 10 איש להר- הבית. 2. מס' סדורי 10 (שמירה ליד שער המוגרבים) מוקצה על ידי מ.צ.	2				מפקד וסגן	1
	3	1	1	1	ראש משמרת	2
	3	1	1	1	תורן נקודה	3
	2	-	1	1	זקיפות ליד כיפת הסלע	4
	2	-	1	1	זקיפות ליד אל אקצה	5
	4	-	2	2	סיור סניב כיפת הסלע	6
	4	-	2	2	סיור סניב אל אקצה	7
	10	2	4	4	סיור ברחבה	8
	4	-	2	2	ת צ פ י ו ת	9
	4	-	2	2	שמירת שער המוגרבים	10
	25	-	-	-	מחלקת עתודה	11
	8	-	-	-	תחלופה לתפקידים במספרים סדוריים 9-2	12
71				ס ה " כ		

2. א מ צ ע י מ

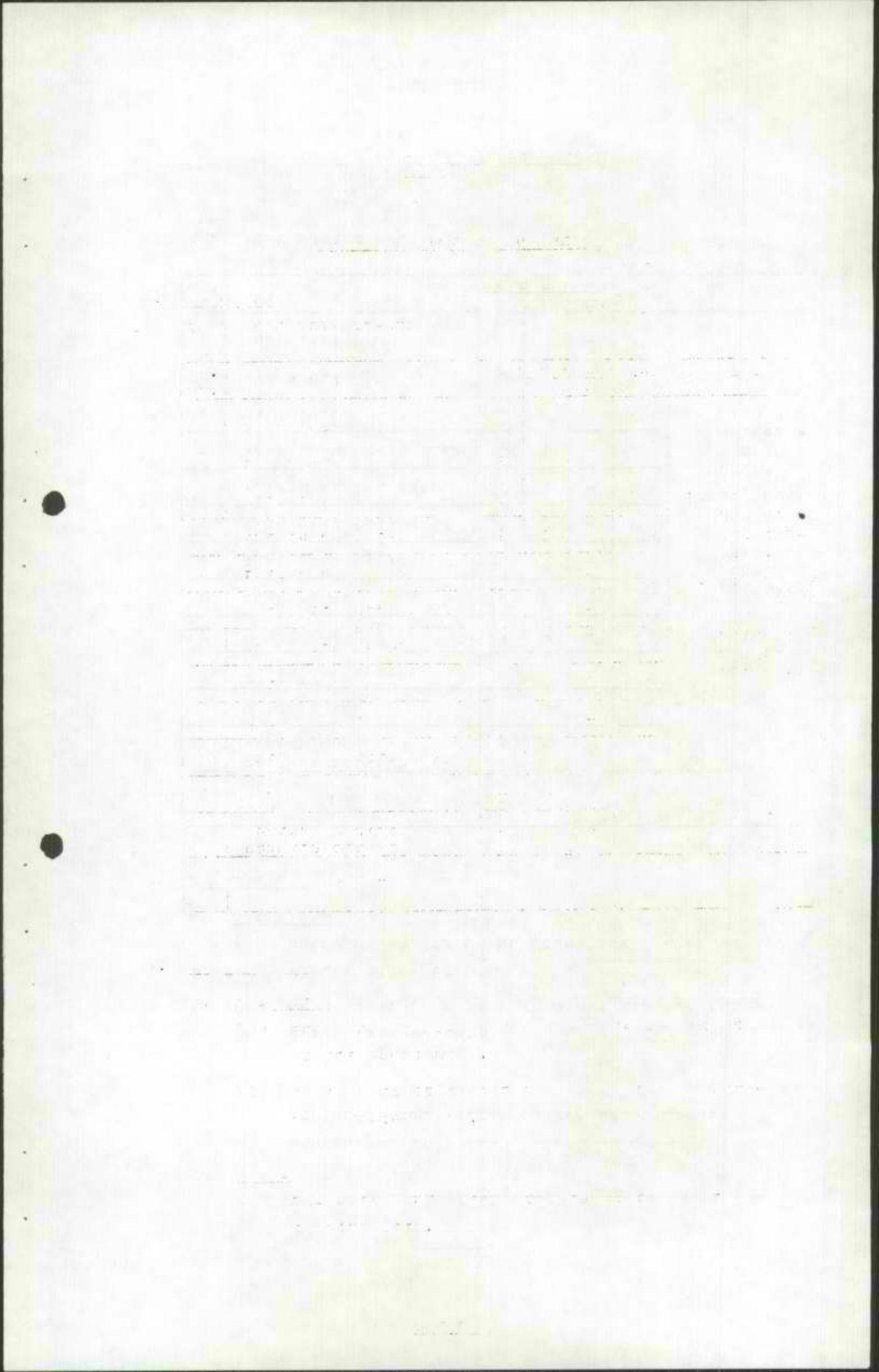
א. מ ב נ י מ

(1) המבנה הקיים (נקודת הר הבית) מתאים לשמש את תפקידי מפקדת הכוח.

(2) רצוי לחשוב בעוד מועד על מבנים לזקיפים בהר - הבית לעונת החורף.

ב. ר כ ב

רכב מסוג סנדור, שימש להסעים לשמוש המפקד ולהעברת ציוד.

ג. ק ש ר

(1) ק ו ר י

- (א) קו חוץ לנקודות הר הבית;
- (ב) 8 קווי בל"ן לשערים - המכשירים בתוך חיבות
מטרתיות;
- (ג) 1 בל"ן לתצפית על גג המחכמה;

(2) א ל ח ו פ

- (א) נייח בנקודת המטרה;
- (ב) 4 נישאים (1 מפקד, 1 אל אקצה, 1 סיור
ברחבה, 1 תצפית);

(3) 2 קולנים.

ד. צ י ר ד

(1) ח מ ו ש

- 15 אקדחים
- 20 תת-מקלע עוזי.

(2) ציוד לפיזור הפגזות למחלקת העתודה (25 מערכות).

(3) לבוש - לפי סטנדרטים מטרתיים.

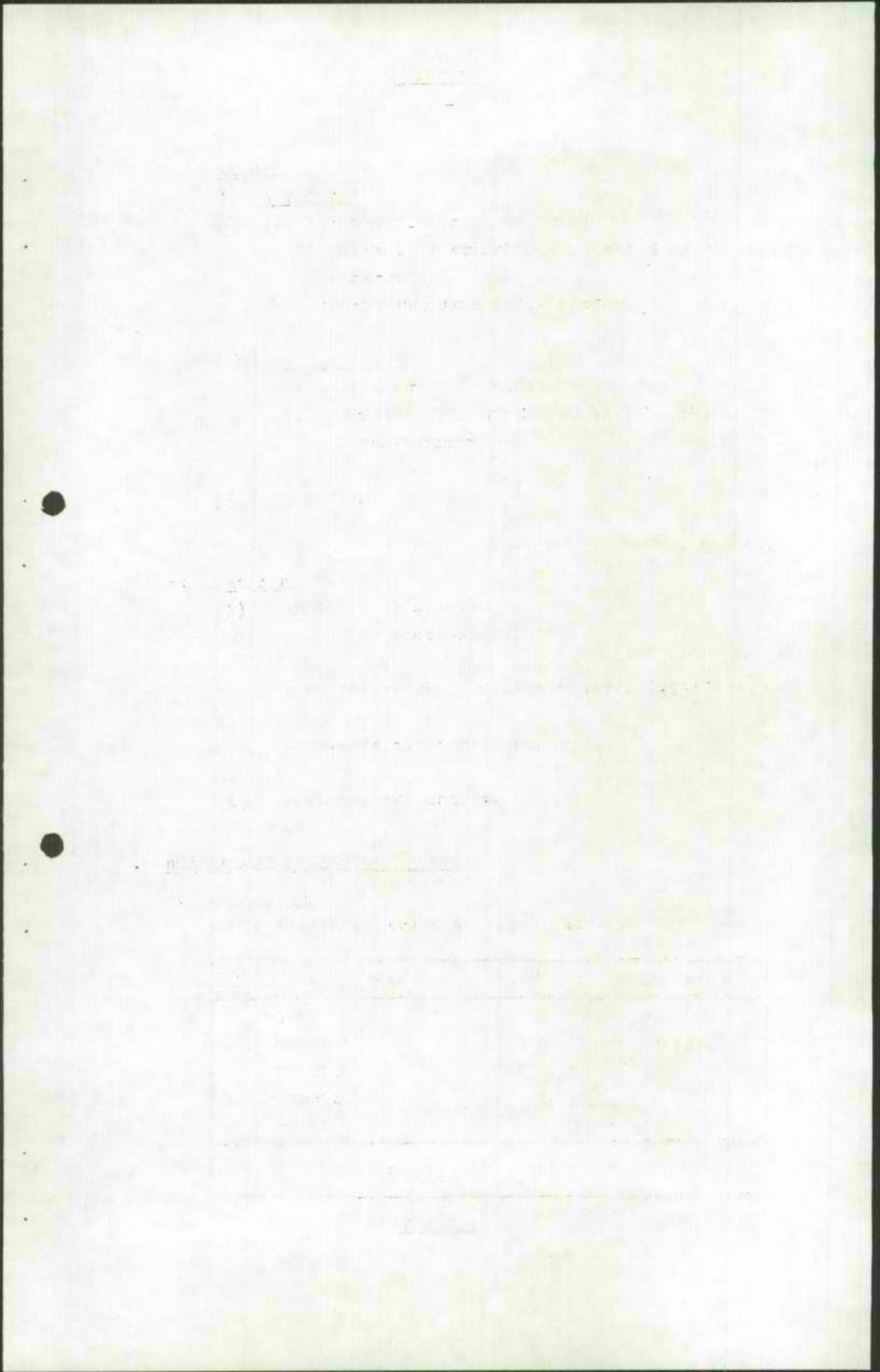
(4) 4 פנסים גדולים רגור.

3. תקן אבטחת כנסית הקבר הקדוש

א. כ ו ח ו ת

להלן התקן המוצע לחוליית האבטחה לכנסיה:-

מס. דו.	ת פ ק י ד	ס"ה	ה ע ר ו ת
1	מפקד	1	
2	משמרת א'	4	מהם קיימים 8 איש
3	משמרת ב'	4	
4	משמרת ג'	3	
5	תחלופה	2	
	סה"כ	14	

ב. אמצעים

(1) קשר : 1 נל"ן לנקודת המשטרה בהר הבית,
1 ביית.

(2) חמוש:- 5 אקדחים

(3) לבוש:- סטנדרטי משטרתי

(4) תאורה:- להגביר תאורת רחוב. 2 פנסים
גדולים רגאור.

ג. תיאורים

מפקד החוליה יתאם במיטור מקומי עם האחראים
לכנסיות השונות הכל בגין סיוע לכמרים ושרתים.

ד. כבוי אש

הומלץ לקבל את סדרי הבטיחות בפני אש כפי
שהומלצו ע'י המומחים מסעם מכבי אש ירושלים.

2. 5. 1.

2. 5. 2.

2. 5. 3.

2. 5. 4.

2. 5. 5.

2. 5. 6.

2. 5. 7.

2. 5. 8.

2. 5. 9.

2. 5. 10.

2. 5. 11.

2. 5. 12.

נספח ד' - כיבורי - אש

העתק מכתב קצין מביעת שריפות בעיריית ירושלים
אל מנהל הווקף המוסלמי בעיר העתיקה מיום 2.9.69

הנדון: בטיחות בפני אש במסגדים אל אקצה וכיפת הסלע

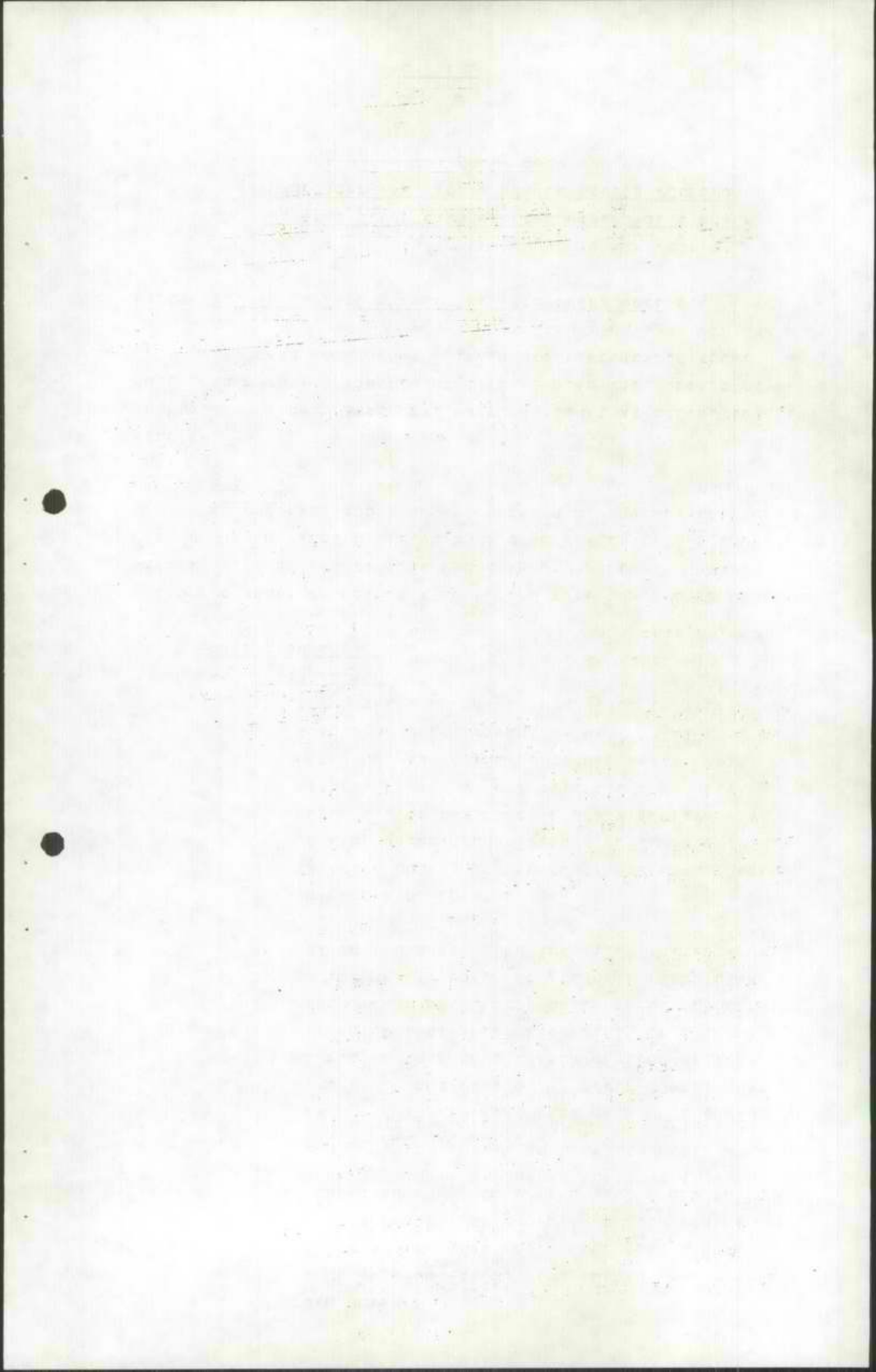
לפי בקשת מפקד משטרת ירושלים סגן ביצב בראלי, ערכתי בקור היום ב-1.9.69 במקומות הנ"ל ולאחר סיור יסודי במקום בלורית החשמלאי מחמד מחמוד סבאג הנבי מתכבד להגיש לך את הערותי והמלצותי
 בנדון:-

כ ל ל י

בהתחשב באופיים המיוחד וצורת בניתם של המסגדים יש צורך בנקיטת אמצעים מירביים למביעת שריפות והגברת הכווננות ע"י התקנת מנגנון לגלוי עשן ותקון מתקן החשמל והתקנת הידרבטים פנימיים וחיצוניים בטטח, כמו כן יש צורך בקביעת ציוד מתאים לשעת הצורך.

מסגד כיפת הסלעא. מביעת שריפות

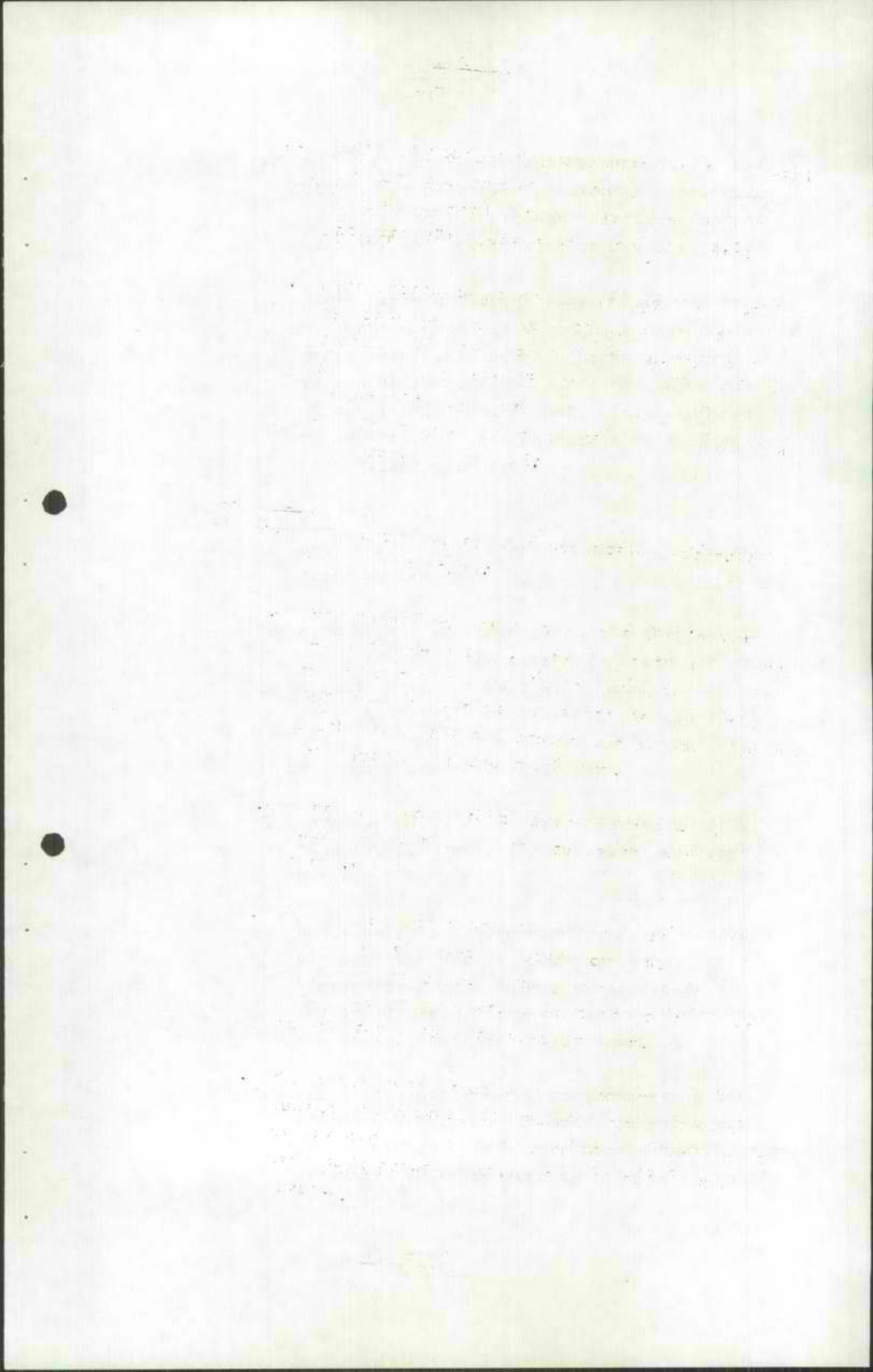
1. מכשיר גילוי אש הקיים בחלל התקרה ובמסגד, פעולתו מבוטסת על הנדלי טמפרטורה, הנבי ממליץ לנצל את הצורת הקיימת ולה חליפו במכשיר לגילוי עשן שפעולתו מבוטסת על תאי עיזוזציה מדגם "סרגוס" ההבדל ביניהם הוא שהמכשיר הנמצא ברשותכם פועל רק לאחר בעירה כשהטמפרטורה עולה והמכשיר לגילוי עשן פועל בהתחלת הבעירה כגון: קצר חשמלי, הפרשת עשן מכל חומר דליק.
2. העץ שבנויה ממנו הכיפה והציפויים למיניהם, הינם עץ ישן מאוד, יבש ורקוב "והעטרן" (חומר דליק) שנמרח עליהם מהווה סכנה חמורה במקרה של שריפה, אי לכך יש להמציא דוגמאות מהעצים הנ"ל למכון לסיבים של משרד מסחר ותעשייה שבמושבה הגרמנית שיציעו את הצבע המתאים לשם עיכוב התפשטות האש ולאחר מכן יש לצבוע או לרסס עצים הנ"ל לפחות פעמיים בחורף חלל הכיפה.
3. גובה הכיפה (45) מטר והגישה אליה במקרה של שריפה מקשה מאוד את העבודה, יש צורך בפתיחת דלת בוספת זהה לזאת הקיימת בצד צפון מערב, סידור זה יאפשר כניסה נוחה והוצאת העשן שיצטבר בחלל הכיפה.

4. ממליץ על תכנון סולם מתכת מתאים וקביעתו באופן קבוע על גג כיפת הסלע כשהתחלתו 3 מטר מהרצפה (שלא יתפס עליו), סולם זה יאפשר עליה מהירה לגג עזרה ע"י עובדי המקום עד בוא הכנאים.
5. העליה הנוכחית לגג היבה מתוך המסגד דרך מדרגות עץ ומתחת המדרגות נמצא לוח חשמל ראשי דבר העלול לגרום לאסון גדול במקרה של שריפה. יש צורך בהבטחת המקום הנ"ל ע"י הפרדת לוח החשמל ראשי מהמסגד ע"י בניית קיר ותקרת בטון העומד בזמן של שעתיים בפניו אש ודלת הכניסה תהיה מחומר לא דליק ואטומה בפני עשן.

ב. ח ש מ ל

1. מתקן החשמל הקיים בתוך חלל הכיפה הינו משוריין ועונה על הדרישות.
2. הארת הקימור של הכיפה בעשית ע"י פרוז'קטורים מ-200 ווט ל-60 ווט. בכדי לא ליצור חום אפשרי של שתי בורות 100 ווט כ"א, יש צורך בהפרדת חיבור הפרוז'קטורים ע"י התקנת חיבורי קיר כח והמגע ביניהם יהיה ע"י חוט טרמופל טטי שבקצהו מזלג כח, פרוז'קטור בנפרד במקרה של תקלה.
3. ממליץ על החלפת בורות הפרוז'קטורים מ-200 ווט ל-60 ווט בכדי לא ליצור חום אפשרי בתוך חלל הכיפה.
4. הפסקת החשמל של המסגד לאחר שעות התפילה בעשית ע"י לחצן ליד הכניסה ומפסיק חשמל ראשי מחוץ הסרנספורמטור של חברת החשמל הנמצא כ-80 מ' מהמסגד עם שילוט מתאים להפסקת החשמל לאחר שעת התפילה והמבקרים מלוח הראשי שבמסגד.
5. לשם ביצוע מקסימלי של אפשרויות במקרה הצורך לשאיבת מים מהבורות ע"י חשמל, יש לקבוע מספר חיבורי קיר כח 3 פזות סמוך לבורות הצמודים למסגד כיפת הסלע ומסגד אל אקצה קו הנ"ל יעקוף את הלוח הראשי.

ג. מטפיים

1. כציוד ראשוני סטנדרטי יש לראות את מטפיי האנקה
יבשה רב שימושית של 6 + 12 ק"ג כיעילים ביותר
הסיבות הן:-

- (א) מתאימים לכל סוגי השריפות;
- (ב) אינם גורמים נזק לטעמים בעת הפעלתם;
- (ג) עוצמתם חזקה בעת ההפעלה;
- (ד) אפשרות מילוי במקום;
- (ה) לא מהווים סכנה למפעיל במגע עם חשמל;

2. מטפיים הנמצאים בשרותכם יש לבטלם ולהוציאם
משימוש.

3. לקבוע 4 מטפיים של 12 ק"ג ליד כל כניסה למקום
בולט ונראה לעין בתוך המסגד, 2 מטפיים בוספיים
לקבוע בעליה לכיפה.

4. במבנה הטרנספורמטור של לוח החשמל לקבוע 1 מטפה
שז 6 ק"ג בטו של דו תחמוצת הפחמן.

ד. הידרנטים

1. יש לתכנן ולהתקין צנרת הידרנטית שתקיף את כל
המבנים והמסגדים ולקבוע הידרנטים ומחובר אליהם
גלגלונים במקומות הבאים:- מסגד "כיפת הסלע"
ליד כל שער כניסה הידרנט+גלגלון, הידרנט בצד
צפון הרחק מהמסגד כ-15 מ' כנ"ל בצד דרום, 4
הידרנטים על הגג כששניים מהם מחוברים לגלגלונים
באורך של 40 מטר ליד הכניסה לכיפה.

2. לקבע הידרנטים בשאר המבנים ובהתאם לסיכון
הראשי.

מסגד "אל אקצה"

1. מתקן החשמל מיושן מאוד ומהווה סכנה למסגד, יש
לתכנן מתקן חדש ומשוריין ולקבוע סידורים להפסקת
החשמל מחוץ למסגד.

No. 1000
1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

2. ממליץ על התקנת קולט ברקים על כיפת המסגד כדוגמת "כיפת הסלע".
3. אין להתקין חשמל בתוך חלל הכיפה.
4. קביעת 8 מטפי אנקה יבשה של 6 ק"ג בתוך המסגד, 2 מטפים בעזרת הנשים, 2 מטפים ליד הכניסה.
5. קביעת 3 הידרנטים + גלגלונים ליד הכניסה בצד צפון מזרח ומערב ושני הידרנטים על הגג כשאחד מהם הסמוך לכיפה מחובר אליו גלגלון באורך 40 מ', אחד הידרנט + גלגלון ליד הכניסה של עזרת נשים בצד צפון מערב.
6. צביעת חלל הכיפה בצבע המערב את התפשטות האש כנ"ל במסגד כיפת הסלע.
7. אין לאחסן כל חומר או חפץ שהוא בתוך חלל הכיפה ומתחתה כמו כנישלטלק את העופרת הישנה הנמצאת מתחת למסגד אל אקצה הישן.
8. התקנת סולם מתכת על הגג כדוגמת כיפת הסלע.

המוזיאון המוסלמי

1. התקנת 2 הידרנטים וגלגלונים אחד בכניסה ושני בתוך המוזיאון בצד דרום.
2. קיימת כניסה אחת בלבד יש לקבוע פתח הימלטות לצד דרום מזרח.
3. לקבוע 3 מטפי אנקה של 6 ק"ג כ"א.
4. לקבוע מפסיק חשמל ראשי בכניסה למוזיאון עם שילוט המורה להפסקת החשמל לאחר הביקורים.

נקודת אש ראשית

1. בהתחשב בגודל שטח המקום, יש לקבוע נקודת אש מרכזית שתכלול את הציווד הנא: - 12 צנורות בד "2" מצופים גומי, 3 מזנקים רב שימושיים של "2",

1. The first part of the report...

2. The second part of the report...

3. The third part of the report...

4. The fourth part of the report...

5. The fifth part of the report...

6. The sixth part of the report...

7. The seventh part of the report...

8. The eighth part of the report...

9. The ninth part of the report...

10. The tenth part of the report...

References

1. Smith, J. (1980)...

2. Jones, M. (1985)...

3. Brown, K. (1990)...

4. White, L. (1995)...

5. Black, N. (2000)...

6. Green, P. (2005)...

1 שמיכה אטבסט בתוך גליל פח, 4 זוגות כפפות אטבסט, 4 מנשמות בגד עשן וגזים + 4 מסננים רזרביים, 4 קטדות כבאים, 2 גרזני כבאים, 2 חבלים "1" באורך 30 מ' כ'א, 1 מכוט, 1 את, 1 מעדר, 2 ווי הריסה, 4 דליים, 2 מטפים של 12 ק"ג כ'א, 1 דקר באורך של 80 ס"מ, כל ציוד הנ"ל יהיה בתוך עגלה נגרות שתאפשר ביידות ממקום למקום.

משאבה חשמלית

משאבת החשמל 3 פזות הקיימת ים. לקובעה על עגלה נגרות.

אחראי לעבייני כבוי

1. למנות אדם אחראי ומתאים לעבייני כבוי שתפקידו יהיה:-

- א. טפול והטגחה על הציוד.
- ב. פקוח מתמיד על מניעת שריפות במקום.
- ג. הדרכה מתמדת לעובדי ושומרי המקום.
- ד. פקוח מעשי ואחריות בכל מקרה של שריפה עד בוא הכבאים.

מבין העובדים הקבועים והשומרים ישלאמן כצוות כובנות כבאי לכל מקרה של שריפה או כל אסון אחר, עובדים הנ"ל יעברו קורס מזורז ללחימה באש והפעלת ציוד הכבוי.

הערות כלליות

1. ליד כל בור מיט לקבוע שלט המורה:-
א. גובה פני המים
ב. גודל הבור

2. לקבוע שלטים ע'י חיצים וכתובות המורות:-
לנקודת האש, מפסיקי החשמל, יציאות וכו'.

סידורים הנ"ל הם חיוניים לבטיחות המקום ויש צורך לבצעם בדחיפות. להסברים בוטפים או התיעצויות אשמח לעמוד לרשותכם, נא להתקשר כל יום בין השעות 8-9 בבוקר לתחנת מכבי אש גבעת מרדכי, טלפון 61111.

SECRET

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

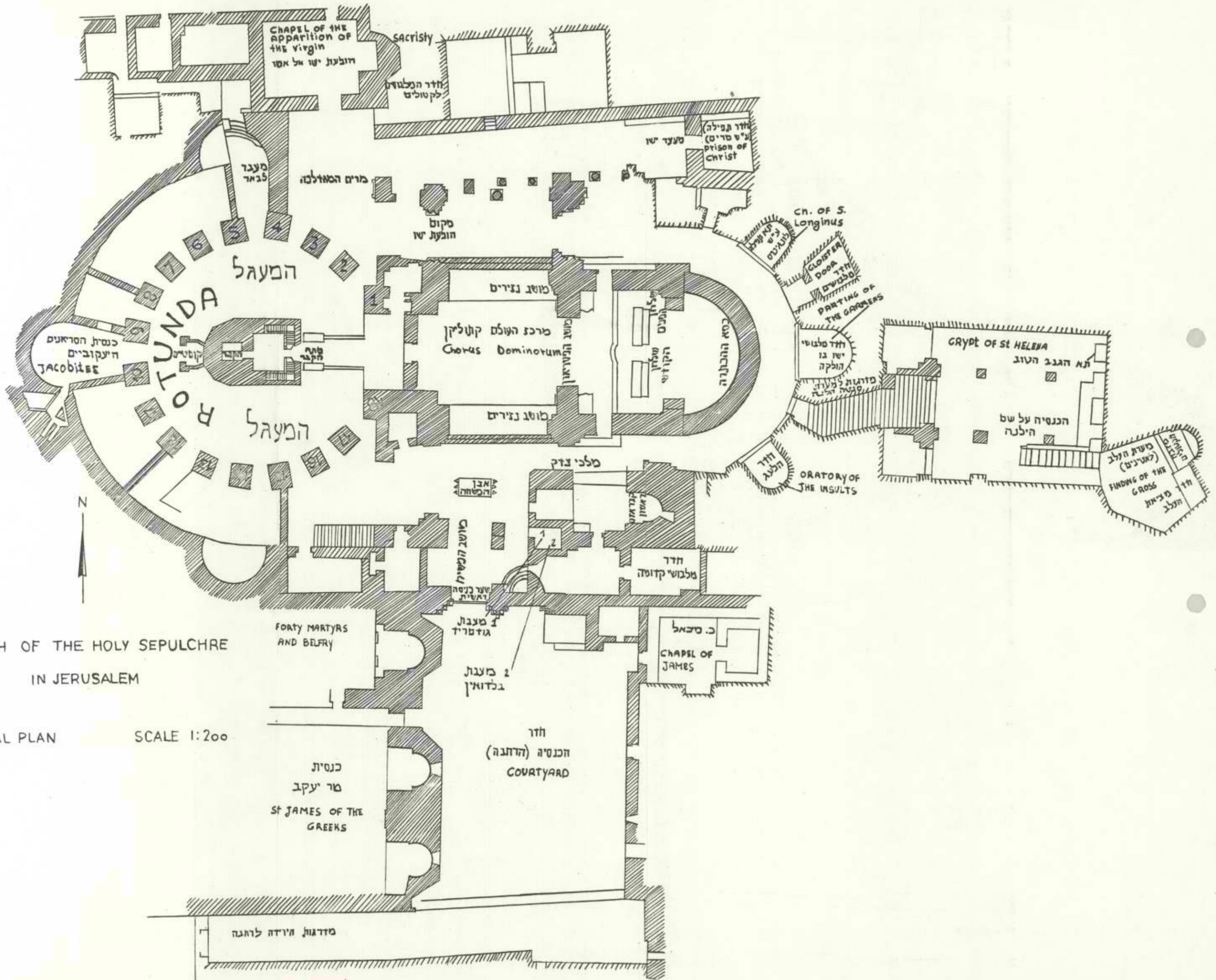
CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

SECRET

CHURCH OF THE HOLY SEPULCHRE
IN JERUSALEM

GENERAL PLAN SCALE 1:200

כנסית
סן יעקב
ST JAMES OF THE
GREEKS

חצר
הכנסייה (הדוגה)
COURTYARD

מדגון מ'ידה לרונה

CHURCH OF THE HOLY SEPULCHRE
IN JERUSALEM

GENERAL PLAN

2013

2013

1874

1874

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

540 EAST 57TH STREET

CHICAGO, ILL.

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

1874

145-1-9

מזכירות הממשלה

✓

ירושלים, כ"ז בכסלו תש"ל
7 בדצמבר 1969

אל : חברי ועדת השרים העליונה לענין ירושלים
ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים

מאת: סגן מזכיר הממשלה

בהתאם לבקשת סגן ראש הממשלה אני ממציא לכם,
מ"ב, הערות הממונה על התקציבים, הערות המנהל הכללי
של משרד הדתות ותשובת יו"ר הוועדה לבטחון ירושלים,
בדבר המלצות הוועדה לבטחון ירושלים בענין שמירה על
המקומות הקדושים.

ב ב ר כ ה

מיכאל ביר

ה ע ת ק

מדינת ישראל

משרד האוצר

תאריך: י"א בכסלו תש"ל
21 בנובמבר 1969

אל: ס/ראש הממשלה, יו"ר ועדת הסרים העליונה
לפניני ירושלים

מאת: הממונה על התקציבים

הנדון: דו"ח הועדה לבטחון ירושלים על ארגון
הבטחון בהר הבית וכנסית הקבר הקדוש

הריני מתייחס לדו"ח הועדה בנדון.

לצערי לא שותף האוצר בועדה שדבה והמליצה בין
השאר על תוספת כח אדם ואמצעים למשטרת ישראל.

אי לכך אנקש כי הועדה תדון בעקרונות הדו"ח
ולאחר אישורו העקרוני תטיל על המשטרה והאוצר
לסכם ביניהם הדרישה התקציבית בדרכים המקובלות.

ב ב ר כ ה,

(-)

א. אגמון

ה ע ת ק

ס ו ד י

הערות ד"ר ש.ז. כהנא

- א. לסעיף 5.4 הסדרי כיבוי אש חשמל ועזרה ראשונה. לא נראת לי ההצעה למסור לטהר האדום את הפעלת התחנה (ראה מס' 5.4.3. ס"ק (ב). הטהר האדום לא פועל בשמח המדינה ומסירת הפעלת התחנה לידיו תיצור סיבוך חדש ללא כל צורך, וכן אין כל סיבה לתת לו דריסת רגל בשטח המדינה כמתהרה למגן דוד אדום הממלא תפקידו ביעילות רבה.
- ב. נראית לי ההצעה לקיים תורבות רצופה בזמנים בהם מבקר קהל במקום. יש לבסס פעולה זו על תחנת מגן דוד אדום הפועלת ברחבת הכותל.
- ג. לסעיף 4.5.1. בעגיון מגעים וטיפול שטף יש לקבל את ההצעה רק לגבי עניני בטיחות. היות ומשרד הדתות צריך לקיים מגעים ישירים עם הרשויות המוסלמיות ע"י המחלקה למוסלמים ועם הרשויות הנוצריות ע"י המחלקה לנוצרים של המשרד.
- ד. יש לדאוג להסדר של זיקה משנית בין מפקד יחידת הבצוע ובין שר הדתות כממנה על ביצוע חוק מקומות קדושים.

CONFIDENTIAL

1. [Illegible text]
2. [Illegible text]
3. [Illegible text]
4. [Illegible text]

ה ע ת ק

הועדה לבטחון ירושלים

ס ו ד י

מטה המחוז הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
יח' השון תשל (30.10.69)

לכבוד
ד"ר ש.ז. כהנא
מנכ"ל משרד הדתות
י ר ו ש ל י מ

אני מודה לך על מכתבך מיום 29.10.69, אלא שלצערי בעת קבלתו,
כבר היה הדו"ח מודפס, ערוך ועומד להפצה וזאת לאור מכתבי מיום 23.10.69.

ולגופו של ענין:-

- א. אני מסכים לחלוטין להערותיך בסעיף א' ו-ב, ואף הוער על אותו ענין ע"י כמה מחברי הועדה ולפיכך הושמט מן הדו"ח כליל כל נושא העזרה הראשונה.
- ב. לסעיף ד', הרי למפקד יחידת משטרה ישנה זיקה אחת, ובלעדית, והיא לשרשרת הפקודית שלו, אין זיקה משנית בין יחידה משטרתית לבין שרים הממונים על ביצוע חוקים ספציפיים.
- ג. אשר לסעיף ג' של מכתבך הרי אחד מן הלקויים הרציניים ביותר הקיימים היום בנושא המגעים והתאוסים, הוא הרבוי וחוסר התאום. חיובי ועקרוני לדעת להביא לרציונליזציה בענין זה וזוהי גם המגמה המובנות ביסוד הכנסת הפסקה המצוינת אל תוך הדו"ח.

שאל רוזוליו, ביצב
יו"ר הועדה

GENERAL INFORMATION

1014

DATE: 10/15/50
BY: [illegible]
TO: [illegible]

1014
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1. The purpose of this report is to provide a summary of the work done during the period from [illegible] to [illegible].

RESULTS

1. The first part of the work was devoted to the study of the properties of [illegible]. It was found that [illegible] has a melting point of [illegible] and a boiling point of [illegible].
2. The second part of the work was devoted to the study of the properties of [illegible]. It was found that [illegible] has a melting point of [illegible] and a boiling point of [illegible].
3. The third part of the work was devoted to the study of the properties of [illegible]. It was found that [illegible] has a melting point of [illegible] and a boiling point of [illegible].

10/15/50
[illegible]

161-1-1

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ז בכסלו תש"ל
7 בדצמבר 1969

אל : חברי ועדת השרים העליונה לענין ירושלים
ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים

מאת: סגן מזכיר הממשלה

בהתאם לבקשת סגן ראש הממשלה אני ממציא לכם,
מ"ב, הערות הממונה על התקציבים, הערות המנהל הכללי
של משרד הדתות ותשובת יו"ר הוועדה לבסחון ירושלים,
בדבר המלצות הוועדה לבסחון ירושלים בענין שמירה על
המקומות הקדושים.

ב ב ר כ ה

מיכאל ביר

ה ע ת ק

מדינת ישראל

משרד האוצר

תאריך: י"א בכסלו תש"ל
21 בנובמבר 1969

אל: ס/ראש הממשלה, יו"ר ועדת השרים העליונה
לעניני ירושלים

מאת: הממונה על התקציבים

הנדון: דו"ח הועדה לבטחון ירושלים על ארגון
הבטחון בהר הבית וכנסית הקבר הקדוש

הריני מתייחס לדו"ח הועדה בגדון.

לצערי לא שותף האוצר בוועדה שדנה והמליצה בין
השאר על תוספת כח אדם ואמצעים למשטרת ישראל.

אי לכך אבקש כי הועדה תדון בעקרונות הדו"ח
ולאחר אישורו העקרוני תסיל על המשטרה והאוצר
לסכם ביניהם הדרישה התקציבית בדרכים המקובלות.

ב ב ר כ ה,

(-)

א. אגמון

ה ע ת ק

ס ו ד י

הערות ד"ר ש.ז. כהנא

- א. לסעיף 5.4 הסדרי כיבוי או חשמל ועזרה ראשונה. לא בראת לי ההצעה למסור לטהר האדום את הפעלת התחנה (ראה מס' 5.4.3. ס"ק (ב). הסהר האדום לא פועל בשטח המדינה ומסירת הפעלת התחנה לידיו תיצור סיבוך חדש ללא כל צורך, וכן אין כל סיבה לתת לו דריסת רגל בשטח המדינה כמתחרה למגן זוד אדום הממלא תפקידו ביעילות רבה.
- ב. בראית לי ההצעה לקיים תורנות רצופה בזמנים בהם מבקר קהל במקום. יש לבסס פעולה זו על תחנת מגן זוד אדום הפועלת ברחבת הכותל.
- ג. לסעיף 4.5.1. בענין מגעים וטיפול שטף יש לקבל את ההצעה רק לגבי עניבי בטיחות. היות ומשרד הדתות צריך לקיים מגעים ישירים עם הרשויות המוסלמיות ע"י המחלקה למוסלמים ועם הרשויות הנוצריות ע"י המחלקה לנוצרים של המשרד.
- ד. יש לדאוג להסדר של זיקה משנית בין מפקד יחידת הבצוע ובין שר הדתות כממובה על ביצוע חוק מקומות קדושים.

Section 1

1. The first part of the document is a list of items...
2. The second part of the document is a list of items...
3. The third part of the document is a list of items...
4. The fourth part of the document is a list of items...

מטה המחוז הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
יח' חשון תשל (30.10.69)

לכבוד
ד"ר ש.ז. כהנא
מנכ"ל משרד הדתות
י ר ו ש ל י מ

אני מודה לך על מכתבך מיום 29.10.69, אלא שלצערי בעת קבלתו,
כבר היה הדו"ח מודפס, ערוך ועומד להפצה וזאת לאור מכתבי מיום 23.10.69.

ולגופו של ענין:-

- א. אני מסכים לחלוטין להערותיך בסעיף א' ו-ב, ואף הועד על אותו ענין ע"י כמה מחברי הועדה ולפיכך הושמט מן הדו"ח כליל כל נושא העזרה הראשונה.
- ב. לסעיף ד', הרי למפקד יחידת משטרה ישנה זיקה אחת, ובלעדית, והיא לשרשרת הפקודית שלו, אין זיקה משנית בין יחידה משטרתית לבין שרים הממונים על ביצוע חוקים ספציפיים.
- ג. אשר לסעיף ג' של מכתבך הרי אחד מן הלקויים הרציניים ביותר הקיימים היום בנושא המגעים והתאומים, הוא הרבוי וחוסר התאום. חיוני ועקררבי לדעת להביא לרציונליזציה בענין זה וזוהי גם המגמה המובחנת ביסוד הכנסת הפסקה המצוינת אל תוך הדו"ח.

שאויל רוזוליו, ביצב
יו"ר הועדה

CONFIDENTIAL

SECRET

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 10/15/80 BY SP-6/BJD/STP

CONFIDENTIAL

1. The purpose of this document is to provide information regarding the activities of the [redacted] in the [redacted] area.

Section 1

1.1 The [redacted] is a [redacted] organization that has been active in the [redacted] area since [redacted].

1.2 The [redacted] has been identified as a [redacted] organization and is active in the [redacted] area.

1.3 The [redacted] is a [redacted] organization that has been active in the [redacted] area since [redacted].

CONFIDENTIAL

161-1-1

לשכת סגן ראש הממשלה
ושר לקליטת הקליה

ירושלים, כ"ב בכסלו תש"ל
2 בדצמבר 1969

אל: מזכירות הממשלה
לידי מר מיכאל ניר.

אנא ראה ההתכתבות בין ניצב ש. רוזוליו
וד"ר ש.ז. כהנא וכן הערתו (באדום) של יו"ר
ועדת השרים העליונה לענייני ירושלים.

אנא הפך בהתאם לבקשת השר.

ב ב ר כ ה ,

דני אגמון
עוזר השר

הועדה לבטחון ירושלים

מטה המחוז הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
כב' חשון תש"ל (3.11.69)

לכבוד
השר יגאל אלון, סגן ראש הממשלה
יו"ר ועדת שרים עליונה לעניני י-ם
י ר ו ש ל י ם

אדוני השר,

לבקשת מבכ"ל משרד הדתות אני מתכבד להעביר
לך בזה העתקי התכתבות בינינו.

ב ב ר כ ה

113

שאול רוזוליו, ביצב
יו"ר הועדה

זכיר אמרי האצ"ל
ואם האצ"ל אנוה שמר
ואם כיום אמני והאם וואג
היום אמאלה קצטת, הקו/מכ.
9.10.69

UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR

OFFICE OF THE DIRECTOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT
WASHINGTON, D. C.

TO: DIRECTOR, BUREAU OF LAND MANAGEMENT
FROM: [Illegible]
SUBJECT: [Illegible]

DATE: [Illegible]

THIS DOCUMENT CONTAINS NEITHER RECOMMENDATIONS
NOR CONCLUSIONS OF THE BUREAU OF LAND MANAGEMENT.

U. S. G. P. O.

OFFICE OF THE DIRECTOR, BUREAU OF LAND MANAGEMENT
WASHINGTON, D. C.

[Handwritten notes in cursive script, mostly illegible due to fading and bleed-through.]

הועדה לבחון ירושלים

ט ר ד י

מטה המבחן הדרומי
ירושלים, דרך יריחו
יח' חשון תשל (30.10.69)

לכבוד
ד"ר ש.ז. כהנא
מנכ"ל משרד הדתות
י ר ש ל י ם

אני מודה לך על מכתבך מיום 29.10.69, אלא שלצערי בעת
קבלתו, כבר היה הדו"ח טופס, ערוך ועומד להפצה וזאת לאור
מכתבי מיום 23.10.69.

ולגופו של ענין:-

- א. אני מסכים לחלוטין להערוהיך בסעיף א' ו-ב' ואף
הועד על אתו ענין ע"י כמה מחברי הועדה ולפיכך
הושמט מן הדו"ח כליל כל נושא העזרה הראשונה.
- ב. לסעיף ד', הרי למפקד יחידת משטרה ישנה זיקה
אחת, ובלעדית, והיא לשררת הפקודית שלו, אין
זיקה משנית בין יחידה משטרתית לבין שרים הממונים
על בצוע חוקים ספציפיים.
- ג. אשר לסעיף ג' של מכתבך הרי אחד מן הלקויים
הרציניים ביותר הקיימים היום בנושא המבעים
והתאומים, הוא הרבוי והוסר התאום. חידוני ועקרוני
לדעת להניא לרציונליזציה בענין זה וזוהי גם
המגמה המונחת ביסוד הכנסת הפסקה המצוינת אל תוך
הדו"ח.

שאל רוזוליו, ביצב
יו"ר הועדה

ה ע ת ק

משרד הדתות

המנהל הכללי

ב"ה ירושלים, יז' בחשוון תש"ל
29 באוקטובר 1969

אלו: ניצב שאול רוזוליו, יו"ר הוועדה

אני מעביר אליך באופן סודי את הערותי.

בברכה

(-)

ד"ר ש.ז. כהנא

הערות ד"ר ש.ז. כהנא

- א. לסעיף 5.4 הסדרי כיבוי אש חשמל ועזרה ראשונה. לא בראת לי ההצעה למסור לטהר האדום את הפעלת המחנה (ראה מס' 5.4.3. ס"ק ב). הסחר האדום לא פועל בשטח המדינה ומסירת הפעלת המחנה לידי תיצור סיבון חדש ללא כל צורך, וכן אין כל סיבה לתת לו דריסת רגל בשטח המדינה כמתחרה למגן דוד אדום המטלא חסידי ביטחון רבה.
- ב. בראית לי ההצעה לקיים תורנות רצופה בזמנים בהם מנקה קהל במקום. יש לבסס פעולה זו על מחנה מגן דוד אדום הפועלת ברחבת הכותל.
- ג. לסעיף 4.5.1 כענין מבעים וטיפול טמף יש לקבל את ההצעה רק לגבי עניני בטיחות. היות שמד הדתות צריך לקיים מבעים ישירים עם הרשויות המסלמות ע"י המחלקה למוסלמים ועם הרשויות הנוצריות ע"י המחלקה לנוצרים של המשרד.
- ד. יש לדאוג להסדר של זיקה משנית בין מפקד יהידת הבצוע ובין שר הדתות כמסוגה על ביצוע חוק מקומות קדושים.

161-1-1

לשכת סגן ראש הממשלה
וסר לקליטת הקליה

ירושלים, כ"ב בכסלו תש"ל
2 בדצמבר 1969

אל: מזכירות הממשלה
לידי מר מיכאל ניר

נא ראה מכתבו של מר א. אגמון והערתו (באדום)
של יו"ר ועדת השרים העליונה לעניני ירושלים.

אודה לך באם תפיץ, לפי בקשתו של השר, את
מכתבו של א. אגמון בין חברי הועדה, בתוספת
לדו"ח ועדת רוזנליו.

ב ב ר כ ה ,

דני אגמון
עוזר השר

מדינת ישראל

רח' קפלן 1, הקריה, ירושלים
תלפון 63111 883

משרד האוצר

לשכת סגן ראש הממשלה
ומשרד לקליטת העלייה
2 5. XI. 1969
תיק מס' **נחקב**

תאריך: י"א בכסלו תש"ל
21 בנובמבר 1969

מספר: 20/111

אל: ס/ראש הממשלה, יו"ר ועדת השרים העליונה
לעניני ירושלים

מאת: המסונה על התקציבים

הנדון: דו"ח הוועדה לבחון ירושלים על ארגון
הבחון בתר הבית וכנסיה הקבר הקדוש

הריני מתיחס לדו"ח הוועדה בנדון.

לצער לא שותף האוצר בוועדה שדנה והמליצה בין
השאר על חוספה כח אדם ואמצעים למשטרה ישראל.

אי לכך אבקש כי הוועדה תדון בעקרונות הדו"ח
ולאחר אשורו העקרוני לתת יל על המשטרה והאוצר
לסכם ביניהם הודישה התקציבית בדרכים המקובלות.

ב. צ. א. י.
אג"מ האוצר א. א. א.
א. צ. א. א. א. א.
א. צ. א. א. א. א.
המאזר א. האוצר
א. א.

ב. צ. א. י.
א. אג"מ

לב/

14

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

145-#4

102. הביקורים בודר הבית י/א - 2.11.68

טגן ראש הממשלה מוסר על החלטות המועצה המוסלמית לגבי הביקורים
בהר הבית.

192-104

143-1-9

החלטות של ועדת השרים העליונה לענין ירושלים וועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום י"ג בתשרי תש"ל (25.9.69)

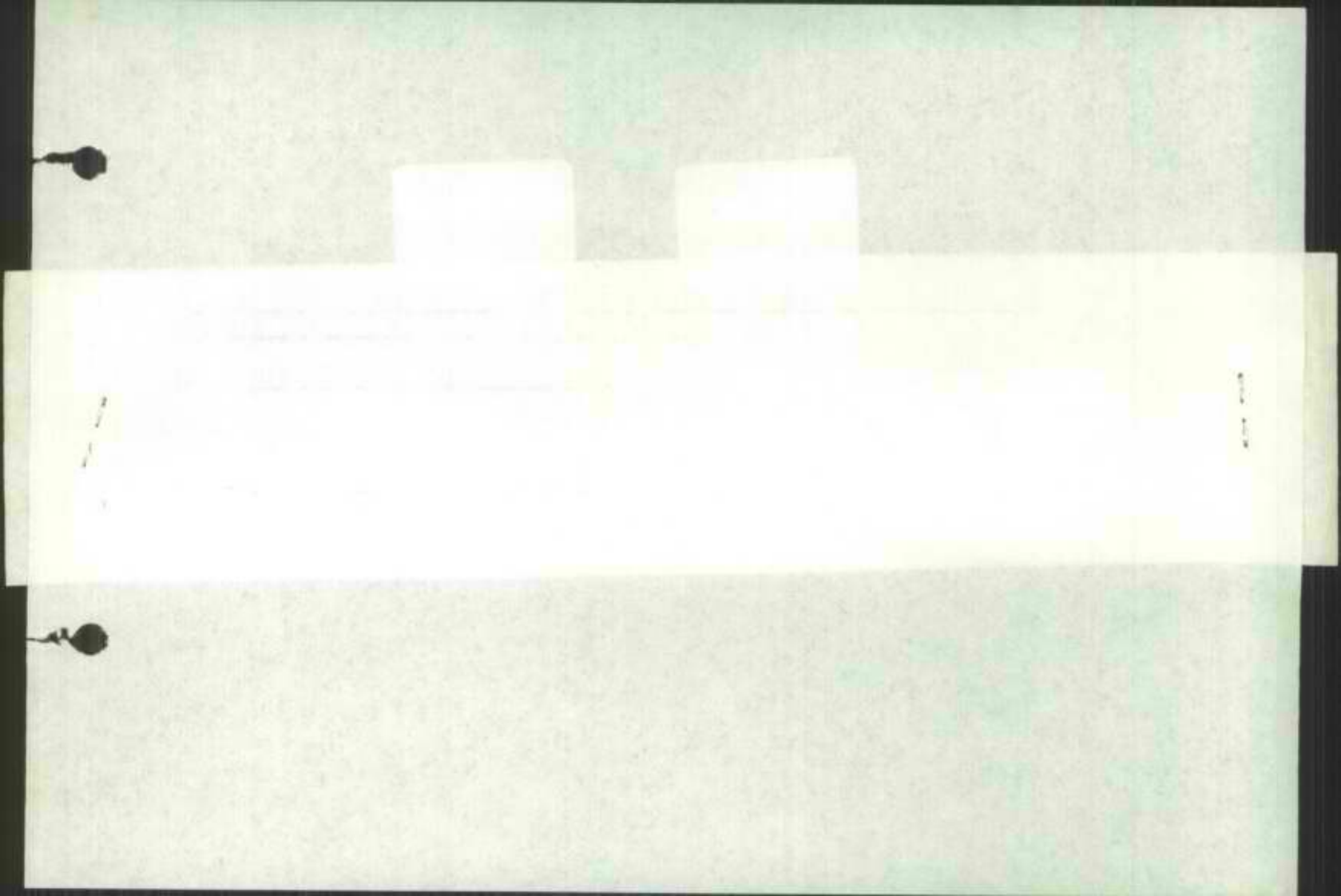
49. סדרי בטיחות במקומות הקדושים

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

פ-10.69 - פ-13

50. פתיחת שער הבניסה לוד הבית

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

161-1-1

Handwritten notes:
10/2/69
10/2/69

ירושלים, י"ב בתשרי תש"ל
25 בספטמבר 1969

דבר הדין

על ז' גיבס מ. רודוליו, מטעם ישראל
מ. שרון, יתמה רמ-המפלגה

סמנו כן זכיר המפלגה

הנני מסביר לזכיר המפלגה את דעתו
השונים העליונה לגבי ירושלים ורצוה השונים
השונים העליונה לגבי ירושלים ורצוה השונים

2. המעשה אשר נבדקה על ידי

מ ל י ט י מ :

- 1. להעיל על הנורמה המוגבלת בדבר לגיוק עם המורמים
המושלמים את ים ביקמת יתמה את המעשים לז' חניב.
- 2. להעיל על הנורמה המוגבלת בדבר לגיוק עם המורמים
מרו-רמ לגבי המפך המיפול בנורמה זת.
- 3. על קבלת המורמים מאתור בטעמים א'-ב', ידעיה את
הנורמה לדיון בנורמה המורים לעניני כסאות.

ההחלטה הז' לא גרמה במיפולקול רצוה השונים סמנו המורים
המורמים והינה סמנו המורים המפלגה.

כ כ ר כ ה

מיכאל ז'ר

המקום סמנו המורים המפלגה

2. פתיחת שער הכניסה להר הבית

ראש העיר פותח.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

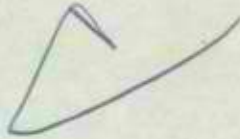
1-0 + לקבץ את כל התיקונים בקפויס
29/9/63

עיריית ירושלים
بلدية اورشليم - القدس

ירושלים כ"ז תמוז תשכ"ט
اورشليم - القدس 13 יולי 69

143-1-9

לכבוד
מר מ. ששון
יועץ ראש הממשלה לעניני ירושלים והשטחים
משרד נהוץ
ירושלים

א.ג.ג

הנדון: הר הבית והכניסות אליו

בהמשך לשיחתנו הריני מעלה על הכתב את הבעיות העקרויות בנושא זה :

א. שערי חולדה

קיימת כוונת (אינני יודע מהי מתכוונים לממש אותה) לחפור מתחת לשערי חולדה. שערים אלה נמצאים מתחת למסגד אל אקצה, בצד הדרומי שלו. המעבר המוליך מהם לחוץ הבית עובר מתחת לכל אורך המסגד. מעבר זה קרוי "אל אקצה אל קדימה" והוא משמש לעתים לחפילה. חפירת שערי חולדה וניקוים עלול להביא לכך שידרשו לפתוח את המעבר לכניסת יהודים להר הבית. חוגים שונים מעונינים בזאת משום שבכך תוחלף העליה דרך שער המוגרבים המרגיזה את המתפללים ליד הכותל, בגלל האיסור ההלכתי לעלות להר הבית. החפירה נחאפשרה לאחרונה משום שדייר ערבי שגר בפחה השער פונה לאחרונה. המוסלמים ערים לענין וחוששים ממנו ביותר.

לדעתנו הדרך הטובה ביותר לטפל בענין היא להזמין את פרופ' מזר ולבקש ממנו לא לחפור במקום במקום וכן לסגור בינתיים את המקום בקיר אבן. פעולה כזו חשקית את המוסלמים וחפחית את המתיוח.

ב. שער המוגרבים

לאחר הריסת כל מבני דאר אבו-סעוד נותרה במקום סוללת עפר שדרכה עולים להר הבית. גם פרופ' מזר וגם משרד הדתות מעונינים להוריד סוללת עפר זאת. יש כוונת לפתוח שער עתיק (שער ברקלי) הנמצא מתחת למפלס הכותל, במקום השער העליון (שער המוגרבים) שדרכו נכנסים עתה. שער ברקלי מוליך למסגד חת-קרקעי (מסגד אל בוראק) והמעבר מגיע לפני הקרקע בשטח החראם. בינתיים נמנעה הריסת הסוללה, אולם אין בטחון שזו תשאר זמן רב. קיימת החלטת ועדת השרים לעניני המקומות הקדושים שחבוצע עבודת חיזוק הסוללה ואדריכל משרד הדתות הכין חכנית לשם כך, אולם חחילת הפעולה מתמהמהת. כדי למנוע את החיפוף והמתיוח שיגרמו אם יפתחו את שער ברקלי, יש לתבוע קיום החלטת ועדת השרים למקומות הקדושים ולהבטיח בכך את הגישה לשער המוגרבים.

ג. שער השלשלת

נשמעות כבר הצעות לפתוח את שער השלשלת לאחר שהמחכמה נתפסה. ההצעות הללו מכוונות להחלף בינתיים (עד לפתיחת שער ברקלי) את הגישה של שער המוגרבים. לדעתנו יש לטפל בכל הענינים האלה באגרה דיסקרטי ובלי להביאם לדיון בפורום גרוב, שכן כל הבעיה טעונה הרבה אמוציות.

בברכה
מירון בנבנשתי

העמקזראש העיר

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the upper right corner, possibly a date or reference number.

Handwritten text in the middle left section, possibly a list or set of instructions.

Handwritten text next to the diagram, possibly a label or description.

Handwritten text, possibly a section marker or a small heading.

Handwritten section title or heading.

Handwritten text line, possibly a sub-section or a specific instruction.

Handwritten section title.

Handwritten text block, possibly a paragraph or a detailed list of items.

Handwritten text block, possibly a paragraph or a detailed list of items.

Handwritten section title.

Handwritten text block, possibly a paragraph or a detailed list of items.

Handwritten text block, possibly a paragraph or a detailed list of items.

Handwritten section title.

Handwritten text block, possibly a paragraph or a detailed list of items.

Handwritten text at the bottom right, possibly a signature or a date.

Handwritten text at the bottom left, possibly a signature or a date.

Handwritten text at the bottom right, possibly a signature or a date.

21
143-1-9

סדר המשפטים

ירושלים, כ"ה בחשרי חשכ"ט
17 באוקטובר 1968

אל: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעה להחלטה - ועדת השרים לעניני
המקומות הקדושים.

Handwritten signature and notes:
22/10/68
יהודה אהרן

העלה נא על סדר יומה של ועדת השרים לעניני המקומות הקדושים
אם ההצעה להחלטה הבאה:

ס ח ל י ט י ס:

"ועדת השרים רושמת לפנייה כי בבג"צ 222/68 יסען היועץ המשפטי
לממשלה או נציגו, כסענה מקדמית, כי הנושא איננו שפוט ואיננו
מצוי בסמכותו של בית המשפט הגבוה לצדק, הן לאור מהותו של הנושא
והן לאור הוראותיו של דבר המלך במועצתו (מקומות קדושים), 1924.

ד ב ר י - ה ס ב ר

הן בתקופת השלטון העותומני והן בתקופת המנדט לא היה הטיפול
בבעיות הכרוכות במקומות הקדושים בידי בתי המשפט. הדבר טזא את ביטויו
התחיקתי המפורש בדבר המלך האמור.

אם יקבל בית המשפט הגבוה לצדק את הטענה - לא יהיה צורך בדיון
לגופו של ענין בשאלת זכויות תפילה בהר הכית".

ב ב ר כ ה
Handwritten signature and notes:
22/10/68

Faint, illegible text at the top right of the page.

Faint, illegible text in the upper left quadrant.

Faint, illegible text in the middle section of the page.

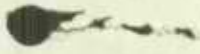
Faint, illegible text in the lower middle section.

Faint, illegible text in the lower left quadrant.

Faint, illegible text in the lower middle section, possibly a signature or name.

Faint, illegible text in the lower left quadrant.

Faint, illegible text in the lower left quadrant.

1404/9

פ ר ס י כ ל
ישיבת ועדת המרים לענין המקומות הקדושים
כ"ס באייר תשכ"ח - 27.5.68

בכחו המרים : ז. ורהפטיג - יו"ר, י. ישעיהו, א. שרון, ח.מ. ספירא.
בעדרו המרים: א. אבן, מ. בגין, מ. דיין, מ. קול (בחור"ל), י.מ. ספירא.

- אל"מ ח. גזית - מסרד הבסחרן
- מ. הלל - מסרד החוץ
- מ. פרגאי - מסרד החוץ
- מ. ניר - מזכירות המספלה

עריכת תפילות בהר הבית

שר הדתות מקריא את פניה עו"ד הרוחי בהם המתפללים
בהר הבית.

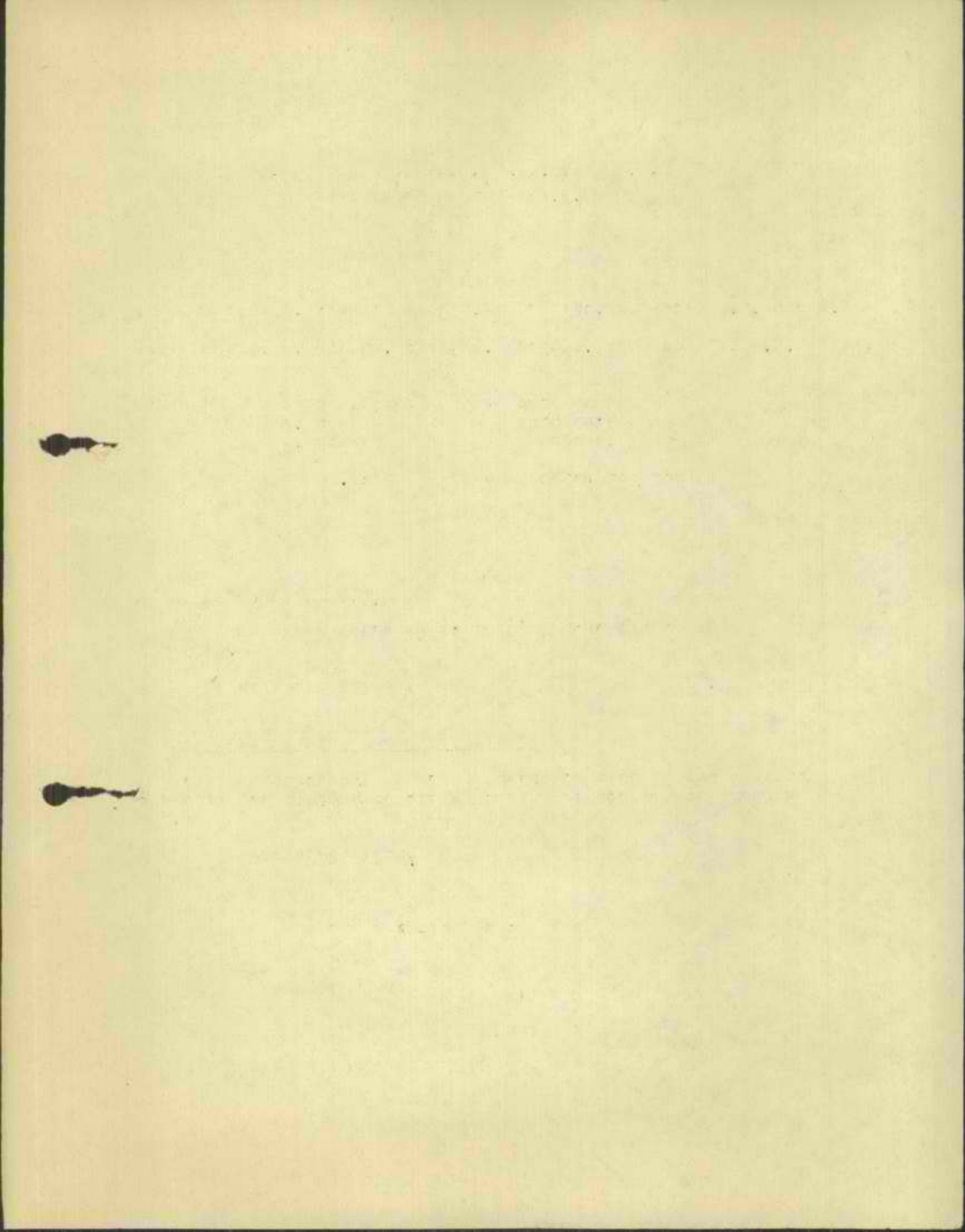
המסך הדיון נדחה.

הטכסור בין הכנסיות האתיופית והקופטית

שר הדתות מוסר פרטיה על התיקונים בביקורת בהם מתגוררים
האתיופים ליד כנסית הקבר ועל סחלוקת בענין התקנת חספל במקומות
אלה.

המסך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

9/404

פסקי-דין

של בית-המשפט העליון לישראל

כרך כב

חלק ראשון

תשכ"ח/תשכ"ט

1968

16

ירושלים

רשימות פסקי-הדין לפי א"ב

402 [15]	כהן, מ' נ' בודקס בע"מ, ואח' ; המוסד לביטוח לאומי נ' קרייצמן, ק, ואח', ע"א 381/67, 364/67	313 [12]	אברהם נ' כץ, ע"א 227/67, המי 113/68
15 [1]	כהן, מ' נ' חברת יינות אליעז בע"מ, ואח', בר"ע 158/67	29 [2]	אברהם י', ואח' נ' היועץ המשפטי, ע"א 164/67, 220/67
150 [6]	כהן, מ', ואח' נ' עיריית רמת-גן, ואח', בר"ע 299/67	379 [14]	אברמוב, ואח' נ' ולוטניק, ואח', ע"א 535/67
91 [4]	כהן-רייך נ' איגה, ע"א 329/67	332 [12]	אגדי בע"מ נ' שר התחבורה, ואח', בר"ע 353/67
23 [1]	כונס הנכסים הרשמי נ' ולנס, ואח' ע"א 501/67	88 [4]	אהרונוב, ש', ואח' נ' בן דוד, ואח', ע"א 331/67
182 [7]	כחלה נ' היועץ המשפטי, ע"מ 237/67	417 [15]	אותנה נ' שר הדתות, בר"ע 379/67
13 [1]	לוי, ב', ואח' נ' מורח, ב', המי 597/67		אילשטיין נ' גוסקובסקי, מפרק חילון בע"מ, ע"א 465/67
10 [1]	מחן תקוה, ואח', בר"ע 278/67	53 [2]	איומן נ' רשות הפיתוח, ואח' ע"א 290/67
197 [8]	מדינת ישראל נ' אלעד, ע"מ 373/67	16 [1]	אלבו ויהמטונה על רכוש האויב נ' בן דוד, ע"א 332/67
338 [13]	מדינת ישראל נ' ביטון, ע"מ 7/68	173 [7]	אגירי בע"מ נ' מדינת ישראל, בר"ע 291/67
233 [9]	מדינת ישראל נ' בלילטי, ע"מ 389/67	7 [1]	אקסלרוד וידרווי נ' שר הדתות, ואח', בר"ע 313/67
282 [11]	מדינת ישראל נ' לבאי, ב"ש 18/68	80 [3]	בג"מ, נ', ואח' נ' "עדי" בע"מ, ע"א 273/67
141 [6]	מדינת ישראל נ' מרסק, ואח', ע"מ 391/67	69 [3]	בורוכוביץ, ואח' נ' עיריית הדרה ו"אגדי בע"מ, בר"ע 360/67
148 [6]	מורי, ק', ואח' נ' מנהל תחנת הרכבת, הר טוב, ואח', ע"א 489/67	200 [8]	בן אברהם נ' מרבשטיין, ואח', ע"א 447/67
281 [11]	מיר נ' מרמלשטיין, ואח', ב"ש 4/68	435 [16]	בנאדו נ' קלינגר, ע"א 479/67
414 [15]	ירושלים, ע"א 525/67	95 [4]	בנדב נ' שר הדתות, בר"ע 223/67
237 [9]	נ' מדינת ישראל, ע"א 464/67	440 [16]	בנסטי נ' מדינת ישראל, ע"מ 404/67
64 [3]	מנהל מס רכוש וקרן מיצויים נ' עיריית מנזה בע"מ נ' פשטיג, ע"א 210/67	169 [7]	בנק פ.ק.א.ו. בע"מ נגד קיבוץ, ואח', ע"א 369/67
261 [10]	מרכז עבודה בע"מ נ' לוי, ש', ע"א 545/67	264 [10]	גולדנברג, ואח' נ' היועץ המשפטי, ואח', בר"ע 361/67
124 [5]	(ה)נאמנים לנכסי רפיח ריבורקי, מיטשירגל נ' מדינת ישראל, ואח', ע"א 283/67	365 [14]	גיתיה נ' הרבנות הראשית, ואח', בר"ע 359/66
393 [15]	גירסו נ' מדינת ישראל, ע"מ 41/68	290 [11]	החארד נ' מלמד, ע"א 400/67
423 [16]	סלימן אבו צעלוק נ' היועץ המשפטי, ע"מ 392/67	100 [4]	הוצאת מרדכי בע"מ, ואח' נ' אבן, ואח', בר"ע 26/68
86 [4]	עטיה נ' כהן, י', ואח', המי 522/67	208 [8]	חברת בחימלון אילה בע"מ נ' מדינת ישראל, ע"א 395/67
267 [10]	עירון נ' דוקל בע"מ, ע"א 449/67	20 [1]	חברת גוש 6108 מגרש זמני 24 מתוך חלקה 48 בע"מ נ' ההעדה המחוזית לתכנון ולבניה, ת"א, בר"ע 20/68
179 [7]	עיריית תיא יפו נ' שכון הבונים בע"מ, ע"א 440/67	171 [7]	חברת מסי בע"מ, ואח' נ' משק א' אשכנזי ושות', ע"א 302/67
339 [13]	עמר נ' יריד משרד התעלום, תיא יפו, בר"ע 388/67	211 [8]	ייני נ' מדינת ישראל, ע"מ 401/67
421 [16]	עמר נ' מדינת ישראל, ע"מ 427/67	145 [6]	כהן, א' נ' שהבר (שרייבר), ע"א 513/67
344 [13]	פוגל נ' לוינגר, ואח', בר"ע 371/67	194 [7]	כהן, א' נ' תרנוף, ואח', ע"א 421/66
225 [9]	פלוגי נ' היועץ המשפטי, ע"מ 348/67	76 [3]	
57 [3]	פלוגי נ' מדינת ישראל, ע"מ 2/67		
157 [6]	פלוגי נ' פלוגי, ע"א 460/67		
429 [16]	כנץ נ' עיריית תל אביב יפו, ואח', בר"ע 392/67		

(המשך בעמוד III)

(המספר בסוגריים מציין את מספר החוברת ; המספר שלאחריו — את מספר העמוד)

נדפס בדפוס "אחיה", ירושלים

יצא מטעם משרד המשפטים

יעקב עמר נגד מדינת ישראל

בבית־המשפט העליון בשבתו כבית־משפט לערעורים פליליים
[22.2.68]

לפני מימ הנשיא (זילברג), והשופטים לגדוי, ויתקון

חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965 [סה"ח 466, ע' 270],
סעיפים 48, 44(2), 3, 25 — פקודת מרשם התושבים, הש"ס-
1949 [תוס"א 48, ע' 164] — פקודת החוק הפלילי, 1936
[תוס"א 652, ע' 263], סעיף 152(1)(3).

בית־המשפט המחוזי הרשיע את המערער בבעילת קטינה למטה מגיל שש־עשרה שלא כחוק,
עבירה על סעיף 152(1)(ג) לפקודת החוק הפלילי, 1936, בקבעו שהמערער לא הוכיח את
ההגנה הנתונה לו בסימא של אותו סעיף.

בדחותו את הערעור, פסק בית־המשפט העליון —

א. תעודת זהות שניתנה על־פי פקודת מרשם התושבים, תשי"ט-1949, נתונה, מכוח
הוראת סעיף 44(2) לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965, לכל הוראות חוק זה, לרבות
סעיף 3 שבו המכריז כי הרישום שבתעודה יהיה רציף וכאורה.

ב. משלא ידע המערער את גילה של המתלוננת, הרי שלא האמין כי הוא למעלה
מגיל שש־עשרה.

הערות:

1. על טעות סבירה בדבר גיל הנערה כהגנה בעבירה של בעילת קטינות, עיין גם ע"פ 168/69 —
דוד פלדון נגד היועץ המשפטי לממשלה : פד"י, כרך יד, ע' 7 ; פ"ט, כרך מג, ע' 194.
2. על ערכה הרציף של תעודת זהות לגבי הגיל, עיין גם : ע"פ 291/62, 390/62 — טלימאן
מחמוד אבו רביעה, ואח' נגד היועץ המשפטי לממשלה : פד"י, כרך יז, ע' 2913, 2925 ; ע"א 249/63 —
כאמל חמד עבאס עטעוט נגד מדינת ישראל : פד"י, כרך יז, ע' 2045.

ערעור על פסק־דינו של בית־המשפט המחוזי, תל אביב יפו (ז' צלטנר, נשיא,
והשופטים ז'י בנטל, ז' קוארט), מיום 17.12.67, ב"ת"פ 577/65, לפיו הורשע המערער
בבעילת קטינה למטה מגיל שש־עשרה, שלא כחוק, עבירה לפי סעיף 152(1)(ג) לפקודת
החוק הפלילי, 1936, ונידון לשנתיים מאסר. הערעור נדחה.

נ' קנת — בשם המערער ; ג' בך, המשנה לפרקליט המדינה — בשם המשיבה

מ"ם הנשיא (חילברג), והשופטים לנדוי, ויתקון

פסק-דין

שתי טענות נטענו על-ידי באי-כוח המערער, ושתיהן נדחות על-ידינו.

הטענה האחת היא, כי תעודת הזהות שעליה קובע בית-המשפט, כי המתלוננת היתה פחותה מבת שש-עשרה, אין לה כוח הוכחה שכזה. היא ניתנה ביום 16.2.66. הוזה אומר: שלא על יסוד חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965, מכיון שחוק זה קיבל את תקפו רק ביום 1.8.66 (ראה סעיף 48 של החוק), אלא ניתנה על יסוד פקודת מרשם התושבים, תש"ט-1949, ובפקודה זו אין הוראה כי הרשום בה יהווה ראיה לכאורה לנכונותו.

תשובתנו לכך היא: בסעיף 44 (ג) של חוק מרשם האוכלוסין, נאמר כי כל פנקס זיהוי שניתן על-פי הפקודה הנ"ל יראו אותו כתעודה שניתנה לפי החוק. התעודה שלפנינו ניתנה על-פי פקודת מרשם התושבים בתקופה שהיתה בין פרסום חוק מרשם האוכלוסין לבין התחלת תקפו, וממילא נתונה היא מכוח הוראת סעיף 44 (ג) הנ"ל לכל הוראות חוק מרשם האוכלוסין לרבות סעיף 3 שבו המכריז, כי הרישום שבתעודה יהווה ראיה לכאורה, ואשר להוראת סעיף 25 של החוק, הרי היא אינה חלה על תעודות שניתנו על-סמך הוראת הפקודה.

טענתו השניה של באי-כוח המערער היא, כי לא צדקו שופטי בית-המשפט המחוזי בדחותם את טענת התגנה, כי הנאשם האמין שהמתלוננת היא למעלה מגיל שש-עשרה.

גם את הטענה הזאת, כאמור, אין אנו מקבלים. המערער (הנאשם) אמר בעדותו, כי את תעודת הזהות של המתלוננת הוא ביקש לשתי מטרות:

1. לדעת מה גילה.
 2. ללכת לבית-מלון.
- (עמ' 7 של הפרוטוקול).

שתי המטרות הנ"ל היו, לפי עדותו זו של המערער, מטרות נפרדות, ולא מטרות קשורות אחת לרעותה; פירושו של דבר, כי המערער לא ידע מה גילה של המתלוננת, והוא רצה לקבל את האינפורמציה מתוך תעודת הזהות שלה, ואם כך הדבר, אם הוא לא ידע את גילה, הרי שלא האמין כי היא למעלה מגיל שש-עשרה. כי המושגים "איני יודע" ו"אני מאמין" הם מושגים שאינם עולים בקנה אחד.

סיכומו של דבר, צדק בית-המשפט בהרשיעו את המערער בבעילת קטינה למטה מגיל שש-עשרה שלא כחוק, עבירה על סעיף 152 (1) (ג) של הפקודה, היות והמערער לא הוכיח את ההגנה הנתונה לו בסיפא של אותו סעיף.

הערעור נדחה. העונש אינו מוגזם בהתחשב עם חומרת העבירה.

ניתן היום, כ"ג בשבט תשכ"ח (22.2.1968).

סלימאן חמדאן סלימן אבו צעלוק נגד היועץ המשפטי לממשלה

בבית־המשפט העליון בשבתו כבית־משפט לערעורים פליליים
[17.1.68, 25.2.68]

א

לפני השופטים לנדוי, מני, קיסטר

חוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955 [סה"ח 187, ע' 121],
סעיפים 6(ב), 6(א), 17, 6, 17(א), 17(ב) — פקודת הסרוצידורה
הפלילית (שפיטה על־פי כתב אישום) [חא"י, כרך א, פרק לו,
ע' 446], סעיף 54 (כפי שהוחלף ב־1939 תוס"א 964, ע' 97)
— פקודת שיפוט בתי־משפט השלום, 1947 [תוס"א 1612, ע' 224],
סעיף 21 המקורי [וכפי שתוקן ב־תשי"ד-1954 [סה"ח 165, ע'
216]] — חוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965 [סה"ח 458,
ע' 161], סעיפים 136, 131, 132, 13(ב).

בבית־המשפט המחוזי הסכימו שני הצדדים כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, והדבר
אף נקבע בתחתי־דעת פסיכיאטרית. בית־המשפט שוכנע כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין
מחמת היותו חולה נפש, וכי גם בעת עשיית המעשה שבגללו הואשם היה חולה נפש ומחמת
זה אינו ברעונשין. בית־המשפט ציחה על אישמוז הנאשם לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי
נפש, תשט"ו-1955. באיכות הנאשם טען כי היה על בית־המשפט להוציא את צו האישמוז לפי
סעיף 6(ב) לאותו חוק.

בדחותו את הערעור, ספק בית־המשפט העליון —

א. (1) צו אישמוז לפי סעיף 6(ב) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, יכול
שינתן רק כאשר קובע בית־המשפט שהנאשם עשה את מעשה העבירה שהואשם בו.

(2) לסיכך לא ניתן להוציא צו אישמוז לפי סעיף 6(ב) הנ"ל כאשר הנאשם
אינו מסוגל לעמוד בדין, גם אם אין הוא ברעונשין מחמת היותו חולה נפש בשעה
שביצע את מעשה העבירה בו הואשם.

(3) כאשר מתברר לבית־המשפט שהנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, עליו
להפסיק את הדין ושיקול הדעת היחיד שנתר לו הוא אם לצאת על אישמוז לפי
סעיף 6(א) לחוק הנ"ל.

(4) בשלב זה אין בית־המשפט רשאי עוד לשמוע עדויות נגד הנאשם ואינו
רשאי לקבוע כי הנאשם עשה את המעשה בו הואשם.

ב. כדי שנאשם ימנה לעצמו סניגור ויסמוך דיו על מעשיו, עליו להיות בר־דעת.

השופט קיסטר

מסקידין ישראלים שאווכרו :

[1] ע"פ 237/67 — שפיר (שפיק) כחלה נגד היועץ המשפטי לממשלה; פד"י, כרך כב (1), ע' 182.

R

מסקידין אנגליים שאווכרו :

- [2] *R. v. Roberts*: (1954), 2 Q.B. 329; (1953), 3 W.L.R. 178; 117 J.P. 341; 97 Sol. Jo. 455; (1953), 2 All E.R. 340; 37 Cr. App. R. 86.
 [3] *R. v. Beynon*: (1957), 2 All E.R. 513; (1957), 2 Q.B. 111; (1957), 2 W.L.R. 956; 121 J.P. 366; 101 Sol. Jo. 409; 41 Cr. App. R. 123.
 [4] *R. v. Berry*: (1876), L.R. 1 Q.B.D. 447; 45 L.J.M.C. 123; 13 Cox. C.C. 189; 40 J.P. 484; 34 L.T. 590, C.C.

הערות :

ראה ההערות לע"פ 257/67, (1).

ג

ערעור על צו בית-המשפט המחוזי, תל אביב יפו (השופטים ב' כהן, ש' קוארס, נ' בר), מיום 2.10.67, בתיפ"ח 1/67, לפיו ציווה בית-המשפט על אישפוזו של המערער בבית-חולים, לפי סעיף 6 (א) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955. הערעור נדחה.

ד

פ' הרצברג — בשם המערער :

ג' בך, המשנה לפרקליט המדינה ורגב' ד' ביניש, עוזר לפרקליט המדינה — בשם המשיב

פסק-דין

ה

השופט קיסטר : הבעיה שמתעוררת לפנינו כאן היא: כיצד ינהג בית-המשפט כאשר סניגורו של נאשם טוען, מביא הוכחות לטענתו, ובית-המשפט שוכנע מהן כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין מחמת היותו חולה נפש וכי גם בזמן עשיית המעשה שבגללו הואשם היה חולה נפש ומחמת זה אינו בר-עונשין.

ו

באיכות המערער טוען כי במקרה כזה על בית-המשפט לנהוג לפי סעיף 6 (ב) של החוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, ולצוות על אישפוזו של הנאשם, ולא כפי שנהג בית-המשפט המחוזי במקרה דנא בצוותו לאשפו את הנאשם, לפי סעיף 6 (א) לאותו חוק.

ז

אכן, אם נוהג בית-המשפט לפי הסעיף 6 (א) הוא רשאי לאשפו את הנאשם, ואילו אם נוהג בית-המשפט לפי סעיף 6 (ב) חייב הוא לצוות לאשפוזו. אין לסניגורו של המערער במקרה דנא כל טענה נגד האישפוז, אבל יש ברצונו שהאישפוז ייעשה לפי סעיף 6 (ב), וזה בגלל התוצאות שעליהן מדבר סעיף 17 לאותו חוק.

השופט קיסטר

בהמשך דברי אעמוד על הוראות הסעיפים 6 ו-17, ולכן מן הראוי להביא את הסעיפים כלהלן:

6. (א) הועמד נאשם לדין פלילי, ובית-המשפט סבור, אם על-פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על-פי ראיות שהובאו לפניו ביוזמתו שלו, כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין מחמת היותו חולה, רשאי בית-המשפט לצוות שהנאשם יאושפו בבית-החולים.

(ב) הועמד נאשם לדין פלילי, ובית-המשפט מצא כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שהואשם בו, אבל החליט, אם על-פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על-פי ראיות שהובאו לפניו ביוזמתו שלו, שמחמת היות הנאשם חולה בשעת מעשה אין הוא בר-עונשין, ועדיין הוא חולה, יצוה בית-המשפט שהנאשם יאושפו בבית-החולים.

17. (א) אושפו חולה בבית-חולים על-פי צו בית-המשפט לפי סעיף 6, וועדה פסיכיאטרית סבורה כי יש לשחררו, תקבע הוועדה את מועד שחרורו; הודעה על מועד השחרור תימסר לשר הבריאות ולפרקליט המחוז.

(ב) אושפו נאשם בבית-חולים, לאחר שבית-המשפט מצא כי אין הוא מסוגל לעמוד בדין מחמת היותו חולה, והנאשם שוחרר מבית-החולים לפי סעיף קטן (א), רשאי היועץ המשפטי לממשלה להורות כי יועמד לדין על העבירה בה הואשם לראשונה.

כפי שניתן לראות מסעיף 17, השחרור הוא בידי ועדה פסיכיאטרית הן לגבי אנשים שאושפזו לפי סעיף 6 (א) והן לגבי אלה שאושפזו לפי סעיף 6 (ב), אבל קיים הבדל ביניהם: אושפו אדם לפי סעיף 6 (א) ומצבו השתפר עד כדי כך שהוועדה הפסיכיאטרית החליטה לשחררו, רשאי היועץ המשפטי להורות כי יועמד לדין על העבירה בה הואשם לראשונה (על-פי לשון סעיף 17 (ב) וכן לפי לשון סעיף 6 (א) — נאשם אשר "אינו מסוגל לעמוד בדין מחמת היותו חולה"), ואילו אדם שאושפזו לפי סעיף 6 (ב) ולאחר מכן מצבו השתפר ושחרר, ייצא לחפשי ולא יוטד על-ידי הליכים נוספים.

אמנם גם באישפוז לפי סעיף 6 (א) אין חובה על היועץ המשפטי להורות להעמיד מחדש לדין את הנאשם ששוחרר ויש לו שיקול דעת לעשות זאת, ומסתבר שישים לבו גם לכך אם אין ראיות שגם בזמן המעשה היה הנאשם חולה נפש ומחמת מחלתו לא היה בר-עונשין, אבל כנראה שבא-כוח המערער אינו רוצה לסמוך על שיקול דעתו של היועץ המשפטי, וכבר עתה הוא רוצה לסיים את חשבוננו עם המדינה בשל העבירות בהן הואשם הנאשם. מבינים אנו לנפשו של הסניגור החפץ בפתרון זה, אבל בסעיף 6 (ב) מצוי תנאי שהוא למכשול לו, והוא שבית-המשפט יוכל להשתמש בסעיף זה רק כאשר ימצא כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שהואשם בו, ואם הנאשם לגמרי חסר דעת איך יוכל בית-המשפט לקבוע דבר לחובתו של הנאשם?

השופט קיסטר

יצויק כי התוצאה ממחלת נפש יכולה להיות שונה: יש ואדם, למרות המחלה, בר-עונשין וגם מסוגל לעמוד בדין, יש (כגון בדהף בלתי נכבש) שמסוגל לעמוד בדין אבל אינו בר-עונשין, ויש שבזמן המעשה היה בר-עונשין אבל לאחר מכן חלה עד כדי כך שאינו מסוגל לעמוד בדין.

בבעיה של נאשם שאינו מסוגל לעמוד בדין דן בית-משפט זה ב"ע"פ 237/67, (1), אמנם מנקודת ראות אחרת, אך הוא נגע גם במקצת מן הבעיה המתעוררת כאן, לכן באותן נקודות שנדונו שם, נוכל לקצר כאן.

כלל הוא במשפט המקובל האנגלי, והחוק החרות לא שינה אותו, שאדם אשר אינו מסוגל לעמוד בדין אין בית-המשפט רשאי לשפטו. במקרה דנא מסכימים שני הצדדים כי המערער אינו מסוגל לעמוד בדין, כפי שגם נקבע בחוות-דעת פסיכיאטרית. במצב זה, לפי כל האסמכתאות אין מנוס מכך שבית-המשפט חייב היה להפסיק את הדיון, ושיקול הדעת היחיד שיש לו הוא רק ביחס לצו על אישפוזו של המערער, כי אף אם הנאשם חולה ומפאת מחלתו אינו מסוגל לעמוד במשפט, יש לבית-המשפט שיקול דעת אם לצוות על אישפוזו, או לא.

סניגורו של הנאשם הביא בפנינו את פסק-הדין, (2), *R. v. Roberts*; (1954) אותו הזכיר בית-משפט זה ב"ע"פ 237/67, (1), וכן הביא לפנינו את התיקון שנעשה בחוק החרות האנגלי בשנת 1964 ולפיו רשאי בית-המשפט להיענות לבקשת הסניגור לדחות בירור שאלת שפיותו של המערער לשלב יותר מאוחר, היינו בסוף עדויות התביעה, וזה בכדי לאפשר לנאשם לצאת זכאי אם אין הוכחות מספיקות, ואם הנאשם יוצא זכאי אין מקום לתת צו לאישפוזו כנאשם שמשפטו טרם התברר, אבל האסמכתאות הללו אינן ענין לכאן, אף אם נניח כי גם בארץ תתקבל ההלכה שנקבעה בפרשת, (2) *R. v. Roberts*, ולא זו שנתקבלה בפסק-הדין יותר מאוחר, (3), *R. v. Beynon*; (1957) לפיה אין סניגורו של הנאשם יכול לבקש בירור שאלת השפיות.

במקרה שלפנינו, הרי סניגורו של המערער לא ביקש כלל לדחות את הדיון בדבר שפיותו של המערער, היפוכו של דבר: הוא ביקש מבית-המשפט החלטה מיידית בדבר אי-שפיותו, ואם לפי בקשת בא-כוח המערער קבע בית-המשפט שאינו מסוגל לעמוד במשפט, הרי מן ההכרח שיפסיק את ההליכים וידון אם לאשפו את הנאשם לפי סעיף 6 (א), בשלב זה, בית-המשפט אינו רשאי יותר לשמוע עדויות נגד הנאשם ואינו רשאי לקבוע כי המערער עשה את המעשה שבגללו הואשם.

יתירה מזו: לפי פסק-הדין בפרשת, (4), *R. v. Berry*; (1876) אפילו היה בית-המשפט קובע בסוף שמיעת העדויות כי המערער עשה את המעשה, אלא שאינו מסוגל לעמוד במשפט, היה חייב בית-המשפט להימנע מלדון באשמתו, אלא רשאי היה לעצרו כנאשם בלתי שפוי שאינו מסוגל לעמוד בדין.

השופט קיטטר

לפי מהות הפרוצס הפלילי המודרני מחוייבים על-פי ההגיון לנקוט בעמדה זו. בית המשפט לא ישפוט אדם חסר דעת כדי לקבוע אם הוא אשם, או לקבוע שעשה מעשה על-מנת לנקוט נגדו באמצעים, אפילו אין אלה אמצעים ענשיים. כגון אמצעים לתיקון האדם שעבר עבירה או להבטחת הציבור מסכנה הצפויה ממנו מחשש שמא ישוב ויעשה מעשה דומה.

א

לפני החוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, היו בתוקף תוראות סעיף 54 לפקודת הפרוצידורה הפלילית (שפיטה על-פי כתב אישום). לפי התיקון משנת 1939 באותה פקודה לגבי אדם שאינו בר-עונשין מחמת היותו חולה נפש לא היתה הכרעת הדין שייצא וכאי אלא, אשם אבל בלתי שפוי (guilty but insane), וניתן צו לעצרו לתקופה שתיראה לנציב העליון.

ב

אותו דבר נאמר בסעיף 21 לפקודת שיפוט בתי-משפט השלום, 1947, ובתיקון בחוק משנת תשי"ד, ע' 216. בסעיף זה נקבע כי בית-המשפט רשאי להכריז כי הנאשם, אשם אך אינו שפוי בדעתו. גם לפני התיקון משנת 1939, כאשר זוכה אדם בלתי שפוי שביצע מעשה עבירה, לא היה זה זכויו רגיל, אלא זכויו מחמת אי-שפיות, ובית-המשפט חייב היה לתת צו לעצרו.

ג

כיום, לפי החוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, בית-המשפט לא יפסוק כי נאשם שלגביו חל סעיף 6 (ב) הנ"ל הוא אשם באשר אדם כזה אינו בר-עונשין, אלא יקבע כי הוא עשה את המעשה, לאחר שהוכח הדבר, ואז חייב בית-המשפט לצוות על אישפוזו, ואילו אם לא הוכח כי הוא ביצע את המעשה, בית-המשפט אינו רשאי להורות על אישפוזו. אם העומד לדין מסוכן לעצמו או לציבור יהא זה מעניינו של הפסיכיאטר המחוזי לשקול לפי אותו חוק אם לאשפוז ואם לאו.

ד

עצם הקביעה בפסק-דין כי נאשם פלוני ביצע עבירה היא פגיעה בו במקרה שהיא לא נעשתה על-ידו, ובוה בלבד די שבית-המשפט לא ידון אדם אלא אם הוא מסוגל לעמוד בדין, להביח את מהות ההליכים, ומסוגל למנות לעצמו סניגור, כדי להתגונן בעזרתו במשפט. אם הנאשם אינו מסוגל לעמוד במשפט, בית-המשפט לא ישפוט אותו, לא ישמע עדויות נגדו, וכאמור רשאי לצוות על אישפוזו, ובית-המשפט יעשה זאת אם ייראה בעיניו שהדבר דרוש.

ה

ו

באיכות המערער מבקש ללמוד מהוראות הסיפא של סעיף 136 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, כי אין צורך שהנאשם יפעל בעצמו במשפט פלילי, אלא סניגורו יפעל במקומו; אך לא כן הדבר, כדי שהנאשם ימנה לעצמו סניגור ויסמוך ידיו על מעשה סניגורו, על הנאשם להיות בר-דעת שיביח כי הוא ממנה לעצמו סניגור; זאת ועוד, לפי סעיפים 131, 132 לחוק הנ"ל על בית-המשפט לקרוא את כתב האישום באוזני הנאשם עצמו ואף להסביר לו במקרה הצורך את תכנו של כתב האישום ואת הזכויות הנתונות לנאשם, דבר שהוא בלתי אפשרי כאשר הנאשם חסר דעת בכלל.

ז

השופטים קיסטר, לנדוי

יצוין גם שבסעיפים הדנים במינוי סניגור לנאשם על-ידי בית-המשפט במקרים שונים, מצינו בסעיף 13 (ב) חובת מינוי סניגור לנאשם שיש חשש כי הוא חולה נפש, אבל לא מצינו מאומה בדבר מינוי סניגור לחולה נפש כאשר ברור שהוא חולה נפש. לנוכח הדברים האמורים לעיל אין כאן כל קושיה או תמיהה על כך שכאשר ישנו חשש שמא הנאשם חולה נפש ושמא אינו מבין היטב את המשפט, ממנים לו סניגור ומוטל עליו בין השאר לברר אם הנאשם מסוגל להבין מהלך המשפט ולהתגונן, לפחות בעזרת סניגורו; ואם יתברר לסניגורו של נאשם שהוא אינו מסוגל לעמוד בדין, יטען זאת בזמן המתאים.

בא-כוח המערער הסתמך על פסקי-דין שונים שניתנו על-ידי בית-משפט זה. אך פסקי-דין אלה אין ענינם לכאן כלל וכלל, ואין צורך לעמוד עליהם.

מצב הדברים בענין דנא הוא ברור: בא-כוח המערער העלה את הטענה כי המערער אינו מסוגל לעמוד בדין והביא על כך הוכחות ששיכנעו את בית-המשפט. לעומתו, בא-כוח התביעה, לא רק שלא הביא עדות סותרת לטענת בא-כוח המערער, אלא אף הסכים לנכונות הטענה. איה-הסכמתו היתה רק לדברי בא-כוח המערער ולדברי המומחה שלפיהם המערער היה לא שפוי בדעתו בשעת ביצוע מעשה העבירה וכי אין הוא בר-עונשין, אולם טענה זו טרם הגיעה שעתה לדיון כיון שלעת-עתה הגיע בית-המשפט לשלב בו שוכנע כי המערער אינו מסוגל לעמוד בדין, ואף אחד אינו מערער על קביעה זו. ועל-כן ברור כי בית-המשפט לא היה יכול להמשיך בדיון, ובצדק הוציא תוראה לפי סעיף 6 (א) לחוק הנ"ל. לפיכך אין יסוד לטענת המערער שעל בית-המשפט היה להוציא צו לפי סעיף 6 (ב) לאותו חוק.

על-כן יש לדחות את הערעור.

השופט מני: אני מסכים.

השופט לנדוי: אני מסכים, מטעמיו של חברי הנכבד, השופט קיסטר, שאדם שאינו מסוגל לעמוד בדין, אין להחיל עליו את הסעיף 6 (ב) של חוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, גם אם אין הוא בר-עונשין מחמת היותו חולה, כלומר סובל ממחלת נפש, בשעה שעשה את מעשה העבירה בו הואשם. כפי שהסביר חברי, נעוץ הקושי בכך שנגד אדם, שאינו מסוגל לעמוד בדין, אי-אפשר לנהל דיון תקין להוכחת אשמתו. אם נאשם כזה אושפו ולאחר מכן שוחרר מבית-החולים, לפי סעיף 17 (א) של החוק, והיועץ המשפטי שוכנע שאין הוא בר-עונשין מפאת מחלת נפש בשעת מעשה, יש להגיה שהיועץ המשפטי לא ישתמש בסמכותו להעמדת נאשם כזה לדין לפי סעיף 17 (ב).

עדיין עומדת השאלה, מה ייעשה בנאשם שלגביו מתעוררת שאלה, אם הוא מסוגל לעמוד בדין, וסניגורו מבקש לטעון להגנתו שלא ביצע כלל את מעשה העבירה. באנגליה נמצאה תרופה לנאשם כזה בסעיף (4) 2 של ה-Criminal Procedure (Insanity) Act, 1964.

השפט לנדוי

המאפשר את הקדמת בירור האשמה לבירור מצבו הנפשי של הנאשם. בזה העדיף המחוקק האנגלי את גירסתו של השופט Devlin בענין, (2), (1964) Reg. v. Roberts על גיר-
סת השופט Byrne בענין, (3), (1957) Reg. v. Beynon. דעתי נוטה לכך שבת-
המישפט שלנו יכולים לנהוג במקרה כזה לפי הלכת, (2), Reg. v. Roberts אף ללא
הוראה סטטוטורית על כך. אבל השאלה אינה עומדת לפנינו להכרעה.

לפיכך הוחלט לדחות את הערעור.

ניתן היום, כ"ו בשבט תשכ"ח (25.2.1968).

בג"צ מס' 392/67

אריה פנץ נגד עיריית תל אביב יפו, ר"ב 2 אה'

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק
[26.3.68, 5.3.68, 27.12.67]

לפני השופטים זוסמן, לנדוי, מני

פקודת העיריות [דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, ע' 197],
סעיפים 184(1), 184(2), 171(1) — חוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-
1957 [סה"ח 221, ע' 63], סעיף 15(3) — פקודת המשטרה [ח"א,
כרך ב, פרק קיב, ע' 1124], סעיף 7(3) — חוק שירות המדינה
(משמעת), תשכ"ג-1963 [סה"ח 390, ע' 50], סעיפים 29, 47, 49(א).

בית-הדין המשמעתי לעובדי עיריית תל אביב יפו מצא את העותר אשם בעבירות משמעתיות
שונות והמליץ על פיטוריו ללא תשלום פיצויים. טוענת העירייה קיבלה את המלצת בית-הדין
והחליטה לפטר את העותר מעבודתו בעיריה.

בעשותו את הצרעיל-תנאי מוחלט, מסק בית-המשפט הגבוה לצדק —

א. (1) מי שהומיע בפני בית-הדין המשמעתי, כשהוא מיוצג על-ידי עורך-דין,
ולא מחה נגד סמכות בית-הדין לדון בענינו, לא יישמע בטענה כי התלכיד בפני בית
הדין המשמעתי בטלים, באין להם בסיס בחקיקה או בהסכם קיבוצי מחייב.

(2) (בעקבות ע"א 350/64, 393/64, (1)) : יש לראות את העותר, שאין רציה
נוגדת, כמי שקיבל על עצמו, ביחד עם חבריו לעבודה, את עול הוראות הקבע לעובדי
העיריה.

ב. (1) סמכות בית-הדין המשמעתי אינה אלא להמליץ על פיטורין, ואילו סמכות
הפיטורין מוקנית, לפי סעיף 171(1) לפקודת העיריות, למעצת העיריה.

השופט לנדוי

(2) (בעקבות בג"צ 290/66, 44); : כללי הצדק הטבעי מחייבים מתן אפשרות לעובד להביא את טענותיו בפני מועצת העירייה, כאשר זו באה לרוץ בשאלת פיטוריו.
(3) אין די, לענין חובת מועצת העירייה לשמוע את העובד, כמה שהובא בפני בית־הדין המשמעתי.

א ג. מועצת העירייה, הפוסקת בענין הפיטורין, יכולה להסתמך על עובדות שנקבעו עלייני בית־הדין המשמעתי.

ד. רק החלטת מועצת העירייה מסיימת את הדין במובן סעיפי התקשיר־הדנים בהשעיה ובעיכוב משכורת, ועד לאיתו זמן יכולות ההשעיה, והקטנת המשכורת הכרוכה עמה, להימשך.

פסקי־דין ישראלים שאוּכרוּ:

- [1] ע"א 350/54, 393/54 — צבי אילני נגד הסוכנות היהודית לארץ ישראל וערעור שכנגד: פד"י, כרך י', ע' 1693, 1696; פ"מ, כרך כג, ע' 43.
[2] ע"א 118/64 — אליהו גורא נגד ראש העיר, חברי המועצה ובני העיר תל אביב יפו: פד"י, כרך יח (2), ע' 564, 567.
[3] בג"צ 218/65 — נסים גבאי נגד ראש עיריית ירושלים, ר"ב אה' : פד"י, כרך כ (1), ע' 41, 45—46.
[4] בג"צ 290/65 — זאב אלתגר נגד ראש העירייה (א' קריניצי) רעידית רמת גן; פד"י, כרך כ (1), ע' 29, 34.
[5] בג"צ 21/48, 22/48, 23/48 — שלמה סופר נגד שר המשטרה, ואח' : פד"י, כרך ב, ע' 365, 378; פ"מ, כרך א, ע' 390.
[6] בג"צ 214/52 — מנשה שוחט נגד המפקח הכללי של משטרת ישראל (י' סור): פד"י, כרך ז, ע' 987, 990; פ"מ, כרך יד, ע' 60, 64.
[7] בג"צ 224/62 — אליהו לוקוב נגד שר האוצר, פקיד השומה, פתח תקוה, ר"ב אה' : פד"י, כרך מז, ע' 1932, 1933.
[8] ע"א 104/62 — שרגא לנגלייב נגד משה מלמד, ר"ב אה' : פד"י, כרך סז, ע' 1875.

התנגדות לצו־על־תנאי מיום כ"ה בכסלו תשכ"ח (27.12.67), המכוון למשיבה מס' 1 והודרש ממנה לבוא וליתן טעם: מדוע לא תבוטל החלטתה מיום 3.12.67, לפיה הוחלט על פיטורי העותר מעבודתו אצלה, וזאת בלא מתן הכרעה על־ידיה בענין פיטורין: מדוע לא תורה לראש עיריית תל אביב יפו (המשיב מס' 2) להחזיר את העותר לעבודתו אצלה, ומדוע לא יינתן צו המחייב אותה להחזירו לעבודתו; ולמשיב מס' 2 לתת טעם, מדוע לא יורה על ביטול השעיית העותר מעבודתו הנ"ל וזאת למפרע מיום 20.9.67, ומדוע לא תשולם לו מלוא משכורתו בגין התקופה שראשיתה ביום 20.9.67 ועד יום החזרתו בפועל לעבודתו אצל המשיבה מס' 1; ולבית־הדין המשמעתי לעובדי עיריית

השופט לנדוי

תל אביב יפו (המשיב מס' 3), לתת טעם, מדוע לא יוכרוז הקמתו והפעלתו של בית-דין זה כבלתי חוקיות, או מדוע לא יבוטלו פסק-דינם וגזר-דינם מימים 26.7.67, 8.9.67 כסדרם. הצרעל-תנאי נעשה מחלט בחלקו, והחלטת מועצת העירייה מיום 3.12.67 בוטלה.

ג' דרנס — בשם העותר; ב' גור — בשם המשיבים

פסק-דין

השופט לנדוי: העותר עובד בעיריית תל אביב יפו מאז שנת 1949. בשנת 1966 הועמד בפני בית-דין משמעתי לעובדי העירייה לפי שני כתבי אישום, בהם הואשם בעבירות שונות (עזיבת מקום העבודה, היעדרות ממקום העבודה והפרת הסדר) על יסוד הוראות הקבע לעובדי העירייה. בית-הדין המשמעתי מצאו אשם בכל סעיפי האישום וביום 8.9.67 המליץ על פיטוריו ללא תשלום פיצויים. מועצת העירייה קיבלה ביום 3.12.67 את המלצת בית-הדין והחליטה לפטר את העותר מעבודתו בעירייה. בנוגע לתשלום פיצויים וחכורות סוציאליות היתה החלטת מועצת העירייה שענין זה "יובא לדיון בוועדה המתאימה". בינתיים הודיע מנהל מחלקת המנגנון של העירייה לעותר על השעייתו מן העבודה החל ביום 20.9.67. ועד לאישור פיטוריו על-ידי המוסדות המוסמכים, על-פי פקודת העירויות, כן הודע לו שבמשך תקופת ההשעיה תשולם לו מחצית משכורתו.

הוראות הקבע הנ"ל לעובדי העירייה, הכוללות כנספח גם את התקנות של בית-הדין המשמעתי, אושרו על-ידי מועצת העירייה ועל-ידי מזכירות ארגון העובדים בעירייה. הן לא נרשמו כהסכם קיבוצי מיוחד לפי חוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957, ולכן אינו חל עליהן הסעיף 15 (3) של אותו חוק המחיל את ההסכם הקיבוצי גם על כל העובדים מסוגים הכוללים בהסכם. המועבדים על-ידי המעביד שהוא בעל ההסכם במקצועות או בתפקידים הכוללים בהסכם, מועצת העירייה אף לא השתמשה בסמכותה לפי סעיף 184 (1) ו-184 (2) לפקודת העירויות, כדי לתת להוראות הקבע, וביניהן גם לתקנות בית-הדין המשמעתי, תוקף סטטוטורי, על-ידי התקנתן, באישור שר הפנים, כתקנות לענין "תנאי השירות של פקידים" ולענין "חקירה בהתנהגותם של פקידים". העותר מבקש ללמוד מכאן שכל ההליך כיום בפני בית-הדין המשמעתי בטלים, באין להם בסיס בחקיקה או בהסכם קיבוצי מחייב את הטענה הזאת אין הוא יכול לטעון עוד, אחרי שהטפיע בפני בית-הדין המשמעתי, כשהוא מיוצג על-ידי עורך-דין, ולא מחה נגד סמכות בית-הדין לדון בענינו, גם אלמלא כן, היו מעלים עליו הכתוב ב"ע"א 350/54, 393/54 (1), ב"ע' 1696: "..... למעשה היה הדבר טובן וידוע לכל עובד כי הוראות החוקה מחייבות אותו כאילו היו חלק מחוזה עבודה אינדוידואלי אתו והוא נהנה מהזכויות המוענקות בה לעובדים וחיבב לשאת בחובות המוטלות עליהם" (וכן ראה ע"א 118/64, (2), ב"ע' 567; בג"צ 218/65, (3), ב"ע' 45-46). אמנם נתקבלו הוראות הקבע רק בשנת 1962, כאשר העותר כבר עבד בעירייה, אבל גם כך יש לראותו, באין ראיה נוגדת, כמי שקיבל על עצמו, ביחד עם חבריו לעבודה, את עול הוראות הקבע הללו, ועל-מנת כן המשיך בעבודתו.

השופט לנדוי

לדעתי חייבים אנחנו לקבל טענה אחרת של העותר: לפי תקנה 45 (א) (8) ו-(9) של תקנות בית-הדין המשמעתי * מוסמך בית-הדין להחליט על המלצה לפיטורין בתשלום פיצויים חלקיים או מלאים או אף ללא תשלום פיצויים. המלצות אלה כלולות שם בסולם הענשים כשלב החמור ביותר. ברור שאין בהן עצמן עונש אלא המלצה בלבד להטלת הסנקציה של פיטורין על-ידי הגוף המוסמך לכך לפי סעיף 171 (1) של פקודת העיריות. דחינו מועצת העירייה. בג"צ 290/65, (4), נפסקה הלכה שכללי הצדק הטבעי מחייבים מתן אפשרות לעובד להביא את טענותיו בפני מועצת העירייה. כאשר זו באה לדון בשאלת פיטוריו. ב"ע 34, שם, (4), בין האחריות ה' ו'ז. גם ניתנו הנחיות על הדרכים שבהן אפשר להגשים זכות זו. אם אין בדעת מועצת העירייה לשמוע בעצמה את השגות העותר בעל-פה: בדרך הגשת ההשגות בכתב או בדרך שמיעת טענותיו בעל-פה לפני הנחלת העירייה או מי שיתמנה לכך על-ידיה או על-ידי המועצה. והלה יביא השגותיו לפני המועצה. לעותר לא ניתנה אפשרות להביא באיזו דרך שהוא בפני מועצת העירייה את השגותיו על החלטת בית-הדין המשמעתי.

בא-יכוח העירייה טען לפנינו שהלכת בג"צ 290/65, (4), אין כוחה יפה בענין דנו, היות וכאן כבר ישב דין בית-הדין המשמעתי ושמע מה שיש לעותר לוטר לגוף האישור מים, וכן ניתנה לו הודמנות לטעון בפני בית-הדין לענין העונש (אם כי הוא לא ניצל הודמנות זו, וטעמו לא-יהופעתו בפני בית-הדין משהוזמן לכך — מופרך בעליל). נסיון זה להגביל את הלכת בג"צ 290/65, (4), אין לו יסוד מספיק. הגוף המוסמך להחליט על הפיטורין היא מועצת העירייה, והיא החייבת לשמור בעצמה על הכלל הגדול שאין דנים ואין מענישין אדם בלתי אם הביא את טענותיו בפני מי שסמכות ההחלטה בירו; ואם קודמת לדיונו של בעל הסמכות המלצתו של גוף אחר, אין די, לענין זה, במה שהובא בפני הגוף הממליץ.

נצטרך איפוא לבטל את החלטת הפיטורין של מועצת העירייה ולהחזיר את הענין אליה, לשם דיון נוסף, אחרי שתקיים את מצוות הצדק הטבעי כאמור. להדרכתה אוסיף כמה הערות על טענות אחרות שהושמעו לפנינו על-ידי בא-יכוח העותר.

(א) אין פגם בכך שמלאכת קביעת העובדות נעשתה על-ידי בית-הדין המשמעתי, ולא על-ידי מועצת העירייה עצמה. דרך זו דרך כשירה היא, לפי שורה של החלטות בבית-משפט זה, שהתחילה עוד בענין טופר, בג"צ 21/48—23/48, (5), שם היתה סמכות הפיר טורין בידי שר המשטרה, המשיב, והוא פעל על-פי המלצתה של ועדת חקירה. ב"ע 378 אומר השופט אולשן:

„(ה) על הוועדה הוטל רק תפקיד של חקירה, והמלצותיה אינן פוטרות את המשיב הראשון מחובת שיקול הדעת, אולם הוא רשאי להשיג תמש בחומר החקירה או בסיכום הידיעות שהושגו על-ידי הוועדה....“

* ראה תקנות בית-הדין המשמעתי לעובדי העירייה, תשכ"ב-1962, שפורסמו ב"הוראות קבע לעובדי העירייה, הוצאה, "הגופים החדש" בע"מ, תל אביב, ע' 23.

השופט לנדוי

וכן בג"צ 214/52, (6), שם אמרתי (פד"י, ב"ע 990; פ"ט, ב"ע 64):

(ב) החלטת הפיטורין צריכה להתבסס על הוכחות, כלומר על עובדות שהוכחו. אין זאת אומרת שדרכי ההוכחה חייבות להיות דוקא אלה הנתוגות בבית-המשפט. המפקח הכללי אינו צריך לעסוק בעצמו באיסוף העובדות; את המלאכה הזאת הוא יכול למסור לאחרים. אבל עליו לשקול בעצמו את העובדות שנאספו, ולהחליט אם הן מצדיקות את פיטורי השוטר מאחת הסיבות הנזכרות בחוק."

שם נדונה ההוראה הסטטוטורית שבסעיף 7 (3) לפקודת המשטרה, אבל העקרון שהפוסק בענין הפיטורין יכול להסתמך על עובדות שנאספו על-ידי אחרים, הינו בעל תוקף רחב יותר. אותו עקרון בא לידי ביטוי המציתי ב"בג"צ 224/62, (7), ב"ע 1933:

"טועה בא-כוח המבקש במשמעות ההלכה כי השר חייב להשתמש בשיקול דעתו, ולא בשיקול דעת של אחרים. הלכה זו מתייחסת אל שיקול הדעת המכריע גופו, ולא אל העובדות המהוות יסוד והנמקה להחלטתו של השר. כאן השתמש השר בעובדות שנקבעו, עובר להחלטתו, על-ידי פקיד המשרד שלו, ובכך אין למצוא כל פגם ודופי."

(ב) מכאן המסקנה הנוספת שמועצת העירייה תקבל את העובדות, כפי שנקבעו על-ידי בית-הדין המשמעתי, ולא ישעה אל נסיונות לערער בפניה על עובדות אלה. בית-הדין המשמעתי בירר את העובדות באופן המלא בהרבה ממה שגוף מינהלי כמו מועצת העירייה מסוגלת לעשות למען בירור העובדות. בזה היתרון בהקמת בית-הדין המשמעתי, תוך חלוקת תפקידים סבירה, חלוקה זו פועלת לטובת כל הנוגעים בדבר, ובראש ובראשונה לטובת העובד המואשם, כי היא מעבירה את בירור האישומים נגדו למסלול של בירור שיפוטי תקין. אפילו היתה קיימת דרגת ערעור מעל לבית-הדין המשמעתי, בדומה להסדר התחיקתי לגבי עובדי המדינה (סעיף 29 של חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963), לא היה על ערכאת הערעור לברר את העובדות מחדש — קל וחומר מועצת העירייה, שאינה יושבת לערעור על בית-הדין המשמעתי. עם זאת ברור שמועצת העירייה חייבת להיזקק לטענה שבית-הדין המשמעתי הפר אחד מכללי הצדק הטבעי, כמשמעותם המקורית בלתי של כללים אלה (ע"א 104/62, (8); רע"א 118/64, (2), הנ"ל). בדקנו את קובלנות העותר ולא מצאנו בהן יסוד לטענה שהדיון בפני בית-הדין המשמעתי נגד את כללי הצדק הטבעי.

(ג) העותר טען לפנינו שזכויותיו בפני בית-הדין המשמעתי קופחו, היות ועדים מבין עובדי העירייה, שהיו יכולים להעיד לזכותו, נמנעו מלעשות כן מפחד הממונים עליהם. על טענה זו יש לומר שאמנם אין בית-הדין המשמעתי מוסמך לכפות הופעת עדים בפניו נגד רצונם. אבל עדיין יכול בית-הדין להזמין עדים בלא לכפות עליהם הופעה.

השופט לנדוי

העותר לא ניסה להגיע את בית-הדין להוציא הזמנה לעדים שבעדותם רצה, אלא הוא הסתפק (הכל לפי המסופר בעתירה) במה שאמרו לו העדים על אי-רצונם לבוא ולהעיד ועל אי-נכונותם להעיד אמת, אם יוזמנו. אילו הזמנו העדים וסירבו להופיע, היה לו אולי פתחון פה (ואין עלי לחוות דעה על כך כיצד היה סירוב כזה עשוי להשפיע על הערכת מסקנותיו של בית-הדין). אבל משהדברים כלל לא הגיעו להזמנת העדים, נשארת כל הטענה הזאת תלויה על בלימה.

(ד) בגזר-הדין אמר בית-הדין המשמעותי בנמקו את המלצת הפיטורין, שהעותר „עשה רושם של אדם שאינו זקוק לפרנסה בעבודתו בעירייה“. אם דברים אלה מבוססים על הראיות שהובאו בפני בית-הדין, יש לראותם כממצא עובדתי, שאין לערער עליו, כמובן לעיל. אבל אם לא היתה זאת אלא התרשמות מהופעתו של העותר בפני בית-הדין, אין כל משקל לדברים אלה. מקורות פרנסתו של אדם אינם ניתנים לקביעה שיפוטית על-פי התרשמות בלבד, אלא הם טעונים הוכחה בדרך הרגילה.

טענה נפרדת הקדיש באי-כוח העותר לענין השעייתו של העותר על-ידי בית-הדין המשמעותי, תוך העמדת משכורתו על מחצית הסכום. אין בפקודת העיריית הוראות על השעיית עובדים, אך בנדון זה נוהגת העירייה להשלים את הוראות הקבע על-ידי התקשייר של שירות המדינה, ודרך זו נמצאה כשירה ביע"א 118/64, (2). התקשייר קובע שאפשר להשעות („להסיר לזמן“) עובד עד לסוף דיון בעבירת משמעת (סעיף 42.311, המבוסס על סעיף 47 של חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963, וסעיף 42.331), ולפי סעיף 42.342, המבוסס על סעיף 49 (א) של החוק, תעוכב מחצית המשכורת של עובד כזה לכל תקופת ההסרה. טוען באי-כוח העותר שבמקרה דגן כבר נסתיים הדיון עם מתן גזר-הדין של בית-הדין המשמעותי, ומשום כך יש להחזיר לעותר את מלוא משכורתו. את הטענה הזאת יש לדחות. מה שנאמר על-ידי בית-הדין בענין פיטורי העותר, הינו בבחינת המלצה בלבד, ומשום כך אין זה סוף הדיון. רק עם החלטתה של מועצת העירייה יש לראות את הדיון כגמור. במובן הסעיפים 42.311 ו-42.331 של התקשייר, ועד לאותו זמן יכולות ההשעיה, והקטנת המשכורת הכרוכה עמה להימשך.

השופט זוטמן: אני מסכים.

השופט מנ"י: אני מסכים.

הוחלט לעשות את הצר-על-תנאי מוחלט על-ידי ביטול החלטת הפיטורין של מועצת העירייה מיום 3.12.67. על מועצת העירייה יהיה לדון מחדש בהמלצת בית-הדין המשמעותי לפטר את העותר, לאור האמור בפסק-דין זה. על המשיבה הראשונה לשלם לעותר את הוצאות העתירה, בסכום כולל של 300 ל"י.

ניתן היום, כ"ו באדר תשכ"ח (26.3.1968).

ערעור אזרחי מס' 447/67

שלמה בן אברהם נגד שמחה פרבשטיין, ר3 אח'

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
[27.3.68]

לפני הנשיא (אגרנט), השופטים מני, הלוי

סקודת השטרות [דיני מדינת ישראל, נוסח חדש ב ע 12],
סעיפים 57, 56 — מנ'לה.

המשיב הוסיף התימתו לחתימת עושה הסטר ללא ציון לשון ערבות. בפני שני עדים
הודה כי ערב לעושה השטרות על-פיהם. נתעוררה השאלה אם התימתו מחייבת אותו בתור ערב
או בתור מסב.

בקבלו את הערעור, פסק בית-המשפט העליון —

א. (1) (כעקבות פ"א 100/59, (1)): אדם מתחייב כערב "אולי, משמדה הוא
שחתם כערב, אף אם אין הודאתו מוכחת בכתב.

(2) די בעדותם של עדים מהימנים, שבפניהם הודה הנתבע שהתם על הסטר
בתורת ערב, כדי לחייבו לפי סעיף 57 לסקודת השטרות.

ב. (1) משמעות לשון "ערבות" כפי סותרים ברורה, בדרך כלל, ושונה ממשמעות
"היסב", היינו "גירד" בלשונם.

(2) סותר המודה שחתם על סטר חוב כערב לעושהו, מעיד על עצמו
שבחתימתו התכוון להיות ערב לעושה הסטר, הודאה הפוזיטיבית אה חתימתו מחזקה
"מעיד-היסב" לפי סעיף 56 לסקודת השטרות.

פסקי-דין ישראליים שאוחדו:

[1] ע"א 100/59 — רפאל אחונה נגד יאיר פריצקר, ר2 אח': פד"י, כרך יג, ע' 1558,
1563; פ"מ, כרך מא, ע' 297.

השופט הלוי

- [2] ע"א 330/60 — אטלס נסיעות בע"מ נגד דוד היטרמן, ו-4 אח': פד"י, כרך טו, ע' 793, 798; פ"י"ס, כרך נב, ע' 278.
- [3] ע"א 546/63 — פ.י.ת. בע"מ נגד חנה אסטליין; פד"י, כרך יח (3), ע' 39, 43, 45.
- [4] ע"א 143/64 — משה טננהויז נגד אברהם זילברשטיין; פד"י, כרך יח (4), ע' 450, 456.

א

הערות:

על השאלה אימתי ייחשב אדם כערב לשטר בהעדר המלים „בן פור אח"י, ע"י"ן גם: ע"א 532/66 — אלכסנדר גורחובסקי נגד משה פוקס, ואח': פד"י, כרך כ (3), ע' 164; ע"א 99/66 — מרדכי פרסטר נגד חיים ורד; פד"י, כרך כ (3), ע' 158 והערות 1, 2 שם; ע"א 342/68 — שלמה כהן נגד אלפרד רמינה בייר; פד"י, כרך יט (4), ע' 21.

ערעור על פסק-דינו של בית-המשפט המחוזי, חיפה (השופט ב' כספי), מיום 4.8.67, ב"ת"א 358/65, לפיו נדחתה תביעת המערער נגד המשיב מס' 1, בתור ערב, לתשלום 25,000 ל"י לפי שני שטרות על סך 12,500 ל"י כל אחד. הערעור נתקבל.

ד"ר מ' גרסטל — בשם המערער; ש' טויסטר — בשם המשיב מס' 1

ד

פסק-דין

השופט הלוי: עוד ערעור הסובב על השאלה היגעה — שמצאה אולי את פתרונה להלכה, אבל לא למעשה — אם חתימת פלוני על שטר חוב, המתווספת לחתימת עושה השטר, ללא ציון המלים „בן פור אול" או לשון „ערבות" כלשהו, מחייבת את פלוני בתור ערב לפי סעיף 57 לפקודת השטרות (או לפי דיני הערבות הכלליים) או רק בתור מסב לפי סעיף 56 לפקודה, הלכה פסוקה היא מפי מ"ח הנשיא, השופט חשין ז"ל, ב"ע"א 100/59, אחונה (נגד פריצקר, 1), ב"ע" 1563, כי —

„... לא הלשון שבה משתמש אדם בשעת החתימה קובעת אם הוא אחראי כערב, אלא הכוונה המלווה את החתימה.... אדם מתחייב כערב אול", משטרדה הוא שחתם כערב, אף אם אין הודאתו מוכחת בכתב."

וכן לשון השופט ברנזון ב"ע"א 330/60, אטלס נגד היטרמן, (2), ב"ע" 798:

„... כדי להטיל עליו אחריות של ערב, צריכות להיות הוכחות ברורות שהוא נתכוון לחתום כערב, אם בכתב ואם בעל-פה ואם על-פי כל נסיבות המקרה."

השופט הלוי

אחוז לדברי מ"מ הנשיא המנוח, כי "אדם מתחייב כערב אהלי, משמורה הוא שחתם כערב, אף אם אין תודאתו מוכחת בכתב"; משמע כי די בעדותם של עדים מהימנים, שבפניהם הודה הנתבע שחתם על השטר בתורת ערב, כדי לחייבו לפי סעיף 57. עדויות כאלה קיימות במקרה זה.

2. המשיב מס' 2 (להלן — קנטור) ביקש מאת המערער הלוואה בסך 25,000 ל"י לתקופה של ששה חדשים והציע לו את שני השטרות הנדונים, כל אחד על סך 12,500 ל"י, להבטחת המלווה המבוקש. השטרות נחתמו עליידי קנטור, הן בשם עצמו הן בשם המשיבות מס' 3 ו-מס' 4. לפקודת המערער, המערער דרש ערבות נוספת בטרם יתן את הלוואה, וקנטור הציע לו את ערבותו של בעל קולנוע "עצמון", המשיב מס' 1 (להלן — המשיב). המערער הסכים, ואחרי שהמשיב הוסיף את חתימתו (ללא ציון לשון ערבות) על פני השטרות וקנטור מסרם למערער, נתן הלה את המלווה לקנטור. השטרות לא נפרעו בזמן חלותם, לא הועדו ולא נשלחו הודעות חילול, והמערער הגיש תובענה בסדר-דין מקוצר נגד קנטור בתור עושה השטרות ונגד יתר המשיבים בתור ערבים. קנטור והמשיב בות מס' 3 ו-מס' 4 לא ביקשו רשות להתגונן וחוייבו בהתאם לתביעה (בינתיים פשטו את הרגל), ואילו המשיב קיבל רשות להתגונן על יסוד תצהירו, בו נאמר בין השאר:

2. בדקתי את השטרות המקוריים.... ונראה לי כי החתימה המיו" חתת לי לא נחתמה עליידי, אם כי יש דמיון קרוב בין החתימה הנ"ל ובין חתימתי.
3. גם אם חתמתי על השטרות הנ"ל, לא התכוונתי לחתום עליהם בתור ערב, אלא בתור מסב בלבד....

הכחשת החתימה הוכחה ככחבת, והמשיב עצמו הודה בעדותו כי אכן חתם על השטרות.

3. המשיב הודה בפני שני עדים שערב לקנטור על-פי השטרות הנדונים. העיד העד יוסף מילשטיין, שבאמצעותו נעשתה העיסקה בין קנטור והמערער, ואלה דבריו:

"ברגע האחרון התובע החל לדרוש ערבות של עוד מישהו; ואו הציע קנטור את ערבותו של פרבשטיין (הוא המשיב).... התובע (המערער) שאלני מה דעתי על פרבשטיין, עניתי לו כי הוא יהודי מיושב והערבות מספקת. קנטור לקח השטרות ולאחר יום או יומיים הביאם בחזרה, ועליהם היה חתום פרבשטיין.... או נתן התובע את הכסף לקנטור בנוכחותי וקיבל השטרות.... בסוף 1964 תחילת 1965 הוזל להתגלות שקנטור נמצא במצב כספי קשה, באתי הביתה לפרבשטיין.... אמרתי לפרבשטיין כי אני יודע שהוא חתם לתובע על 25,000 ל"י, הוא לא הכחיש זאת. מר פרבשטיין אמר שהלוואי והיתה זו הערבות היחידה שלו, הוא אמר לי שנתן ערבות מתמדת בבנק לקנטור. יותר מאוחר היו אצלי בחנות מר פרבשטיין ובנו

השופט הלוי

העדה הנה

..... אני אמרתי לפרבשטיין כי הוא ערב ושיסתדר. הוא ענה לי שחתם וערב כה הרבה לקנטור והלוואי שהיתה זו — מקרה שלנו — רק הערבות היחידה שלו לתובע. אני אמרתי לפרבשטיין שאני מדבר עמו על השטרות שד"ר גרסטל (בא-כוח התובע) כתב לו עליהם. בשתי השיחות הזכרתי את שמו של התובע והסכום של 25,000 ל"י."

א

העדה הנה שלומיך, פקידתו של מר מילשטיין, שעזרה בסידור העיסקה המקורית ומילאה את טופסי השטרות בכתב ידה, העידה:

"ראיתי את מר פרבשטיין הרבה זמן לאחר שמילאתי השטרות, פרבשטיין עם בנו נכנסו למשרד מר מילשטיין ושוחחו. ישבתי באותו החדר ושמעתי ששוחחו על קנטור ועל השטרות. פרבשטיין דיבר עם מילשטיין בקשר עם קנטור וסיפר שנתן ערבויות לקנטור על שטרות וגם בבנקים. פרבשטיין אמר שהוא נתן גם ערבויות לקנטור. על שטרות התובע."

ב

השופט המלומד אמר בפסק-דינו כי הוא "גוטה להניח שדברים אלה (של שני העדים) נכונים הם". אם כן הדבר — ואכן לאור עדותו המשתמטת של המשיב איני רואה כל סיבה להטיל ספק בנכונות גירסת העדים האלה — הרי המשיב הודה בפניהם כי חתם על השטרות הנדונים בתורת ערב, ויש לחיבו בהתאם לסעיף 57.

ג

4. השופט המלומד לא הסיק את המסקנה המתבקשת מהודאת המשיב בדבר ערבותו. בהסתמכו בין השאר על ע"א 546/63, פ"ת. בע"מ נגד אסטליין, (3), ב"ע 43, בו בוטל חיובו של אדם בתור ערב, שלא הובאו נגדו כל ראיות ישירות (לרבות הודאה) שהתכוון להיות ערב, ומסקנת בית-משפט קמא בדבר ערבותו היתה מבוססת על הערכת הנסיבות בלבד, וביחוד על השיקול הכללי הבא (בלשון בית-המשפט המחוזי שם):

ד

"יהיו מושגי המשפטנים כאשר יהיו, סוחר החותם על-פני השטר בצד עושהו ומחזירו לעושהו, על-מנת שזה האחרון ישיג לעצמו כסף (ובפרט כשעושה זאת כטובה בלא תמורה), מתכוון הוא לערוב לעושה השטר."

ה

בדחותי נימוק זה אמרתי שם (ועל קטע זה הסתמך השופט המלומד במשפט זה):

ו

"יהיו מושגי המשפטנים כאשר יהיו, מבחינה כלכלית-מסחרית — והרי זה המישור בו חל ניתוחו של השופט המלומד בדבר, כיונתו של סוחר לערוב לעושה השטר — יש גם כמעין-היסב' לפי סעיף 56 משום מתן ערבות לפרעון השטר על-ידי עושהו. מבחינה כלכלית-מסחרית, להבדיל מן המינוח המשפטי, לפנינו שני מיני ערבות, שאחת מרחיקת לכת מחברתה, על-כן נראה לי כי אי-אפשר להכריע על-פי הנתונים שעמדו

ז

השופט הלוי

לרשותו של השופט המלומד, אם הנתבעת, שלא השתמשה בלשון 'ערבות', התכוונה דוקא, לערוב' לפרעון השטר במובן הסעיף 57, או אם התכוונה להיות אחראית לפרעונו כאחריות, מסבי' לפי סעיף 56.

א לדעתי אין הגדוך דומה לראיה: שם — נסיון להסיק את כוונת החותם מנסיבות כלליות שהשתמעו לשתי פנים; כאן — הודאתו של המשיב כי אכן ערב לעושה השטרות. במאמר מ"מ הנשיא המנחה כי —

אדם מתחייב כערב, אולי, משמורה הוא שחתם כערב.

ב דיברה תורה בלשון בני-אדם: משמעות לשון 'ערבות' בפי סוחרים ברורה, בדרך כלל, ושונה ממשמעות 'היסב', היינו 'גירר' בלשונם. סוחר המורה, כמשיח לתומו, שחתם על שטר חוב כערב לעושהו, מעיד על עצמו שבחתימתו התכוון להיות ערב, פשוטו כמשמעותו לעושה השטר, הודאה המוציאה את חתימתו מחוקת 'מעין-היסב' לפי סעיף 56.

ג 5. גם לשיטתו של השופט זוסמן, הגורס במקרים כגון אלה ערבות לפי המג'לה — ראה ע"א 546/63 (שם), (3), ע"א 45, (4), ע"א 143/64, (4), ב"ע 456 — הוכחה ערבותו של המשיב כלפי המערער, שכן הוכח קשר ערבות ישיר בין המשיב והמערער, נפרע השטרות שלא סיחרם לאחר. קביעתו של השופט המלומד בסוף פסק-דינו, כי 'לא הוכח קשר ישיר' בין המשיב והמערער, מתעלמת, בכל הכבוד, מתורת השליחות: קנטור, עושה השטרות לפקודת המערער, שהחתים את המשיב על השטרות ומסרם למערער, פעל בעליל בשלוחו של הערב כלפי הנפרע.

ה אשר-על-כן הייתי מקבל את הערעור, מבטל את פסק-הדין ומחייב את המשיב הראי- שון, בערבות הדדית עם המשיבים מס' 2 עד מס' 4 שכבר חייבו, לשלם למערער סך 25,000 ל"י בצירוף ריבית בשיעור 11% לשנה מיום 1.2.65 עד הפרעון בפועל והוצאות המערער בשתי הערכאות, ובכלל זה סך 1,500 ל"י שכר טרחת עורך-דין.

הנשיא (אג'רנט): אני מסכים.

השופט מנ"י: אני מסכים.

לפיכך הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט הלוי.

ניתן היום, כ"ז באדר תשכ"ח (27.3.1968).

שבת בן-דב נגד שר הדתות

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק
[12.9.67, 7.2.68, 27.3.68]

לפני הנשיא (אגרנט), מ"מ הנשיא (זילברג),
השופטים ברנזון, כהן, קיסטר

א

פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948 [תוס"א ג, ע' 1],
סעיף וזב [כפי שהוסף בחוק לתיקון סדרי השלטון והמשפט
(מס' 11), תשכ"ז-1967 [סה"ח 499, ע' 74]] — צו סדרי השל-
טון והמשפט (מס' 1), תשכ"ז-1967 [קה"ת 2064, ע' 2690],
סעיף 1 — חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-
1967 [סה"ח 499, ע' 75], סעיפים 1, 2, 3, 4.

ב

חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967, מורה על שמירה מפני חילול של
המקומות הקדושים ומבטיח לבני כל הדתות גישה חפשית אל המקומות המקודשים להם.
בעתירותיו ביקש העותר להבטיח, שהמיקות על הכניסה להר הבית יהיה בידי אנשים שענינם
הוא כשמירה עליו כמקום קדוש לבני דת ישראל ולנקוט, את הצעדים הדרושים לשתרר
הכניסה להר הבית מן התלות בהצגת כרטיס או בתשלום כלשהו.

ג

בבטלו את הצו-על-תנאי, פסק בית-המשפט הגבוה לצדק —

ד

א. (1) ניסוח חלקה הראשון של העתירה הוא כללי וסתום, עד שאין תועלת
ממשית במתן הצו על-פיה.
(2) בית-המשפט הגבוה לצדק אינו נוהג להוסיף סעד בעל אופי כללי, כמו
הסעד המבוקש במקרה הנדון.

ה

ב. (1) זכותם של בני דת ישראל לחופש הגישה אל שטח הר הבית הוגשמה בכך
שקיימים מספר שערים שהכניסה דרכם לשטח הר הבית אינה טעונה, כרטיס ותשלום.
(2) בשלב הנוכחי, בו טרם נקבעו סדרי הגישה אל הר הבית באורח סופי,
אין מקום להיוקק לסענה כי ההסדר של "כרטיס ותשלום" לבני הכניסה דרך השער
סעליד מסדר הנהלת ההקדשות המושלמים, מונע ברשותו של יוזמי אל קדושת
הר הבית.

ו

מסקידין ישראלים שאזכרו:

- [1] בג"צ 276/65 — פלוני נגד נציב שירות בתי-הסוהר; פד"י, כרך י"ט (4), ע' 281, 282.
- [2] בג"צ 97/56 — איגוד החיילים המשומררים בישראל, ארגון נכי מלחמת העולם השנייה — מתנדבי הישוב נגד שר הבטחון, ר"ב אחי: פד"י, כרך י"ט, ע' 1185, 1186; פ"ט, כרך כד, ע' 333.
- [3] בג"צ 142/57 — יוסף ורט נגד פקיד השומה, חיפה: פד"י, כרך י"א, ע' 1142; פ"ט, כרך כט, ע' 391.

הנשיא (אגרנט)

- [4] בג"צ 206/53 — א' רחנברג, קטין, עליידי הוריו נגד שר החינוך, ואח': פד"י, כרך ז, ע' 919; פ"מ, כרך יג, ע' 453.
- [5] בג"צ 272/52 — אליעזר ברנובסקי נגד שר המסחר והתעשיה, ז"א אח': פ"מ, כרך יב, ע' 14.
- [6] בג"צ 39/55 — שמעון בר נגד שרה בר רי"ר ההוצל"פ, תל אביב יפו: פד"י, כרך ט, ע' 1367; פ"מ, כרך כ, ע' 174.

מקורות המשפט העברי שאוחרו:

(לפי סדר אכורם)

- (א) רמב"ם, הלכות בית הבחירה, פרק ח': פרק ז', הלכות א', ב', ז'.
- (ב) מידות, פרק א', משנה ב'.
- (ג) כלי"ם, פרק א', משניות ו—ט'.
- (ד) ודרי"ט, דף מ"ח, ע"א.
- (ה) תוס' קידושין, דף ב', ע"א, ד"ה דאמר לה.
- (ו) ויקרא, י"ט 30, כ"ו 2.
- (ז) ברכות, דף נ"ד, ע"א.

הערות:

על ההלכה כי בג"צ לא יתן סעד שאינו יעיל, ע"ן גם: בג"צ 206/53 — א' רחנברג, קטין, תלמיד, עליידי הוריו ואפוסרופסיו נגד שר החינוך, ואח': פד"י, כרך ז, ע' 919; פ"מ, כרך יג, ע' 453; בג"צ 39/55 — שמעון בר נגד שרה בר, ואח': פד"י, כרך ט, ע' 1367; פ"מ, כרך כ, ע' 174.

התנגדות לצו־על־תנאי מיום ז' באלול תשכ"ז (12.9.67), המכוון למשיב והדורש ממנו לבוא וליתן טעם: (א) מדוע לא יבטיח שהפיקוח על הכניסה להר־הבית יהיה בידי אנשים שענינם הוא לשמור עליו כמקום קדוש לבני דת ישראל; (ב) ומדוע לא ינקוט את הצעדים הדרושים לשחרור הכניסה להר־הבית מן התלות בהצגת כרטיס או בתשלום כלשהו. הצו־על־תנאי בוטל.

ד' רמ' ינובסקי — בשם העותר;

צ' בר־ניב, פרקליט המדינה וד"ר מ' חשין, סגן פרקליט המדינה — בשם המשיב

פסק־דין

הנשיא (אגרנט): בעקבות הנצחון המזהיר וההיסטורי של צבא־ההגנה לישראל במלחמת ששת הימים, בה שוחרר חלקים ניכרים מארץ ישראל, לרבות השטח הודע כ-עיר העתיקה של ירושלים והכולל גם את "הר־הבית", עליו עמד מלפנים בית־המקדש של עם ישראל — חקקה הכנסת ביום י"ט סיון תשכ"ז (27.6.67) את החוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 11), תשכ"ז-1967, הקובע לאמור: "המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה יחולו בכל שטח של ארץ ישראל שהממשלה קבעה בצו".

הנשיא (אגרנס)

למחרת היום הוציאה הממשלה, מכוח הוראה זו, צו סדרי השלטון והמשפט (מס' 1), תשכ"ז-1967, בו נאמר כי השטח של ארץ ישראל המתואר בתוספת לצו נקבע כשטח שבו חלים המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה. שטח זה כולל, בין היתר, את העיר העתיקה של ירושלים, לרבות הר הבית.

א

משמעותו של תיקון הוראת החוק האמורה, בצירוף הצו שניתן מכוחו, היא, כי בנוסף על שליטת צה"ל, נעשה — בלשון שר המשפטים בישיבת הכנסת, בה הביא את הצעת התיקון לקריאה ראשונה — מעשה ריבונות מובהק מצד המדינה כדי שיהא המשפט הישראלי חל על שטח זה (דברי הכנסת, חוברת ל"ג, ע' 2420), יחד עם זאת, לא נעלמה אז מעיני הכנסת המטרה להבטיח למקומות הקדושים שמירה מעולה — ואם תמצו לומר: שמירה עוד יותר יעילה מכפי שהיתה נהגה במדינת ישראל עד לאותו זמן — מכל חילול ומכל פגיעה ברגשותיהם של בני הדתות, אשר אותם המקומות מקודשים להם; וכן, להבטיח לכל בני הדתות הללו גישה חפשית אליהם. על־כן, בד בבד עם תיקון החוק הנזכר חקקה הכנסת גם את "חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967". חוק זה הוא השייך לענייני רצוי להביא כאן את טעמיו כלשונם:

ב

1. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות.

ג

2. (א) המחלל מקום קדוש או הפוגע בו בכל דרך אחרת, דינו — מאסר שבע שנים.

(ב) העושה דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם, או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות, דינו — מאסר חמש שנים.

ד

3. חוק זה בא לתוסף על כל דין אחר ולא לגרוע ממנו.

4. שר הדתות ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, לאחר התייעצות עם נציגים של בני הדתות הנוגעות בדבר או לפי הצעתם, ובהסכמת שר המשפטים, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

ה

בקשר לחקיקת החוק הזה, כדאי להזכיר את הדברים שהדיגשם פרקליט המדינה המלומד בתחילת טיעונו, הם: אם גם הרקע של בעיית המקומות הקדושים איננו חדש, זוהי הפעם הראשונה אחרי כל גלגולי הכיבוש ושינויי המשטר הרבים, שעברו על ארץ ישראל מאז חורבן בית שני, כי בעקבות נצחון צבאי נזקק על־ידי השלטון האזרחי חוק המכיר בזכויותיהם של בני כל הדתות, ללא העדפת דת אחת על אחרת, למקומות המקודשים להם, ולא עוד, אלא המבטיח את שיתוף הנציגים של כל הדתות הללו לענין התקנת תקנות לצורך ביצוע החוק.

ו

הנשיא (אגרנט)

בקשת העותר במקרה דנא ענינה בזכויות של בני דת ישראל להר־הבית. כפי שזכריות אלה משתקפות בסעיף 1 לחוק. בסעיף 3 לבקשה תואר השטח הגיאוגרפי של הר־הבית — ולצורך דיוננו נוכל להסתפק בתיאור זה — כך:

„המקום המצוי לפניו מחומת העיר העתיקה, בתחום הכלול בין החומה המזרחית, במזרח, החומה הדרומית, בדרום, הקו הנמשך מן החומה הדרומית, דרך הכותל המערבי, עד תחום מצודת אנטוניה בריה דולורוחה, במערב, והקו הנמשך מכאן במקביל לריה דולורוחה, עד החומה המזרחית בצפון.“

בבקשתו (סעיפים 4—8) עמד העותר בהרחבה, תוך הבאת המקורות, על קדושתו הגדולה של הר־הבית ליהודים. אכן ענין זה אינו נתון כלל לזיכוח. כפי שהרגיש פרקליט המדינה, קדושתו של הר־הבית לעם היהודי היא מעתה ועד עולם ואינה תלויה בשלטון כלשהו ועומדת מעבר לדין.

לפי הצו־על־תנאי, שהוצא בנדון ושנוסח ברוח שתי העתירות הכלולות בסעיף 37 לבקשה, נדרש שר הדתות להראות טעם:

„(א) מדוע לא יבטיח שהפיקוח על הכניסה להר־הבית יהיה בידי אנשים שענינם הוא בשמירה עליו כמקום קדוש לבני דת ישראל;
 (ב) מדוע לא ינקוט את הצעדים הדרושים לשחרור הכניסה להר־הבית מן התלות בהצגת כרטיס או בתשלום כלשהו.“

אדון קודם בחלק (ב) של הצו־על־תנאי, קיבלת העותר בענין זה היא, בתמציתה, כי כאשר ניסה בהודמנויות שונות לבקר בהר־הבית דרך שער הכניסה שעלי־יד משרדי הנהלת ההקדשות המושלמים, הוא מצא שהשוער אינו מאפשר, בדרך כלל, את הכניסה אלא למי שמציג לו כרטיס הצריך להיקנות, כנגד תשלום של לירה אחת, מהנהלת ההקדשות, וכן הוברר לו שלמושלמים מותרת הכניסה בלי צורך בכרטיס וללא כל תשלום. שאר השערים היו סגורים, אמנם הודה העותר כי בזמן הסמוך למתן הצו־על־תנאי נפתח „שער המערביים“, הנמצא דרומית־מזרחית לכותל המערבי ונשאר מלכתחילה בחזקתו של צה"ל וכן, שכל כרטיס או תשלום אינם נדרשים ממי שמבקש לעבור להר־הבית דרך השער הזה, אולם, ההסדר האחרון אין בכוחו, לדעת העותר, כדי לכפר על העובדה, שההסדר הקיים ליד שער הכניסה, שעלי־יד משרדי הנהלת ההקדשות המושלמים, פוגע בחופש הגישה של היהודים להר־הבית או ברגשותיו של העותר כיהודי כלפי קדושת המקום הזה.

בטיעונו תיאר בפניו פרקליט המדינה את ההסדר העובדתי הקיים היום לענין הגישה אל הר־הבית, תוך הרגשה שהוא אינו עדיין סופי, וזהו ההסדר:

הנשיא (אגרנט)

- (א) קיימים היום שמונה שערי כניסה לשטח הרה"בית, שהם פתוחים.
 (ב) אמת, שהכניסה דרך השער שעליד משרדי הנהלת ההקדשות של המושלמים טעונה, פרט לגבי מושלמים, הצגת כרטיס הנרכש בתשלום.
 (ג) כמורכב, יש שער אחד, הוא "שער השלשלת", אשר הכניסה דרכו אינה — "פורמלית" — חפשית אלא מפנים משם לשער הקודם.
 (ד) לעומת זה, הכניסה דרך "שער המערביים" היא חפשית, ללא הצורך בכרטיס או בתשלום, ויהודי ישראלי, הנכנס דרכו, יכול לנוע באופן חפשי בכל שטח הרה"בית ולצאת משם דרך כל שער.
 (ה) שאר השערים נפתחו במיוחד לקראת חג הרמדאן המושלמי, כדי להקל על הכניסה למתפללים, ומאז הם נשארו פתוחים.

אם העובדות הללו הן נכונות — ובא"כוח העותר לא חלק עליהן — הרי שמעיד ההסדר המבצבץ מהן כי זכותם של בני דת ישראל לחופש הגישה אל שטח הרה"בית לא נפגעה. יש לשים לב, כי הזכות לחופש הגישה של בני הדתות למקומות, המקודשים להם, הוגדרה בסעיף 1 לחוק זכויות נפרדת. כיון שזכות זו, באשר לחופש הכניסה של היהודים אל הרה"בית, באה על סיפוקה במובן זה, שקיימים מספר שערים שהכניסה דרכם אינה טעונה "כרטיס ותשלום" (ראה העובדות (ד) ו"ה) הנ"ל), אין אני מוצא — בשים לב לכך, כי בשלב הנוכחי טרם נקבעו סדרי הגישה אל הרה"בית באורח סופי — כי יש מקום היום להזיקק לטענת העותר, באמרו, כי ההסדר של "כרטיס ותשלום", לגבי הכניסה דרך השער שעליד משרד הנהלת ההקדשות המושלמים, יש בו כדי לפגוע ברגשותיו של יהודי אל קדושת הרה"בית. ייתכן, שהיה מקום לטענה שאותו הסדר טומן בחובו משום הפליה לרעתם של אנשים שאינם מושלמים. אולם, העותר לא השתית את קובלנתו על טענה שכזאת ומן הנמנע איפוא שנתחשב בה; שהרי אילו הושמעה הטענה, אפשר שהיה עולה ביד המשיב להראות שאין כאן הפליה בעיני החוק או שההפליה בדין יסודה.

חלק (ב) של הצו-על-תנאי נופל איפוא.

גם חלק (א) — דינו להתבטל. כזכור, בחלק זה של הצו-על-תנאי נדרש המשיב להראות טעם מדוע לא יבטיח שהפיקוח על הכניסה להרה"בית יהיה בידי אנשים שענינם הוא בשמירה עליו במקום קדוש לבני דת ישראל. קובלנת העותר בענין זה מבוססת, בעיקר, על שתי העובדות הבאות: (1) כאשר ביקר ביום שבת אחד בשער המערביים, הוא מצא ששניים מחילוי צה"ל, ששמרו על השער, ישבו ועישנו; (2) כמורכב, ראה באותו יום שבת שחיל אחד מנע אמנם את המעבר בשער ממבקר נושא נשק, אלא אם ישאיר את הנשק בחזק. אבל הוא לא הפריע למי שנכנס ב-מקלו ובאפונדתו, כגון נושאי מצלמות.

בתשובתו לדברי קובלנת אלה אמר פרקליט המדינה, שעל הכניסה להרה"בית מופי קדים שוטרים ממשטרת ישראל או חיילים בשירות צה"ל ואילו על השמירה על הרה"בית

(הנשיא (אגרנט)

עצמו מופקדים שוטרים ונמצאת שם באופן קבוע תחנה משטרתית. אשר למעשה העישון, עליו קבל העותר, הודה פרקליט המדינה שאם אמנם קרה כדבר הזה, אזי היה בכך משום מעשה שהוא פסול לחלוטין. אלא שלדעתו יש לראות בו תקרית בודדת, הואיל וקיימת הוראה מטעם המשיב כי העישון על־ידי השומרים ליד הכניסה לשטח הר־הבית, והעישון על הר־הבית בכללותו, הוא אסור לא רק ביום שבת כי אם גם בכל שאר ימות השבוע. בנוגע לעובדה השנית, עליה התאונן העותר — דהיינו, שהשומר לא הפריע למבקר בהר־הבית לשאת מצלמה — אמר פרקליט המדינה שאין בידו לומר מהו הנוהל שנקבע בענין זה, וזאת מפני שדפוסי הנוהל, באשר להתנהגות המבקרים על הר־הבית, טרם גובשו. המצב בענין זה, הוסיף והטעים, הוא עדיין "שוטף" והשאלה של קביעת דפוסי הנוהל נמצאת בדיון בפני הממשלה.

לדעתי, בנסיבות הענין שלפנינו, אין אנו צריכים להתערב בדבר. הטעם לכך הוא: הסעד שנתבקשנו לתתו, כפי שנוסח בחלק (א) של הצו־על־תנאי — דהיינו לצוות על המשיב להבטיח כי הפיקוח על הכניסה להר־הבית יהיה מופקד בידי אנשים שענינם הוא בשמירה עליו כמקום קדוש לבני דת ישראל — סעד זה הוא בעל אופי כללי. יושם לב, כי העותר לא ביקש מאתנו להורות למשיב לעשות, או להימנע מעשות, פעולה מסויימת לגבי שני הענינים שעליהם התאונן. טענתו האמיתית היא — כך עולה מן האמור בסעיף 19 לעתירה — כי "לא נעשה מאומה על־ידי מוסדות המדינה ביחס לשמירתו החיובית של הר־הבית כמקום קדוש לבני דת ישראל" וכי מכיון ששר הדתות ממונה על ביצוע החוק, הרי שעליו "החובה לדאוג שמעשי השמירה הדרושים יינקטו באופן חיובי" (ראה גם סעיף 30 לבקשה). ברור, שטענה זו נושאת אופי כללי וסתום, שכן לא הצביע העותר על הדברים שצריכים להיעשות כדי להבטיח "באופן חיובי" את השמירה על הר־הבית כמקום קדוש לבני דת ישראל וגם לא ביקש שבית־משפט זה יקבע את מכלול הדברים הללו, ואילו ביקש זאת, לא היינו נענים לו. כמורכן, לא בא העותר לדרוש שנצווה על המשיב לדאוג להתקנת תקנות לענין זה. כל אשר דרש לשם תיקון המצב, עליו התאונן, הוא, כאמור, שהמשיב יצווה על־ידינו באופן כללי לנקוט צעדים המבטיחים שהפיקוח על הכניסה להר־הבית יהיה מופקד בידי אנשים שענינם הוא בשמירה עליו כמקום קדוש לבני דת ישראל. מחד גיסא, אין לומר כי המשטרה, שעליה הוטל תפקיד השמירה על הר־הבית והנעזרת לשם כך על־ידי החיילים העומדים ליד שער הכניסה, אין לה ענין לשמור עליו כמקום קדוש ליהודים, מאידך גיסא — וזה העיקר — הדיבור "אנשים שענינם בשמירה עליו כמקום קדוש וכר" הוא כללי וסתום, באין הוראה בצדו, כיצד חייבים אותם אנשים לנהוג לשם מילוי התפקיד האמור.

האמת ניתנה להיאמר, כי מה שמבקש מאתנו העותר, הוא, שנורה למשיב באופן כללי, שידאג לביצוע החוק הנדון, וברור שאין כל תועלת ממשית במתן תרופה שכזאת. אולם, גם אם פירוש זה של הסעד הנזכר בחלק (א) של הצו־על־תנאי הוא מרחיק לכת, מכל מקום הלכה פסוקה היא, שאין בית־המשפט הגבוה לצדק נוהג להושיט סעד שהוא בעל אופי כה כללי כמו זה שנתבקשנו להעניקו במקרה דנא. הנהי־כי, בג"צ 276/65,

הנשיא (אגרנט), מ"מ הנשיא (זילברג)

פלוני נגד נציב שירות בתי־הסוהר, (1). ב"ע 282, בו קבל העותר באופן כללי על כך שנציב שירות בתי־הסוהר מנהל את בית־הכלא בדרך המפלה בין האסירים, סירב בית־משפט זה להתערב. באמרו: „בשאלה הכללית, כיצד חייב המשיב לנהל את בית־הכלא וכיצד עליו להתייחס לאסירים אחרים, לא נדון“ (ראה גם בג"צ 97/56, (2). ב"ע 1186; בג"צ 142/57, (3).

א

הואיל וכך, נופל גם חלק (א) של הצו־על־תנאי.

על יסוד האמור, יש לבטל את הצו־על־תנאי.

ב

מ"מ הנשיא (זילברג): מסכים אני לפסק־דינו של חברי, הנשיא המלומד, אך מכיון שהעותר, בעתירתו, משתמש בטרמינולוגיה תלמודית ומסתמך (לפעמים שלא כהלכה) על מקורות תלמודיים, רצוני להעיר אי אלה הערות.

ג

2. סעיף 1 של חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967, מצווה לאמור:

„המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם, או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות.“

ד

ברור כי שמירה זו אינה זהה עם השמירה האמורה בפרק שמיני של הלכות בית הבחירה להרמב"ם, וזה משני טעמים:

(א) השמירה האמורה שם מיוחדת לבית־המקדש: השמירה האמורה כאן (בחוק הישראלי) מתייחסת לכל המקומות הקדושים:

ה

(ב) השמירה האמורה שם חלה, כמצווה דתית, בזמן שבית־המקדש קיים, אך לא בזמן הוה לאחר שחרב המקדש. ועצם גינוני השמירה ומקומותיהם יוכיחו (עיין מידות, פרק א', משנה ב'); אין בימינו לא הבתים ולא השערים ולא הפינות עליהם שמרו אז הכהנים והלוויים, ואין אנו יודעים אפילו היכן מקומן המדויק של 24 נקודות השמירה ההן בהר־הבית של ימינו.

ו

3. חובת השמירה על המקומות הקדושים בזמננו מקורה איפוא אכסלוסיבית בחוק השמירה הנ"ל, וחלקה הראשון הוא: שמירה מפני חילול, לא קל להגדיר חילול הקודש מהו, והטעם הפשוט הוא משום שלא ייקל, ואף יקשה שבעתים, להגדיר את עצם מהות הקדושה, הנה, למשל, בתיאור עשר הקדושות — זו למעלה מזו — המצויות בארץ ישראל, למן הקדושה הכללית של הארץ ועד לקדושה, הגבוהה מעל גבוה, של קדשי־הקדשים בבית־המקדש (כלים, פרק א', משניות ו"ט), לא ראה בעל המשנה דרך לאבחן ביניהן בלתי אם על־ידי ציון הדינים השונים החלים על כל קדושה וקדושה, כל אשר ניתן לומר כאן, בהגדרה גורפת ורוספת, הוא, כי המונח „קדוש“ על כל נטיותיו הוא: משהו מוסרש

מימ הנשיא (דילברג)

מן הכלל ומיועד למטרה מיוחדת — על-פי רוב (אך לא תמיד) אלוהות או נעלה. למשל: «אם שלי הם — הרי הם מוקדשין לשמים» (נדרים, דף מ"ח. ע"א); «הגרות הללו קודש הם, ואין אנו רשאים להשתמש בהם אלא לראותם בלבד» (זמר ליל חנוכה); «ופשטא דמילתא (פשוטו של פירוש הוא): מקודשת לי (לבעל) — מיוחדת לי (תוס' קידושין, דף ב', ע"א. ד"ה דאסר לה). ככל שהמטרה היא יותר יהודית, יותר אבסולוטיבית, העצם הוא יותר קדוש. קודש-הקדשים של בית-המקדש היה המקום המקודש ביותר בכל העולם כולו, ושגב קדושה זו מצא את ביטויו בדין: «שאין (אדם) נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכיפורים בשעת העבודה» (כלים, שם, משנה ט').

4. לעומת זה אין כל ספק בדבר, כי מצווה היא מן התורה לכבד את המקדש, שלא לבזותו ושלא לנהוג בו קלות ראש. בגלל המקדש שעל החר משתרעת חובת כיבוד זו על כל הרה"בית, כינויה הטכני של חובה זו הוא לא כיבוד מקדש, אלא «מורא מקדש»; מקורה הוא בפסוק «את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו» (ויקרא, י"ט 30, כ"ו 2), והיא קיימת לעולם, גם לאחר שהמקדש חרב (ברכות, דף נ"ד. ע"א; רמב"ם, שם, פרק ז', הלכות א', ב', ז'). אפשר אפוא לומר, כי אם הדיבור «שמירה מפני חילול» פירושו הוא «שמירה על כיבוד», הרי עד כמה שכיבוד זה נוגע ליהודים והרה"בית, לא יצר המחוקק הישראלי יש מאין, אלא הלך בדרך שנכבשה על-ידי התורה והתלמוד.

5. ואף-על-פי-כן אין אני נוטה להיענות לעתירתו הראשונה של בא-כוח העותר, היא העתירה להבטיח —

«שהפיקוח על הכניסה להרה"בית יהיה בידי אנשים שענינם הוא בשמירה עליו כמקום קדוש לבני דת ישראל».

חץ מזה שכלליותה וסתמיותה של עתירה זו עשויות לבטל כליל את יעילותו של הצו שיונתן על-פיה — ואין בית-משפט זה נותן צווים עקרים או בלתי יעילים (בג"צ 206/53, (4); בג"צ 272/52, (5); בג"צ 39/55, (6)) — הרי לא הובאה לפנינו כל הוכחה, כי שר הדתות התרשל במילוי החובה שהוטלה עליו בסעיף 1 של החוק, או שנתן לעושי דברו הוראות הנוגדות את הוראות הסעיף הנ"ל. מעשיהם הפוגעים של פקדיו — אם היו כאלה — אינם ענין לענות בו כלפי השר המשיב, והעותר יכול לבוא על סיפוק בפנותו אל הרשויות המוסמכות לנקוט צעדים משפטיים נגד הפוגע על-פי סעיף 2 של החוק.

6. עתירתו השניה של העותר: לנקוט «את הצעדים הדרושים לשחרור הכניסה להרה"בית מן התלות בהצגת כרטיס או בתשלום כלשהו», היא, לכאורה, יותר מבוססת, אך, לדעתי, יש לדחותה אף היא, הואיל — וכפי שמדגיש הנשיא — «טרם נקבעו סדרי הגישה אל הרה"בית באורח סופי». התעלם העותר משפע הבעיות והלבטים והדילמות שירדו עלינו כחגף במפגש הפתאומי, הדרמטי, עם החר והכותל, אחרי תקופה ארוכה, מלאת כמיהה וגעגועים, של קרוב לאלפיים שנה, ועדיין לא עיכלנו את ההלם ההוא, עדיין נתונים אנו בעיצומו של תהליך התאמתה של מחשבותינו ורגשותינו אל המציאות החדשה.

מי"מ הנשיא (וילברג), השופט קיסטר

לכשיסודרו העניינים והמצב יהפוך נורמלי, יהא זמן ומקום לדון גם באותו תשלום פעוט הנגבה מיהודי ולא ממושלמי הנכנס להר־הבית דוקא דרך שער המג'לים. לעת־עתה, ובהשוואה לבעיות הדחופות המנסרות ברומו של עולמנו, אלה הם פכים קטנים, בחינת עניינים של פחות־משווה־פרוטה שאין בני ישראל נהרגין עליהם.

א מסכים אני איפוא עם הנשיא המלומד כי יש לדחות את העתירה על שני חלקיה גם יחד.

השופט ברנזון: אני מסכים לפסק־דינו של הנשיא.

ב השופט כהן: מסכים אני לכל נימוקיו ומסקנותיו של חברי הנכבד, הנשיא, ואף להערות והארות שהוסיף חברי הנכבד, מי"מ הנשיא, ואין לי מה להוסיף על דבריהם.

ג השופט קיסטר: מסכים אני לפסק־דינו של הנשיא המכובד וברצוני להצביע על הקשיים העומדים בפני רשויות המדינה בעניינים הנדונים בעתירה.

ד לית מאן דפליג כי הר־הבית הוא מקום קדוש לעם ישראל מאז ומקדם כפי שטוען זאת העותר, ושם מקום המקדש וקודש־הקדשים, אבל אין להתעלם מכך כי מאז צמיחת האשלאם לפני למעלה מ־1300 שנה רואים המושלמים את הר־הבית או חלקים ממנו כמקור מות המקודשים גם להם.

ה אכן, בשטח הנתון בידי מדינת ישראל ישנם מקומות נוספים המקודשים ליותר מאשר לבני דת אחת, והמחוקק רצה להתייחס בשוויון לכל הדתות ולדאוג לשמירת המקומות המקודשים לכל דת ודת. מצד אחד קבע המחוקק את חובת השמירה כדי לא לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות השונות אל המקומות המקודשים להם, ומצד שני נקבעה חובת שמירה מפני חילול וכל פגיעה אחרת וכן חובה למנוע פגיעה ברגשותיהם של בני הדתות כלפי אותם המקומות. לכל דת ישנם דינים ומנהגים שונים ביחס לדרך כיבוד, התנהגות ואף תנאי כניסה וסייגים לגבי כניסה למקומות המקודשים להם, ולא קל לצאת ידי חובת כולם ולהבטיח חופש גישה לבני דת אחת — מצד אחד, וכיבוד ואי־פגיעה ברגשות בני דת זו או אחרת — מצד שני.

ו אין לי צורך לעמוד במקרה דנא על הבעיות המתעוררות לגבי הר־הבית באשר העתירה נדחית מהנימוקים האמורים בפסק־דינו של הנשיא הנכבד.

ז לפיכך הוחלט לבטל את הצו־על־תנאי ולחייב את העותר לשלם למשיב את תוצאות המשפט בסכום כולל של 300 ל"י.

ניתן היום, כ"ז באדר תשכ"ח (27.3.1968).

חוברות מס' 1 - 16. חלק ראשון

(המשך מעמוד II)

203 [8]	רוכנובו, ש' נ' רוכנובו, מ', צ"א 564/67	253 [10]	סרי סעים בע"מ נ' ססקל לוי, ואח', צ"א 693/66
353 [13]	רוונבלום (ולנט) נ' קופ"ח של ההסתדרות הכללית, צ"א 523/67	397 [15]	סרסר ר.אגודי בע"מ נ' עזרא, קסין, ואח', צ"א 572/67
395 [15]	שוקורי נ' מדינת ישראל, צ"א 496/67	373 [14]	סתחיה, מושב עובדים בע"מ נ' אללי, צ"א 405/67
154 [6]	שורץ, ע' נ' שורץ, ח', ב"ש 263/67 (א') שטאובר בע"מ נ' בנק המזרחי	162 [6]	צבר, נ' נ' היועץ המשפטי וצבר, מ', צ"א 433/67
240 [9]	בע"מ, צ"א 550/66	284 [11]	קליין נ' הארלין בע"מ, ואח', צ"א 524/67
113 [5]	שרנע בע"מ, ואח' נ' תנובה בע"מ, ואח' וערטר טכנוד, צ"א 430/67	274 [10]	קנר אסער, ואח' נ' המרצה המקומית כמר ישיע, בביצ 242/67
277 [10]	שרטסקי, ש' נ' שרטסקי, א', צ"א 328/67	309 [12]	רבינוביץ, ואח' נ' ארנש, א', ואח', צ"א 477/67
258 [10]	תרשיש נ' יורד משרד ההוצ'ים, נתניה, ואח', בביצ 389/67		

רשימת פסקי הדין לפי סוגיהם ומספריהם הסידוריים

	465/67	ערעורים אורחיים	בית-משפט גבוה לצדק
53 [2]	477/67	76 [3]	290 [11]
309 [12]	479/67	240 [9]	440 [16]
95 [4]	489/67	253 [10]	274 [10]
148 [6]	496/67	29 [2]	10 [1]
395 [15]	501/67	64 [3]	7 [1]
23 [1]	513/67	29 [2]	150 [6]
194 [7]	523/67	313 [12]	80 [3]
353 [13]	524/67	69 [3]	332 [12]
284 [11]	525/67	124 [5]	200 [8]
414 [15]	535/67	16 [1]	365 [14]
379 [14]	545/67	211 [8]	344 [13]
261 [10]	564/67	277 [10]	417 [15]
203 [8]	572/67	91 [4]	339 [13]
397 [15]		88 [4]	258 [10]
		173 [7]	429 [16]
		402 [15]	171 [7]
		402 [15]	
		264 [10]	בקשות רשות ערעור
		20 [1]	15 [1]
		100 [4]	208 [8]
		373 [14]	
		113 [5]	בקשות שונות
		162 [6]	154 [6]
		179 [7]	281 [11]
		435 [16]	282 [11]
		267 [10]	
		157 [6]	המרצות
		237 [9]	86 [4]
			13 [1]
			313 [12]
			522/67
			597/67
			113/68

פסקי־דין

של בית־המשפט העליון לישראל

כרך כב, חלק ראשון, תשכ"ח/תשכ"ט 1968 חוברת מס' 16 י"ד בניסן תשכ"ח 12.4.68

ה ת ו כ ן :

- ע"פ 427/67 — יעקב עמר נגד מדינת ישראל
- 421 [בעילת ילדה למטה מגיל שש־עשרה, שלא כחוק — רישום הגיל בתעודת זהות — ראייה לכאורה.]
- ע"פ 392/67 — סלימאן חמדאן סלימן אבו צעלוק נגד היועץ המשפטי לממשלה
- 423 [חולה גפש — צו אישפוז לפי סעיף 6 (א) לחוק לטיפול בחולי גפש, תשט"ו-1955 — פירוש סעיף 6 (ב) לאותו חוק.]
- בג"צ 392/67 — אריה פנץ נגד עיריית תל אביב יפו, ואח' [עובד עירייה — ביצוע עבירות משמעתיות — פיטורין בעקבות המלצת בית־הדין המשמעתי — כללי הצדק הטבעי.]
- 429
- ע"א 447/67 — שלמה בן אברהם נגד שמחה פרבשטיק, ואח' [תביעה על־פי שטרות — ערבות.]
- 435
- בג"צ 223/67 — שבתי בן־דב נגד שר הדתות [סיקוח על הגישה להר־הבית.]
- 440

143-1-9

ירושלים, ל' באדר א' תש"ל
8 במרץ 1970

אל : היועץ המשפטי לממשלה

מאח: מזכיר הממשלה

הנדון: בב"צ 222/68 -
הפילת יהודים על הר - הבית

זאת לאשר קבלה מכהןכ מיום כ' באדר א' תש"ל
(26.2.70) על הלוטה.

ב ב ר כ ה

(-) מ. ארנון
מיכאל ארנון

בג"צ בענין הר הבית וקרן שנים לעד חלקה הקדושה 8/10/67

סר הדתות מודיע כי מכוניס תסובה לבג"צ בענין הר הבית. באם התסובה
תספק את סר הדתות וסר התספטים לא יובא הענין סנית בפני ועדת הסרים.

בג' בענין הר הבית חזרה לשלוח א התאגד הקולות 1.10.67

ס ח ל י ס י ס ל ד ו ן כ ב ג 3 בענין הר הבית בישיבה הבאה.

9077

הקלסות ועדת השרים "שמירה על המקומות הקדושים סיום
ח באלול תשכ"ז (13.9.67) ז' סע' 17-9-67

831. שער המוגרבים

ס ח ל י מ י מ:

(א) לא ייעשו שינויים בפנין שער המוגרבים.

(ב) שר הכסחון מתבקש להורות למסורה הצבאית השומרת על
שער המוגרבים להקפיד כי לבוש והתנהגות הבכבשים יהיו
כנדרש במקומות קדושים.

4077

ס ו ד י

פ ר ס י כ ל

הישיבה השנייה על ועדת השרים לטמירה על
הסקומות הקדושים שהנקמה עפ"י החלטה מס. 732
של הממשלה מיום ז באב תשכ"ז - 13.8.67

ח' באלול תשכ"ז - 13.9.67

נכחו השרים : ז. ורהפטיג - יו"ר, א. אבן (בחלק הראשון של הישיבה),
מ. בגין, מ. דיין, י. יסעיהו, מ. קול, ח.מ. שפירא,
י.ש. שפירא, א. שרון (בחלק הראשון של הישיבה).

מ. צויגריך - מזכירת הממשלה
אל"ם ש. גזית - צה"ל

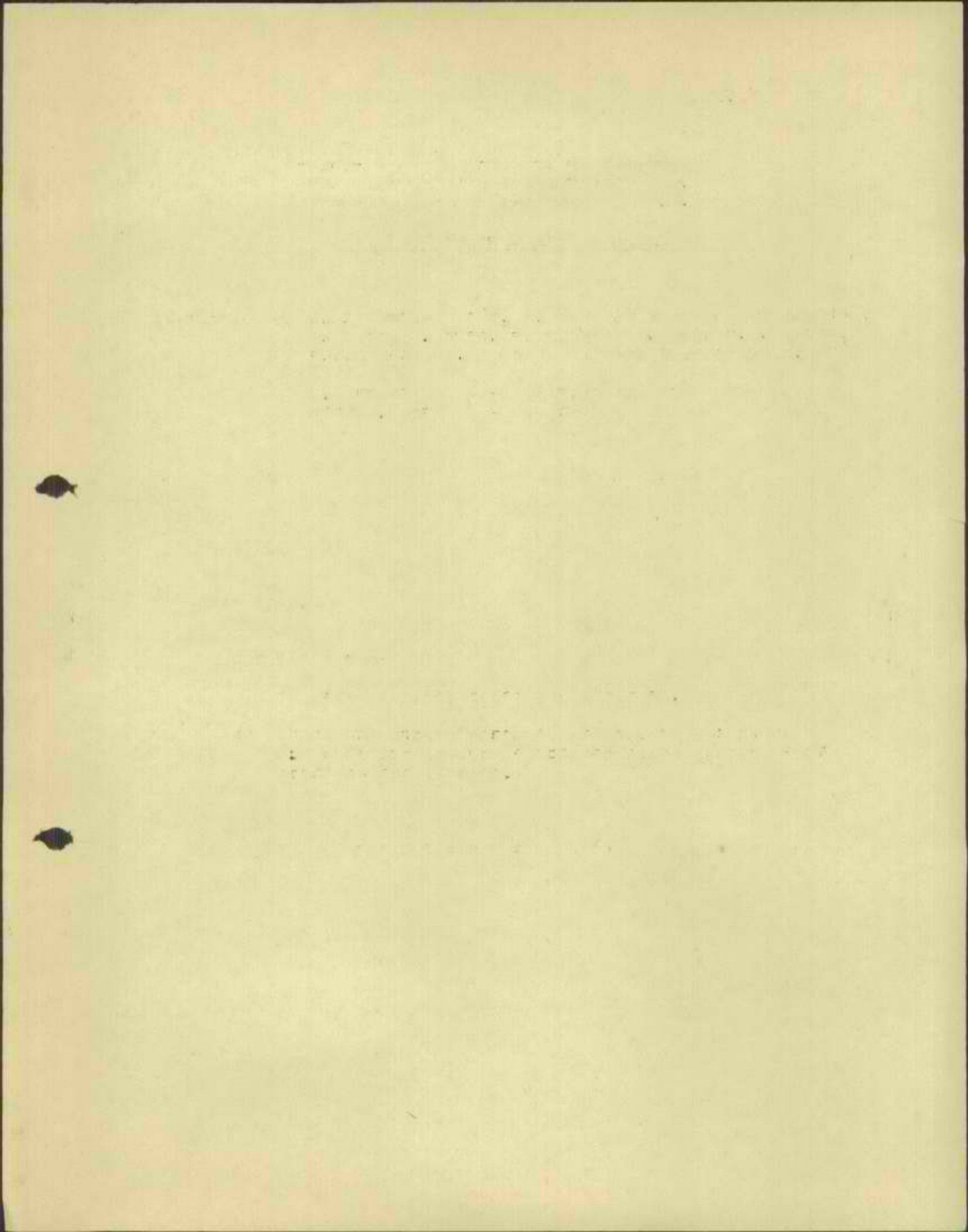
שער המוגרבים

שר הדתות פותח.

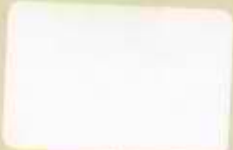
מ ח ל י ט י ס :

- (א) לא ייעשו שינויים בענין שער המוגרבים.
- (ב) שר הבטחון מתבקש להורות למטכ"ל הצבאית הסומרת על
שער המוגרבים להקפיד כי לבוש והתנהגות הנכנסים יהיו
כבודם בסקומות קדושים.

ה י ש י ב ה ב נ ע ל ת

א077

החלטות ועדת הסרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום י' באב תשכ"ז
(16.8.67)

761. הר הבית סוף ט"ז 20-8-67

לאחר דיון בהצעות השונות לגבי הר הבית מחליטים:

- א. הועדה מטילה על היו"ר להפגש עם האלוף הרב גורן ולהודיע לו כי עליו להפסיק את ארגון התפילות, מדידות וכדומה על הר הבית.
 - ב. שר הבטחון מתבקש להורות לרמט"כל להזמין אליו את האלוף הרב גורן ולהורות לו להמנע מכל פעולה הקשורה בארגון תפילות, מדידות וכדומה על הר הבית.
 - ג. (ב-6 קולות) משיעלו בכניסה לחר הבית מתפללים יהודים, יופנו ע"י כוחות הבטחון לכותל המערבי.
- המשך הדיון בדחה.